

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ORTAÇAĞ TARİHİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HRİSTİYAN ALBİLİLERE (KATHARLARA)
YÖNELİK HAÇLI SEFERİ: SEBEPLER, İBTİDÂ VE
AKİSLER (1209-1216)**

Merve ARSLANBAY

2501170655

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Ebru ALTAN

İSTANBUL-2020

ÖZ

HIRİSTİYAN ALBİLİLERE (KATHARLARA) YÖNELİK HAÇLI SEFERİ: SEBEPLER, İBTİDÂ VE AKİSLER (1209- 1216)

MERVE ARSLANBAY

Roma Kilisesi'nin uygulamalarına karşı çıkan ve kilise tarafından Heretik sayılan Katharizm mezhebi, XII. yüzyılda Güney Fransa'nın içinde bulunduğu siyasî, dinî ve sosyo- kültürel ortam sayesinde bu coğrafyada hızla yayılıp nüfuz kazandı. Papalık, günden güne artan bir şekilde kendi otoritesi için tehdit oluşturan Katharlara karşı XII. yüzyılın ortalarından itibaren caydırıcı olmasını umduğu bazı tedbirler almaya çalıştıysa da bir başarı elde edemedi. Papa III. Innocentius (1198-1216) tarafından bölgede vaaz vermesi için gönderilen elçilerden Pierre de Castelnau'nun öldürülmesi üzerine papa, Hristiyan dünyasını bu gruba karşı Haçlı Seferi'ne çağırdı ve katılacaklar için af vaat etti. Böylece 1209 yılında Hristiyanların yine Hristiyanlara karşı Haçlı Seferi başladı. Carcassonne ele geçirildikten sonra Simon de Montfort bu Haçlı Seferi'nin lideri seçildi. Simon de Montfort, liderliğinin özellikle ilkdönemlerinde askerlerin seferden ayrılması sebebiyle sıkıntı çektiyse de aldığı destekler sayesinde Güney Fransa'da Katharların elinde bulunan birçok merkezi ele geçirmeyi başardı. Bununla birlikte kadın, çocuk ayrımı yapılmaksızın binlerce Hristiyan Kathar katledildi. 1218 yılında Simon, Kathar merkezlerinden Toulouse'yu kuşattığı sırada hayatını kaybetti. Onun ölümüyle birlikte güneyli lordlar Haçlıların daha önce ele geçirmiş olduğu şehir ve kasabaları tek tek geri almaya başladılar. Fransa Kralı VIII. Louis'in(1223- 1226) yeni bir Haçlı Seferi amacıyla Languedoc'a yönelmesiyle Haçlılar tekrar birçok yeri kanlı mücadeleler sonunda ele geçirdiler. En sonunda Toulouse Kontu VII. Raymond uzlaşmak zorunda kaldı ve 1229 yılında imzalanan Meaux Antlaşması ile sefer nihayete erdi.

Anahtar Kelimeler: Katharizm, Languedoc, Haçlılar, Simon de Montfort, Raymond de Toulouse.

ABSTRACT

THE CRUSADE AGAINST ALBIGENSIANS (CATHARS): MOTIVATION, ORIGIN AND REFLECTIONS (1209-1216)

MERVE ARSLANBAY

Catharism, being an heretic sectarian which opposed to the Roman Church's practicals and doctrines has gathered supporters in South France due to this region's political, religious and sociocultural environment. The Papacy, despite the fact that they adopted some deterrent measures from the beginning of the twelfth century in the hope of preventing the spread of this sectarian which threatened its autonomous order, had failed to do so. Pope Innocent III (1198-1216) announced declaration of crusade against Cathars after Pierre de Castelnau, a preacher sent to the region, was murdered by Cathars. He also declared that the ones who serve in this case will receive an indulgence. Thus in 1209 The Crusades began between the Christians. Crusade marched towards to Catharian villages and Simon de Montfort was elected as the leader of the army upon the fall of Carcassone region. Simon de Montfort, even the fact that he faced troubles caused by the soldiers that left the army during military campaign, acquired lots of Catharian centers in south France. Thousands of Cathars were executed regardless of whether they were women or kid. Simon passed away in 1218 during the siege of Toulouse, a Cathar sectarian center. Upon this development, some southern lords started to take back the regions that were once lost to crusade, one by one. Crusades, with the help of another warfare campaign initiated by French King Louis the VIII. (1223-1226) once again reconquered some the cities back from Cathars. As a result of this advance, the count of Toulouse Raymond the VII. had to compromise and this lately crusade campaign ended in 1229 following the Meaux pact signed between crusade army and Cathars.

Keywords: Catharism, Languedoc, Crusades, Simon de Montfort, Raymond de Toulouse.

ÖNSÖZ

Haçlı Seferleri Ortaçağ tarihini şekillendiren hadiselerin başında gelmektedir. Bu seferler sadece Doğu İslâm dünyasını hedef almamıştır; Avrupa’da kiliseyi tehdit eden veya papalık otoritesine karşı gelen gruplara yönelik girişimler de bu kapsamda değerlendirilmiştir. 1209-1229 yılları arasında Güney Fransa’daki Hristiyan Albililere (Katharlara) yönelik Haçlı Seferi bu kapsamdaki en tipik örneklerden biridir. Haçlı Seferleri tarihi alanında Türkiye’de bugüne kadar sınırlı sayıda da olsa çeşitli bilimsel çalışmalar yapılmış, ama bu konu müstakil olarak ele alınmamıştır. Bu husus konu seçimimizde büyük ölçüde belirleyici olmuş, söz konusu boşluğun doldurulmasına bir nebze de olsa bir katkı sağlamak amacıyla bu tez çalışmasına karar verilmiştir. Çalışmada, Haçlıların Albililere karşı savaşı, özellikle 1209-1216 yılları arasındaki safhayı kapsayacak şekilde kaynakların ve mevcut araştırmaların ışığında ele alınmış; bunu takiben 1229 yılına kadarki dönem hakkında da bir değerlendirmeye yer verilmiştir. Orijinal kaynaklara ulaşmanın zorluğu ve Türkçe bir çalışma yapılmamış olması araştırmayı zorlaştırsa da mümkün olduğunca faydalı olacak iyi bir tez ortaya koymaya gayret ettik. Muhtemel eksikliklerin -mezkûr sebepler düşünüldüğünde- hoşgörülle karşılanacağını ve böylesine çetrefilli bir konu hakkında Türkiye’de ilk defa kaleme alınan bu araştırmanın ileride ülkemizde bu konuda yapılacak çalışmalara bir temel oluşturmasını ümit etmekteyiz.

Tez girişten sonra üç bölümden oluşmaktadır. Girişte konumuzla ilgili ana kaynaklar ve araştırma eserleri tanıtılmış ardından Avrupa’da yaşayan grupları hedef alan Haçlı Seferleri ve Heretikliğin Ortaçağ Batı dünyasında gelişimi genel hatlarıyla anlatılmıştır. Birinci bölümde Albililerin inancı olan Katharizmin menşei, inanç akideleri ve geniş yayılma imkânı buldukları coğrafyanın genel durumu üzerinde durulmuştur. Albi şehrinde ortaya çıktıklarından dolayı *Albililer* ya da *Katharlar* olarak tanımlanan bu Hristiyanlar için metinde her iki tabir de birbirinin yerine kullanılmıştır. İkinci bölümde Roma Katolik Kilisesi’nin Katharları kontrol altına alma mücadelesi “*Propaganda ve Konsiller Yoluyla Mücadele Dönemi*” ve “*Silâhlı Mücadele Dönemi: Katharlara Karşı Haçlı Seferi İlân Edilmesi*” şeklinde iki başlık altında incelenmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise bu Haçlı Seferi’nin 1210-1216 yılları arasındaki safhası ele alınmış, ardından 1229 yılına kadarki geliş-

meler değerlendirilmiştir.

Tez konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın te’lifi sürecinde beni destekleyerek hatalarımı büyük bir sabırla düzelten, hoşgörü ve yönlendirmeleriyle bu çalışmayı mümkün kılan kıymetli hocam Prof. Dr. Ebru ALTAN’a müteşekkirim. İhtiyacım olan bazı kaynak ve araştırma eserlerinin temini hususunda yardımlarını ve ilgisini esirgemeyen sayın hocam Dr. Öęr. Üyesi Murat ÖZTÜRK’e teşekkürü bir borç bilirim. Alka ve desteklerini bir an olsun esirgemeyen sevgili annem Hasibe ve babam Abdullah ARSLANBAY’a; tercmelerim esnasında yardımcı olan değerli ablam lk ARSLANBAY YILDIRIM ve eniştem Serhan YILDIRIM’a; kıymetli fikirleri ve manevî desteğiyle daima yanımda olan, hayatımın neşesi arkadaşım Damla GNEL’e ve niversite yıllarımdaki en büyük şansım Gözde İDE’ye şükranlarımı arz ederim.

Merve ARSLANBAY

İstanbul-2020

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

XII. YÜZYILDA KATHARLAR VE LANGUEDOC BÖLGESİ

A. Katharların Kökeni.....	10
B. Katharların İnanç Sistemi.....	11
C. XII. Yüzyılda Languedoc Bölgesinin Genel Durumu	14
1. Siyasî Durum.....	14
2. Dinî Durum.....	17
3. Ekonomik ve Sosyal Durum	20

İKİNCİ BÖLÜM

KATOLİK KİLİSESİ'NİN KATHARLARA KARŞI MÜCADELESİ VE HAÇLI SEFERİ'NİN BAŞLAMASI

A. Propaganda ve Konsiller Yoluyla Mücadele Dönemi.....	23
1. Kilisenin Katharları Sindirmeye Yönelik İlk Girişimleri... ..	23
2. Toulouse Kontu V. Raymond'un Yardım Talebi.....	24

3. III. Lateran Konsili (1179)...	26
4. <i>Ad Abolendam</i> Genelgesi (1184)...	28
5. Papa III. Innocentius (1198-1216) Dönemindeki Girişimler.....	28
i. Cistercian Tarikatının Çabaları	29
ii. Aziz Dominic ve Piskopos Diego'nun Papanın Elçilerine Katılması	30
B. Silâhlı Mücadele Dönemi: Katharlara Karşı Haçlı Seferi İlânı.....	33
1. Papa III. Innocentius'un Siyasî Güçlere Çağrısı	33
2. Papanın Temsilcisi Pierre de Castelnau'nun Öldürülmesi ve Katharlara Karşı Haçlı Seferi'nin İlânı.....	34
3. Kont VI. Raymond'un Bağışlanması ve Saf Değiştirmesi.....	35
4. 1209 Yılıının Müstakil Haçlı Seferi: Casseneuil Kuşatması.....	38
5. Haçlıların Béziers Kuşatması (22 Temmuz 1209).....	40
6. Haçlıların Carcassonne Kuşatması (1-15 Ağustos 1209).....	45
7. Simon de Montfort'un Haçlı Seferi'nin Lideri Seçilmesi.....	50
8. Simon de Montfort'un Yalnız Bırakılması.....	52
9. Simon de Monfort'un Katharlara Karşı İlk Seferleri	54
10. Cabaret Kuşatması	55
11. Simon de Montfort'un Foix Kontu ile Mücadelesi ve Aragon Kralı ile Görüşmesi.....	58
12. 1209 Yılıının Sonuna Kadar Yaşanan Gelişmeler	59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAÇLILARIN KATHARLARA KARŞI SAVAŞI (1210-1216)

A. Bram ve Minerve Kuşatmaları (1210)	63
---	----

B. Termes Kuşatması (1210)	66
C. Narbonne ve Montpellier Görüşmeleri	68
D. Cabaret'in Haçlılara Teslim Olması ve Lavaur Kuşatması (1211)	69
E. Toulouse Kuşatması (1211)	71
F. Papa III. Innocentius'un Haçlı Seferi'ni Durdurması (15 Ocak 1213) ve Muret Savaşı (1213)	74
G. IV. Lateran Konsili (11 Kasım 1215) ve Toulouse Kuşatması (1216).	77
H. 1218-1229 Yılları Arasında yaşanan Gelişmelere Bir Bakış...	79
SONUÇ	83
BİBLİYOGRAFYA	87
EKLER	92

KISALTMALAR LİSTESİ

Bkz.	: Bakınız
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Ed.	: Editör
İng.	: İngilizce
PVC	: Pierre Vaux de Cernay
s.	: Sayfa
sy.	: Sayı
trc.	: Tercüme
Yay.	: Yayımlayan

GİRİŞ

KAYNAKLAR VE ARAŞTIRMA ESERLERİ

1209 yılında Papa III. Innocentius'un Hristiyan dünyasına çağrısıyla başlayıp 1229 yılına kadar takriben 20 yıl süren Hristiyan Albililere yönelik Haçlı Seferi hakkında yazılmış öncelikli üç çağdaş kaynak bulunmaktadır. Üzerinde çalışılan konu hakkında yapılan araştırmalar ise genellikle İngilizce ve Fransızca dillerinde hazırlanan eserlerdir.

Ana Kaynaklar

Hristiyan Albililere Yönelik Haçlı Seferi'ni konu alan en önemli çağdaş kaynak *Chanson de la Croisade Contre Les Albigeois*'dir. Olayları destansı bir şiir gibi nakleden eser Guillaume de Tudèle'ya (Oksitanca: Guilhem de Tudela, İngilizce: William of Tudela) atfedilse de son zamanlarda yapılan araştırmalar iki farklı şahıs tarafından yazıldığını ortaya koymaktadır. İlk bölüm Guillaume, ikinci bölüm ise anonim yazar tarafından kaleme alınmıştır. Eğlenmek amacıyla bir baronun çadırında şarkı olarak Oksitanca¹ yazılan metin 1204-1218 yılları arasındaki hadiseler hakkında bilgi vermektedir. Birinci bölümün yazarı olan Guillaume, XII. yüzyılda Navarre Krallığı'na ait olan Tudela şehrinde doğmuştur. Buradan Montauban'a gitmiş ve 11 yıl burada kalmıştır. Oksitanca, *Canso de la Crozada* adlı eserinde kullandığı ifadelerden remil ilmi² hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. Remil ilmine dayanarak yakın zamanda bir savaş çıkacağını öngörmüş ve bu sebeple Montauban'dan ayrılarak Kont Baudouin'in³ hizmetine girmiştir. Baudouin, Guillaume'u daha sonra Saint Antonin Kilisesi'nde görevlendirmiştir. Bu dönemden itibaren de *Canso*'yu yazmaya başlamıştır. Eserinde kullanıldığı ifadelerden Guillaume'un Katolik Kilisesi ve Haçlılara sempati duyduğu anlaşılmaktadır.

Guillaume'un 1213 yılına kadar yaşanan olayları ihtiva eden kroniği detaylı değildir; ancak bazı hadiselerin tarihlerinin yanlış aktarılması dışında hata olmadığı görünmektedir. Bahsettiği diğer bütün olayların doğruluğu diğer kaynaklara bakılarak kanıtlanabilir niteliktedir. Bu durum onun aktardığı ve başka eserlerde bulamadığımız bazı hadiselerin

¹ Güney Fransa, İtalya ve İspanya'da konuşulan Latince kökenli bir dil (Lenga d'òc).

² Yere atılmış taş, kum ve toprak parçacıklarının oluşturduğu şekilleri yorumlayarak geleceği öngörme sanatı. Remil ilmi hakkında bakınız: İlyas Çelebi, "Remil", *DİA*, XXXIV, 555-556.

³ V. Raymond ile Constance'ın küçük oğlu. Bkz. Elaine Graham-Leigh, *The Southern French Nobility and the Albigensian Crusade*, Woodbridge UK 2005, s. 23.

gerçekliğine güvenebileceğimizi gösterir. *Canso*'nun daha uzun olan diğer kısmını kaleme alan anonim yazarın Gui de Cavalhon olabileceği ileri sürülmüştür. Anonim yazarın kaydettiği bu ikinci kısım 1213 yılından itibaren yaşananları ele alır ve ilk bölüme göre daha profesyonelce yazılmış daha hareketli ve dramatiktir. Düzenlenen seferlerin dehşetli yüzü bu kısımda anlatılır. Guillaume'un aksine anonim yazar Güney'deki halka daha yakın bir çizgide olup dindaşlarına, yani Haçlılara karşı eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır. Ayrıca ifadelerinden hukuk ve teoloji gibi alanlarda bilgi sahibi eğitilmiş bir kişi olduğu anlaşılmaktadır. Yazarın güvenilirliği, onun verdiği bilgileri Pierre des Vaux de Cernay'in *The Historia* adlı eserindeki ifadelerle karşılaştırmak suretiyle anlaşılabilir. Ancak, anonim yazar Beaucaire kuşatması gibi bazı hadiseleri fazlasıyla detaylı anlatılırken bazılarını ise atlayarak nakletmiştir. *Canso*'nun en son editörlüğünü yapan Eugene Martin Chabot, bu durumu, anonim yazarın kaydettiği bazı olaylara tanık olduğunu, fakat bazılarını da muhtemelen bizzat şahit olmadığını söyleyerek açıklar ve bunun da yazarın güvenilirliğinin ispatı olarak yorumlar. *Canso*, Haçlı Seferi'ni anlatmanın yanı sıra günümüz insanlarına XIII. yüzyıldaki dünya portresini de panoramik olarak sunmaktadır.

Pek çok kez Fransızcaya çevrilen eser ilk olarak 1837'de Claude Charles Fauriel tarafından neşredilmiştir. Eserin ilk tenkitli neşri Fransızca tercümesiyle birlikte iki cilt hâlinde Paul Meyer tarafından (*La Chanson de la Croisade Contre Les Albigeois*); İngilizce tercümesi ise Janet Shirley tarafından (*The Song of the Cathar Wars: A History of the Albigensian Crusade*) yayımlanmıştır.⁴ Bu çalışmada Shirley'in yapmış olduğu tercümeden faydalanılmıştır.

Pierre des Vaux de Cernay'in (İng. Peter) *Histoire Albigensis* adlı eseri de çalışmamız için birinci derece önemli kaynaklardandır. 1212-1218 yılları arasında Latince yazılan metin, 1203-1208 yılları arasındaki olaylar için temel kaynaklardan biridir. Fransa'daki Vaux de Cernay'da yaşayan bir Cistercian (Sistersiyen) keşiş olan Pierre'in doğum tarihi bilinmemektedir. 1184 yılından beri Vaux de Cernay Manastırı'nın baş rahibi olan amcası Guy savaştan önce Heretiklere yönelik vaaz veren kişiler arasındaydı. 1212 yılında Guy, Albililere yönelik Haçlı Seferi'ne katılınca Pierre'i de yanına aldı. Sefer sırasında Pierre, Simon de Montfort'un yanında önemli bir konumda bulunmuş olup seferin pek çok önemli ismini de şahsen tanıyordu. Bu sayede ilk elden bilgi kaynaklarına ulaşma şansına sahip olması aktardığı

⁴ Guilhem de Tudèle, **Historie de la Croisade Contre Les Hérétiques Albigeois**, Yay. C. Charles Fauriel, 1837; Fransızca trc. Eugene Martin-Chabot, **La Chanson de la Croisade Albigeoise**, Paris 1973-1989; İngilizce trc. Janet Shirley, **The Song of the Cathar Wars: A History of the Albigensian Crusade**, Aldershot 1996.

bilgilerin kıymetini artırmıştır.

Konumuz hakkında Pierre'in eseri Guillaume'un kroniğine göre daha detaylı bir anlatıma sahiptir. Ancak her iki eser de 1218 yılında Simon de Montfort'un ölümünün ardından sona erer. Pierre'in eseri seferden önce XIII. yüzyılın başlarında Toulouse Kilisesi, Foulques'un 1205 yılında başrahip olması ve 1207 yılında Heretiklere yönelik verilen vaazları anlatması açısından farklı bir öneme sahiptir. Simon de Monfrot'un büyük destekçilerinden olan Pierre'in ifadeleri onun Haçlılar lehine bir tutum içinde olduğunu açıkça ortaya koyar. Okuyucuyu dilemmada bırakacak kadar güçlü önyargılarına rağmen Katharların inançlarını anlatırken birçok Katolik'e göre daha objektiftir. Kitabında anlattığı birçok olayın görgü şahidi olması kaleme aldığı metnin değerini artırır. Eserin 1218 yılında Simon'un ölümünden sonra aniden bitmesi Pierre'in de o yıl ölmüş olduğunu düşündürmektedir.

1939 yılında neşredilen Latince orijinal metnin Fransızca tercümesi (*Histoire Albigeoise*) 1951 yılında Guebin ve Henri Maisonneuve tarafından üç cilt hâlinde yayımlanmıştır. Bu çalışmada eserin W. A. Sibly ve M. D. Sibly tarafından yapılan İngilizce tercümesi (*The History of the Albigensian Crusade: Peter of Les-Vaux-de- Cernay's Historia Albigensis*) kullanılmıştır. Yayıt 1998 yılında yayımlanmıştır.⁵

Konumuz ile ilgili bir diğer çağdaş kaynak, XIII. yüzyıl Latin kronik yazarı Guillaume de Puylaurens'in (Oksitanca: Guilhèm de Puèglaurenç; İng. William of Puylaurens) *Cronica* adlı eseridir. Guillaume'un 1200 yılı civarında Toulouse'da doğduğu ve en azından 1270 yılına kadar yaşadığı düşünülmektedir. Toulouse Başrahibi Marsilyalı Foulques'un hizmetinde bulunmuş ve ondan fazlasıyla etkilenmiştir. Katolik Kilisesi'ne ve özellikle Toulouse Manastırı'na gönülden bağlı biri olan Guillaume, Heretikliğe kesinlikle karşı olup onlara yönelik yapılan Haçlı Seferi'ni destekliyordu; o, sapkınların tamamen yok edilmesi taraftarıydı. Kroniğinde XII. yüzyıldan başlayarak 1270'li yıllara kadar Languedoc bölgesinde yaşananları anlatır. Eserde Toulouse, Toulouse Manastırları ve Toulouse Kontluğu hakkında önemli bilgiler verilir. Ancak, yapıtın asıl odak noktası Albililere yönelik Haçlı Seferi'nin temelleri ve sonrasında yaşananlardır.

Kronik XII. yüzyılın başında Güney Fransa'daki Heretiklerin gücünü ve buna karşın Katolik Kilisesi'nin zayıflığını anlatarak başlar. Müellif, eserinin önsözünde Heretikler

⁵ Pierre des Vaux de Cernay, **Petri Vallium Sarnai Monach Hystoira Albigensis**, Yay. Pascal Guebin-Ernest Lyon, Paris 1939; Fransızca trc. Pascal Guebin-Henri Maisonneuve, **Histoire Albigeoise**, Paris 1951. İngilizce trc. W.A. Sibly-M.D. Sibly, **The History of the Albigensian Crusade: Peter of Les-Vaux-de-Cernay's Historia Albigensis**, Woodbridge 1998.

güçlenirken onlarla mücadele etmeyi ihmâl eden prensleri ve rahipleri suçlar. Haçlıları ve getirdikleri bütün yıkımı kaçınılmaz son olarak kabul eder. 1206-1207 yıllarında Heretikleri sindirmek için verilen vaazlar gibi onlara karşı alınan bazı önlemlerden de bahseder. Haçlı Seferi ve bu seferi resmi olarak sona erdiren 1229 Paris Antlaşması'nı anlatarak eserine devam eder. 1230'lu yıllarda engizisyonun Languedoc'ta gelişimi; özellikle Toulouse Kontluğu'nun ve manastırının buna etkisi anlatılır. 1230-1240 yılları arasında VII. Raymond'un Papalık, Fransa kralı, İmparator II. Friedrich, İngiltere ve Aragon kralları ile ilişkileri hakkında bilgi verir. Kronik, IX. Louis'nin halefi III. Philippe'in 1272-1275 yılları arasında Languedoc'a askerî müdahalesiyle sona erer. Guillaume de Puylaurens Haçlıları desteklemekle beraber yine de fanatik bir Haçlı taraftarı değildir. Savaş boyunca Haçlıların, hatta Simon de Monfrot'un bile hatalarını görür ve eleştiride bulunur.

Bu çalışmada, J. Duvernoy tarafından 1976 yılında neşredilen eserin 2003 yılında W. A. Sibly ve M. D. Sibly tarafından yayımlanan İngilizce tercümesinden istifade edilmiştir.⁶

Araştırma Eserleri

Albililere yönelik Haçlı Seferi hakkında Batı literatürünü incelediğimizde yapılan çalışmaların oldukça önceden başladığı görülmektedir. Konumuzla ilgili en önemli araştırma eserlerinden biri Michael Costan'ın *The Cathars and the Albigensian Crusade*⁷ isimli çalışmasıdır. Eserde Heretik grupların büyümesi, inançları, Haçlı Seferi'ne giden süreç, sonrası ve engizisyon dönemi anlatılır. Aynı zamanda XII. ve XIII. yüzyıllarda Languedoc'un sosyal ve politik durumu hakkında ayrıntılı bilgiler verilir. Malcolm Barber'in *The Cathars: Dualist Heretics in Languedoc in the High Middle Ages*⁸ adlı kitabı da konumuz için oldukça kıymetli bir eserdir. Bu çalışma Heretiklerin ortaya çıkışı, bölgede yayılmaları, dinî inançları hakkında ayrıntılı bilgiler içermektedir. Malcolm Lambert'in *The Cathars*⁹ isimli çalışması da bu alandaki en kapsamlı araştırmalardan biri olarak kabul edilmektedir. *The Cathars*, XII. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar Heretiklerin yükseliş ve düşüş dönemleri, kilisenin gerek barışçıl gerekse şiddet yoluyla onlara karşı koyma çabalarını ele almaktadır. Laurence W. Marvin'in,

⁶ Guillaume de Puylaurens, *Chronique (1145-1275)*, Yay. Jean Duvernoy, Paris 1976; İngilizce trc. W.A. Sibly-M.D. Sibly, *The Chronicle of William of Puylaurens, The Albigensian Crusade and its Aftermath*, Woodbridge 2003.

⁷ Michael Costen, *The Cathars and The Albigensian Crusade*, Manchester 1997.

⁸ Malcolm Barber, *The Cathars: Dualist Heretics in Languedoc in the High Middle Ages*, Londra 2000.

⁹ Malcolm Lambert, *The Cathars*, Oxford 1998.

The Occitan War,¹⁰ Mark Gregory Pegg'in *A Most Holy War: The Albigensian Crusade and the Battle for Christendom*¹¹ ve Zoe Oldenbourg'un *Massacre at Montsegur: A History of the Albigensian Crusade*¹² adlı çalışmaları özellikle savaşın askerî safhasını anlamak adına önemli araştırma eserleridir. Ülkemizde Albililere Yönelik Haçlı Seferi'ni konu alan herhangi bir müstakil çalışma mevcut değildir. Bu konudaki tek Türkçe yayın, Sean Martin'in, *Cathars: The Most Succesful Heresy of the Middle Ages*¹³ adlı kitabının *Orta Çağ'da Avrupa'da Alevi Hareketi Katharlar* adıyla yayımlanan tercümesidir.

AVRUPA COĞRAFYASINDAKİ HAÇLI SEFERLERİNE BİR BAKIŞ

1095 yılında toplanan Clermont Konsili'nde Papa II. Urbanus'un (1088-1099) din adamları ve halktan oluşan büyük bir kalabalığa yaptığı çağrıyla Katolik Avrupa'nın Müslüman Doğu'ya karşı yaklaşık 200 yıl sürecek olan askerî seferlerinin temeli atılmıştır. XI. yüzyılda Avrupa'nın içinden geçtiği siyasî, sosyal ve ekonomik zorluklar Katolik Kilisesi'ni bu harekâtları başlatmaya itmişti. Bu dönemde Avrupa'da yıllardan beri süregelen sosyal ve ekonomik sıkıntıların doğurduğu bir kargaşa ortamı hâkimdi. Bunun yanı sıra ücretli askerlik anlayışı ve sömürgeci bir taşma hareketi de başlamış bulunuyordu. Avrupa toplumu üzerinde en büyük etkiye sahip bulunan kilise bir yandan bu sorunlara çare ararken diğer yandan da Doğu'ya hâkim olma düşüncesi içindeydi.¹⁴ Bu gerçeğe rağmen Roma Kilisesi geniş halk kitlelerini seferlere katılmaya yöreklendirmek için siyasî, sosyal, ekonomik unsurları değil dinî unsurları ön plâna çıkarmıştır. “Doğulu Hıristiyan kardeşlere yardım ve Müslümanların ayakları altında çiğnenen Hz. İsa'nın kutsal hatıralarının bulunduğu Kudüs'ün kurtarılması” vaazlarda kullanılan ana temalardan biri olmuş, sık sık İncil'den alıntılar yapılarak dinî duyguları harekete geçirilen Avrupalılar savaşa katılmaya teşvik edilmişlerdir.¹⁵

¹⁰ Laurence W. Marvin, *The Occitan War*, New York 2008.

¹¹ Mark Gregory Pegg, *A Most Holy War: The Albigensian Crusade and the Battle for Christendom*, New York 2008.

¹² Zoe Oldenbourg, *Le Bûcher de Montsegur*, Paris 1959. İngilizce trc. Peter Green, *Massacre at Montsegur: A History of the Albigensian Crusade*, New York 1961.

¹³ Sean Martin, *The Most Successful Heresy of the Middle Ages*, New York 2005. Türkçe trc. Barış Baysal, *Orta Çağ'da Avrupa'da Alevi Hareketi Katharlar*, İstanbul 2009.

¹⁴ Işın Demirkent, *Haçlı Seferleri*, İstanbul 1997, s. 1.

¹⁵ Robertus Monochus, *Historia Iherosolimitana*, İngilizce trc. Carol Sweetenham, *Robert the Monk's History of the First Crusade*, New York 2005, s. 79-82.

Haçlı akınlarının ilki 1097 yılında gerçekleştirilmiştir. Türklerin Anadolu'ya yerleşme ve kendilerine yeni bir vatan kurma mücadelesi devam ederken, Bizans imparatoru sınırlarındaki Türk tehdidine karşı Avrupa'dan askerî yardım istedi.¹⁶ Bu yardım çağrısı, papalığın teşvik ve propagandası sayesinde çok büyük ilgi gördü. Öyle ki sayıları yüz binlerle ifade edilen ve Avrupa'daki her kesimden insanın katıldığı muazzam büyüklükteki ordular Anadolu'ya yöneldiler. I. Haçlı Seferi sayesinde Doğu'da devletler kuran Latinler 1291 yılına kadar bölgede tutunma imkânı buldular. Bu süreçte Batılı Hristiyanlar tarafından Doğu'ya sekiz büyük sefer daha düzenlediler. Bu seferler çoğunlukla Türk ve İslâm devletlerini hedef alırken, bunlardan IV. Haçlı Seferi (1204) olarak tanımlanan sefer hedefini değiştirerek aynı dine mensup oldukları Bizans'a yönelmiş ve imparatorluğun parçalanmasına sebep olmuştur. VIII. Haçlı Seferi ise Hafsî Devleti (1228-1574) hükümdarının hâkimiyetindeki Tunus üzerine yapılmıştır. Haçlı Seferlerin en önemli sebepleri arasında din olgusu gösterilmesine rağmen Katolik Kilisesi tarafından başlatılan bu askerî harekâtlar yalnızca Doğu'ya Müslümanlara yönelik olmamış, Ortaçağ'da Avrupa içerisindeki bazı gruplara karşı da Haçlı Seferleri düzenlenmiştir.

Batı dünyası henüz XII. yüzyılın ortalarında Fransa Kralı VII. Louis (1137-1180) ve Alman Kralı III. Konrad (1138- 1152) idaresinde Doğu'ya Müslümanlar üzerine büyük bir Haçlı Seferi hazırlığı içindeyken Batı'da Elbe'nin ötesindeki putperst Slavlara karşı da Haçlı ruhu harekete geçmişti. Saksonya ve Moravya'nın doğusunda Danimarka sınırına kadar uzanan bölgede yaşayan putperest Slavlar (Wendler) Alman İmparatorluğu'nu kuzeyden tehdit ediyorlardı. Sakson soylularından bir grup Aziz Bernard'ın yanına giderek Slav kabileleriyle savaşmak için kutsanmak istedi. Bunun üzerine Papa III. Eugenius (1145-1153) de bir ferman çıkararak Slavlara karşı düzenlenecek olan seferin de bir Haçlı Seferi olacağını, putperestlere karşı savaşa katılacak olanlara da İber Yarımadası ve kutsal topraklarda savaşan Haçlılarla aynı ayrıcalıkların tanınacağını ilân etti. Yıllarca Slavlara karşı savaşan Saksonların bu mücadelesi ilk kez Haçlı bayrağı altında yapılmaya başlanmışsa da 1147-1148 yıllarında gerçekleşen İkinci Haçlı Seferi'nin Slavlara karşı açılan bu cephesinde Hristiyanlar hiçbir başarı elde edemedi.¹⁷ Böylece Saksonların ve Danimarkalıların ilk olarak 1147'de Wend adlı Slav kavmi üzerine başlattığı bu savaşlar 1230'lardan itibaren Töton Şövalyeleri tarafından devralınarak daha sert bir şekilde devam ettirildi.

¹⁶ Demirkent, **Haçlı Seferleri**, s. 2.

¹⁷ Ebru Altan, **İkinci Haçlı Seferi (1147-1148)**, Ankara 2003, s. 25-26; Jonathan Phillips, "The Crusade against the Wends", **Crusades: An Encyclopedia**, Ed. Alan V. Murray, California 2006, s. 1088.

1226 yılında Papa III. Honorius (1216-1227) Litvanca konuşan halklara yönelik yeni bir Haçlı Seferi ilân etmiştir. Bu sefer sırasında Töton Şövalyeleri başı çekmiş, Danimarka ve İsveç de kendilerine destek sağlamıştır. Finlandiya, Livonya ve Prusya topraklarını hedef alan bu seferlerdeki amaç buradaki paganları Hristiyanlaştırmaktır. Fakat daha sonraki dönemlerde bu coğrafyalardaki el değmemiş alanların iskâna açılıp, genel bir kolonileştirme faaliyetine girişilmesi dinî amacın dışına çıkıldığını göstermektedir. Hatta bölgede varlığını sürdüren kavimler yerlerinden edilmiş ve dışarıdan Almanlar getirtilerek buraya yerleştirilmiştir. Bu askerî müdahaleler, Baltık halklarının yenilgiye uğratılması, zorla vaftiz edilmesi ve ekonomik olarak sömürülmesi ile neticelenmiştir. Nitekim çok geçmeden savaş iki cepheye bölünmüştü. Biri Pagan Litvanyalılara, diğeri ise civarda, kendilerine Baltık Denizi'nin doğusunda toprak edinmeye çalışan Hristiyanlara karşıydı. Sonraki 50 yılda, Litvanyalıların sahip oldukları topraklar Töton Şövalyeleri tarafından harabeye çevrildi. Hz. İsa adına savaştıklarını söylüyor, ama kendilerine de bir krallık edinmeyi umuyorlardı. Töton Şövalyelerinin Baltık bölgesinde yerleşme çabaları sürerken, büyük üstatları Hermann von Salza bu görevi uzun yıllar yürüttükten sonra 20 Mart 1239'da öldü. Yerine geçen Gerhard von Malberg, Hermann'ın aynı hassasiyetiyle politikalara devam etti. Gerhard, Livonyalıların da desteği sayesinde doğuda Novgorod'a kadar ilerledi. Esasında tarikatın bu hareketindeki amaç bölgedeki paganları Hristiyanlaştırmanın yanı sıra Ortodoks Hristiyan olan Rusları da Katolikleştirmekti.¹⁸ Rus prensliklerine ve Kuzey Avrupa civarına gerçekleştirilen bu seferler dışında XIII. yüzyılda Fransa'nın güneyinde yaşayan ve kilise tarafından Heretik olarak görülen Albililere (Katharlara) karşı da bir sefer düzenlenmiştir.

Heresi, Yunanca “*Seçme, seçim, ayırma, seçilmiş kişi ya da şey*” anlamlarına gelen “*Hairesis*” (αἵρεσις) teriminden türemiştir. Hristiyanlığın Antik Roma dünyasına girmesiyle bir kilise terimi özelliği kazanmıştır. Hristiyan kilisesinin Ortodoks öğretilerine ters olan düşünce “*Heresi*” bu düşünceleri benimseyen kişilere ise “*Heretik*” denilmektedir.¹⁹ Kilise kurulduğu tarihten itibaren çeşitli Heretik akımların tehditlerine mâruz kalmıştır. Ortaçağ'ın bu dönemine gelindiğinde ise bu tehditler artış göstermiştir.

İlk bin yıla girilirken Fransa'nın kuzeydoğusunda bulunan Châlons-sur-Marne yakınlarında yaşayan Leutard adlı bir adam gördüğü rüyanın etkisiyle köyünün kilisesine gitmiş, mihrapta bulunan haçı kırdıktan sonra Hz. İsa'nın resimlerini parçalamıştır. Daha sonra

¹⁸ Halil Yavaş, “Töton Şövalyelerinin Ortaya Çıkışı ve Geç Ortaçağ'da Kuzey Avrupa'da Tesiri”, **Ortaçağ Araştırmaları Dergisi**, sy. 1, Tokat 2018, s. 5-7.

¹⁹ Kadir Albayrak, “İznik Konsili Öncesinde ve Sonrasında Heretik Hristiyan Akımları”, **Uluslararası İznik Sempozyumu**, İznik 2005, s. 104.

ise kiliseye verdikleri vergiyi artık vermemeleri gerektiği konusunda halka vaazlar vermeye başlamıştır. 1018’de Aquitaine’de (Akitanya) ve birkaç yıl sonra Orleans’da Maniheist gruplar ortaya çıkmaya başladılar. Orleans’daki grup kazığa bağlanıp yakıldı. XI. yüzyılda Châlons-sur-Marne, Perigord, Toulouse ve Soissons’da başka sapkın topluluklar da belirdiler. Kilise bu grupları genellikle Maniheist olarak tanımlamaktaydı. Bu terim Heretikleri belirtmek için kullanılıyordu. Bu insanlar kilisenin ve haçın kutsallığını reddediyor, et, şarap ve cinsellikten kaçınıyorlardı. Heretik grupların çoğu liderlerinin tutuklanması, öldürülmesi ya da inançlarından tövbe etmesi sebebiyle devamlılık gösteremediler; 1050 yılından itibaren birçoğu yok olmaya başladılar.²⁰

XII. yüzyıla gelindiğinde ise Heretik gruplar kilise için önemli ölçüde tehdit faktörü hâline gelmeye başladı. Sapkınlık, bu dönemde gezgin karizmatik vaizlerin kasabalar arasında ruhban sınıfı karşıtlığını yayacak biçimde dolaşmasıyla daha da güçlendi. Lozanlı bir Heretik vaiz olan Henry 1116 yılında yanında iki müridiyle birlikte Le Mans’a gitti. Şehrin piskoposu bu sırada Roma’ya gitmeye hazırlanıyordu. Henry’yi samimi bir şekilde karşıladı ve istediği gibi hareket etmesine izin verdi. Ancak Roma’dan döndüğünde Le Mans’ı perişan bir hâlde buldu. Din adamları eleştiriliyor ve artık kendilerine hürmet edilmiyordu. Henry, ruhban sınıfına karşı bir tutum sergiliyor, günah çıkarmak için bir rahibe gitmenin gerekli olmadığını, din adamlarının “Bağlanma ve çözme”²¹ yetkilerinin olmadığını iddia ediyordu. Ayrıca onları gevşeklikleri ve zenginlik içinde yaşamaları sebebiyle eleştiriyordu. Yoksulluk içinde yaşamaları gerektiğini söylüyordu. Vaizlik yaptığı yıllarda Le Mans dışında Lausanne, Poitiers ve Bordeaux gibi şehirlere de giderek insanları ruhban sınıfına karşı kışkırtırken görülmüştü. 1135 yılında düzenlenen Pisa Konsili kendisini sapkınlıktan vazgeçirmeye çalışmış; ancak Henry Pisa’dan döndükten sonra Languedoc bölgesinde tekrar vaizliğe başlamış ve nihâyetinde Toulouse’a gelmiştir. Dönemin bir başka etkili Heretik vaizi ise Piere de Bruis’dır. Piere 1119 yılından 1139-1140’taki ölümüne kadar 20 yıl boyunca faaliyet gösterdi. Fransa’nın güneyindeki büyük kentleri dolaşıp halkı kiliselere girip çarmıhları yıkmaları için kışkırtmış ve

²⁰ Sean Martin, **Katharlar**, s. 43-45.

²¹ Hz. İsa’nın havarilerine verdiği günahları bağışlama ve aforoz etme yetkisi. İsa Mesih bu yetkiyi ilk olarak baş havarisi Petrus’a vermiştir. “Göklerin egemenliğinin anahtarlarını sana vereceğim. Yeryüzünde bağlayacağın her şey göklerde de bağlanmış olacak; yeryüzünde çözeceğin her şey göklerde de çözülmüş olacak!” Bkz. Matta, 16:19. Daha sonra ise tüm öğrencilerine bu yetkiyi vermiştir. “Size doğrusunu söyleyeyim, yeryüzünde bağlayacağınız her şey gökte de bağlanmış olacak. Yeryüzünde çözeceğiniz her şey gökte de çözülmüş olacak.” Bkz. Matta, 18:18.

haçların meydanda yakılmasını sağlamıştır. De Bruis, vaftiz,²² evharistiya²³ ayinlerini yok sayıyor ve ibadetlerin dışsal görünümlerinden arındırılarak maddî dünyadan soyutlanması gerektiğini tebliğ ediyordu. Kilise binaları, haçlar, altarlar gibi nesneler bir kenara bırakılmalıydı.²⁴ Soissons yakınlarında bulunan Bucy le Long köyünden Clement ve Ebrard adlı iki köylü de 1114 yılında düalist²⁵ izler taşıyan inançlarını yaymaya başladılar. Ancak bu iki adam kısa süre içinde halk tarafından yakılarak öldürüldüler.²⁶ Arnaldo da Brescia ise Roma’da harekete geçmişti. Zengin, simoncu²⁷ ve ahlâksız din adamlarını hedef gösteriyordu. Bu kişilerin keşişler gibi yaşaması gerektiğini, sakramentlerin²⁸ liyakatsiz rahipler yüzünden önemlerini kaybetmiş olduğunu iddia ediyordu.²⁹ Kilisenin o güne dek karşılaştığı en ciddi Heretik tehdit olan Katharizm ise aynı günlerde Güney Fransa’da gelişmeye başlamıştı.

²² Vaftiz günahlardan temizlenmenin, Hristiyanlığa girişin simgesidir. Hristiyan geleneğine göre (Baptist mezhebi hariç) her Hristiyan bebek ya bütünüyle suya sokularak ya da üzerine su serpilerek vaftiz edilir. Bkz. Mehmet Aydın, “Hristiyanlık”, **DİA**, XVII, 348-353.

²³ “Evharistiya” ekmek ve şarap âyinine. Hz. İsa havarileriyle yediği “*Son akşam yemeği*” nde onlara bir parça ekmek ve şarap vermiş; ekmeğin kendi bedeni, şarabın da kendi kanı olduğunu söylemiştir. Bkz. Matta, 26/26-29; Markos, 14/22-25; Luka, 22/14-20. Sakramentin ortaya çıkışı bu yemeğe dayanmaktadır. Bu anı yâdetmek üzere rahip kutsadığı şarabı ve ekmeği litürjik yemekte bulunan kişilere verir; böylece temsili bir yemek yenilmiş olur. Evharistiya sakramenti Hristiyan ibadetinin temelini teşkil etmektedir. Geniş bilgi için bkz. Mehmet Aydın, “Hristiyanlık”, **DİA**, XVII, 348-353.

²⁴ Walter L. Wakefield, **Heresy, Crusade, and Inquisition in Southern France, 1100-1250**, California 1974, s. 23-24; Costen, **The Cathars**, s. 53-55; Malcolm Lambert, **Medieval Heresy: Popular Movements from the Gregorian Reform to the Reformation**, Oxford 2002; Türkçe trc. Erdem Gökyaran, **Ortaçağda Dinsel Sapkınlıklar**, İstanbul 2015, s. 69-73.

²⁵ İkicilik. İng. Dualizm. Herhangi bir alanda birbirinden bağımsız, birbirine indirgenemez iki ilke kabul etme tavrı. Bkz. Ahmet Cevizci, **Felsefe Sözlüğü**, İstanbul 1999, s. 451.

²⁶ Lambert, **Sapkınlıklar**, s. 74.

²⁷ Simony, Hristiyanlıkta kutsal sayılan eşyaları ve görevleri satma. Bkz. Michael Frassetto, **Heretic Lives: Medieval Heresy from Bogomil and the Cathars to Wyclif and Hus**, Londra 2007, s. 39.

²⁸ Sakrament, Latince’de “*And, yemin, bağ*” anlamındaki “*Sacramentum*” kelimesinden türemiştir. “*Dini âyin*” demektir. Bizzat Hz. İsa tarafından tesis edilen kurumlara ve onun yaşamış olduğu tecrübelerle kilise aracılığıyla katılmak anlamına gelen sakramentler iman etmenin işareti sayılır. Katoliklere göre yedi tane sakrament vardır: Vaftiz, Evharistiya, kuvvetlendirme, evlilik töreni, ruhbanlık sırrı, günah itirafı ve tövbe, hasta yağı. Ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Aydın, “Hristiyanlık”, **DİA**, XVII, 345-348.

²⁹ Lambert, **Sapkınlıklar**, s. 78-79.

BİRİNCİ BÖLÜM

XII. YÜZYILDA KATHARLAR VE LANGUEDOC BÖLGESİ

A. Katharların Kökeni

Katharizm XII. ve XIII. yüzyıllarda Kuzey İtalya ve Güney Fransa’da (Languedoc) etkili olmuş ve Ortaçağ Avrupası’nı önemli ölçüde etkilemiş Heretik bir Hristiyan mezhebidir. Güney Fransa’nın Albi bölgesinde ortaya çıktıkları için kendilerine Albililer [Albigensians] de denilen Katharların kökeni hakkında bilinenler sınırlıdır. Kathar hareketinin bölgesel orijinal bir hareket mi yoksa Bogomillik’ten etkilenip yayılmış bir hareket mi olduğu konusunda kesin bir görüş birliği yoktur.³⁰ Ancak konu üzerine çalışan tarihçilerin birçoğu Katharizm’in Bogomiller vasıtasıyla ortaya çıktığını düşünmektedir. Bu grup ile ilgili kaydedilen ilk hadise Rheinland’da yaşanmıştır. Steinfeld’li Everwin, Aziz Bernard de Clairvaux’ya 1143-1144 yıllarında yazdığı bir mektupta Köln’de, Bizans ve Balkanlar’daki Bogomillerle benzer inançlara sahip olan sapkın bir grubun varlığından bahsetmektedir.³¹

Kathar ismi Yunanca καθαροί (katharoi) kelimesinden gelmekte olup “*Arınmışlar, temizler, saf olanlar*” manasına gelmektedir.³² Schönau başkeşişi Ekbert bu insanların Flandre’da “*Pihples*”, Fransa’da “*Texerant*” gibi farklı isimlerle anıldıklarını söyler. Bir başka görüşe göre ise Kathar ismi “*Cat*” yani kedi kelimesinden türetilmiştir. Bu olasılık da oldukça akla yatkındır. Çünkü bir inanışa göre sapkınlar, kedi şekline giren Lucifer’e tapıyorlar ve ibadetleri esnasında kedinin arka kısmını öpüyorlardı.³³ Köln’de ilk görülmelerinden takribî 20 yıl sonra ise Ren Nehri’nden Pirenelere ve İtalya Yarımadası’na uzanan bir coğrafyaya yayılmışlardır.³⁴

³⁰ Kadir Albayrak, **Bogomilizm ve Bosna Kilisesi**, Adana 2004, s. 128. Bogomillik Bulgar Çarı Peter (927-969) zamanında Bulgaristan’da ortaya çıkmış Heretik bir mezheptir. Kurucusunun daha önceden Ortodoks bir papaz olan Bogomil olduğu düşünülmektedir. XI. ve XII. yüzyıllarda ateşli vaizleri sayesinde öğretileri bütün Balkan Yarımadası’na, Bizans İmparatorluğu’nun büyük bir kısmına, Anadolu ve Batı Avrupa’ya yayılmıştır. Düalizm ve asketikliğe dayanan bir inanç sistemleri vardır. Bkz. Albayrak, **Bogomilizm**, s. 89, 97.

³¹ Michael Frassetto, **Heretic Lives**, s. 76; Lambert, **Sapkınlıklar**, s. 81.

³² Frassetto, **Heretic Lives**, s. 77; Feyza Uzunoğlu, “Ortaçağ Avrupası’nda Bir Düalist Heretik Hareket olarak Katarlar”, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.

³³ Lambert, **Sapkınlıklar**, s. 85.

³⁴ Lambert, **Sapkınlıklar**, s. 90.

B. Katharların İnanç Sistemi

Katharların inancı temel olarak evrende biri iyi diğeri kötü olan iki Tanrı olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Bu görüş düalizm olarak adlandırılır ve insanoğlunun tarih boyunca cevap aradığı kötülük problemine bir cevap niteliğindedir.³⁵ *İyi Tanrı* semavî, ruhanî olan her şeyin, *Kötü Tanrı* ise cismanî dünya ve içindeki tüm maddî varlıkların Tanrı'sıdır. Bu inanıştan yola çıkan Katharlar, Yehova'nın³⁶ *Kötü Tanrı* olduğuna inanırlar ve Eski Ahit'i reddederler. Ancak, içindeki her savı kabul etmeseler de Yeni Ahit'e iman eder ve oradaki Tanrı'nın *İyi Tanrı* olduğuna inanırlardı.³⁷

Kötü Tanrı'nın oğlu Lucifer, güzel ve etkileyici görünümüyle cennetteki meleklerin bir kısmını baştan çıkarmış ve onları cennetin dışına çekmiştir. Cennetten düşen melekler insan bedenlerine hapsedilerek dünyaya gönderilmiş böylece dünyada hayat başlamıştır.³⁸ İnsan bedenlerinin bazılarında cennetten kovulan melekler bazılarında ise *Kötü Tanrı* tarafından yaratılan şeytanî ruhlar vardır.³⁹ Katharizm'e göre şeytanın mülkü olan maddî dünya cehennemdir, ancak sonsuz değildir. *İyi Tanrı*, Lucifer'e uyan melekleri cezalandırmak için burada kalmalarına izin vermektedir. Onlara göre kötülüğün kaynağı bedensel istekler ve maddî hırslar olduğundan inanan bir kişi yeterince saf bir hayat sürer, iffetli olur ve dünyevî zevklerden kaçınarak yaşarsa öldüğünde ruhu bedeninden kurtulur ve tekrar cennete yükselir; aksi bir hayat süren ruhlar ise başka bir bedende tekrar dünya döngüsüne katılarak cezalandırılmaya devam edilirler.⁴⁰ Ruhun ancak öldüğünde gerçekten ait olduğu yere kavuştuğuna inanan Katharlar yaşamdan çok ölüme yakındılar. Ölüm onlar için "*Kirli bir tuniği çıkarmak*" anlamına gelmekteydi.

"*Tanrı, İsa ve Kutsal Ruh*" üçlemesine karşı çıkan Kathar inancına göre İsa Tanrı'nın oğlu değildir; *İyi Tanrı* dünyaya hapsedilmiş olan ruhlara kurtuluş yolunu göstermesi için Hz. İsa'yı göndermiştir. Bu inanışa göre İsa Tanrı da değil, melektir. Enkarnasyon⁴¹ da

³⁵ Costen, **The Cathars**, s. 61-62. Kötülük problemi, kötülük ile koşulsuz iyi olan bir Tanrı'nın varlığının nasıl bağdaştığı şeklinde bir sorudur. Geniş bilgi için bkz. Nurten Kiriş, "Tarihsel Olarak Kötülük Problemi ve Çözüm Yolu Olarak Teodise", **Felsefe Sosyal Bilimler Dergisi**, sy. 5, Isparta 2008, s. 81-96.

³⁶ Eski Ahit'te Dünya'yı yaratan Tanrı. Yehova hakkında detaylı bilgi için bkz. Salime Leyla Gürkan, "Yehova", **DİA**, XLIII, 390-391.

³⁷ Costen, **The Cathars**, s. 63; Lambert, **The Cathars**, s. 150-151; Catherine Léglu, Rebecca Rist, Claire Taylor, **The Cathars and the Albigensian Crusade**, İngiltere 2014, s. 5.

³⁸ Wakefield, **Heresy**, s. 34.

³⁹ Edmond Holmes, **The Holy Heretics: The Story of the Albigensian Crusade**, London 1948, s. 7; Costen, **The Cathars**, s. 7.

⁴⁰ Arthur Stanley Turberville, **Mediaeval Heresy & The Inquisition**, London 1920, s. 25; Holmes, **Holy Heretics**, s. 7-8; Lambert, **The Cathars**, s. 150.

⁴¹ Hristiyanlıkta Hz. İsa'nın insan bedenine bürünmüş olduğu inancıdır. Bkz. Kürşat Demirci, "Hulûl", **DİA**, XVIII, 340-341.

Katharlar tarafından tamamen reddedilir. Çünkü madde tamamen kötüydü ve ilâhî bir varlık maddî bir bedene bürünmezdi. Onlar için Hz. İsa sadece görünürde insan formuna bürünmüş ve görünürde çarmıha gerilmiştir.⁴² O, iyi ruhları onlar için ölerək değil, doğru yolu göstererek kurtaracaktır.⁴³

İnsan bedenleri, bitkiler, hayvanlar, kilise binaları, haç sembolleri maddî nesneler oldukları için bunları hiçbir değeri yoktu. Üreme, başka bir ruhun insan vücuduna hapsedilmesi anlamına geldiği için Katharlar tarafından tasvip edilmez, korkunç bir olay olarak değerlendirilirdi. Tanrı ile insan arasına kimsenin giremeyeceğini ve inanç için bir aracıya ihtiyaç olmadığını düşündükleri için kiliseye, kilisenin ayin ve sembollerine, üst hiyerarşisi olan papalara, metropolitana ve piskoposlara karşıydılar.⁴⁴ Buna bağlı olarak inanç sistemlerinde rahiplik sınıfı da yer almıyordu. Ancak, sıradan inananlar ile liderlerini birbirinden ayırıyorlardı. Küçük bir grubu oluşturan liderler *Kusursuzlar (Perfecti)* olarak adlandırılmaktaydı. Nefsini terbiye edip şeytanın kötülüklerinden kurtulan *Kusursuzlar* hayatlarını kiliseye adanmış ve çileli bir yaşam sürerlerdi.⁴⁵ En önemli görevleri dinî törenleri yönetmek ve vaaz vermektir. Siyah özel bir giysileri vardı, sırtlarında içinde Yeni Ahit olan deri bir çanta taşırldı. Bu şekilde farklı bölgeleri dolaşıp inanan ve inanmayan kişilere vaaz verir, dinî toplantılara katılırlardı. Emtia edinmeleri kesinlikle yasaktı; zaten öldürölme korkusu sebebiyle bir bölgede uzun süre kalmaz genellikle göçebe yaşarlardı. Evlenmek, yemin etmek, savaşıla katılmak, et ve şarap tüketmek onlara yasaktı.⁴⁶ Yılda üç kez 40 gün oruç tutarlardı; bu dönemde sadece ekmek ve su tüketirlerdi. İnanlar için yabancı bir dünyada Tanrı'nın elçileri gibiydiler. Sayıları az da olsa kadın *Kusursuzlar* da vardı. Ancak, onlar erkek *Kusursuzlar* gibi vaaz vermezdi. Genellikle yardıma muhtaç olan hasta, fakir insanlarla ve kız çocuklarının eğitimi ile ilgilenirlerdi.⁴⁷ Bu öğretiyi benimseyen sıradan insanlara *İnananlar (Credentes)* denilirdi. Onların hayatları *Kusursuzların* hayatları kadar zor değildi; manastır inzivasına çekilmek, etten, şaraptan ya da cinsel ilişkiden sakınmak mecburiyetinde değillerdi. Cemaatin çoğunluğunu maddî dünyayla oldukça iç içe olan bu grup oluştururdu.⁴⁸

⁴² Turberville, **Mediaeval Heresy**, s. 24-25; Holmes, **Holy Heretics**, s. 8; Wakefield, **Heresy**, s. 34; Costen, **The Cathars**, s. 65; Lambert, **The Cathars**, s. 149; Frassetto, **Heretic Lives**, s. 79.

⁴³ Holmes, **Holy Heretics**, s. 8; Costen, **The Cathars**, s. 65; Lambert, **The Cathars**, s. 149.

⁴⁴ Albayrak, **Bogomilizm**, s. 129.

⁴⁵ Costen, **The Cathars**, s. 66.

⁴⁶ Holmes, **Heretics**, s. 12; Lambert, **The Cathars**, s. 159.

⁴⁷ Holmes, **Heretics**, s. 12-13; Stephen O'Shea, **The Perfect Heresy: The Revolutionary Life and Death of the Medieval Cathars**, Britain 2001, s. 41.

⁴⁸ Martin, **Katharlar**, s. 54.

İnananlar, *Kusursuzları Melioramentum* adı verilen özel bir selamlama ile karşıliyordu. Her karşılaşmada bu selamın verilmesi gerekirdi. *Kusursuzun* önünde diz çöken *İnanan* şöyle söylerdi: “*Beni iyi bir Hristiyan yapması ve sonumu hayır etmesi için bir günahkâr olan benim adıma Tanrı’ya dua et.*” *Kusursuz* şöyle karşılık verirdi: “*Seni iyi bir Hristiyan yapması için Tanrı’ya dua edeceğim.*”⁴⁹ İyi bir Hristiyan olmanın tek yolu *Kusursuz* olmaktı. Hayırlı sondan kast edilen ise *Consolamentum* almış olarak ölmektir.⁵⁰

Consolamentum bir tür ruh vaftizi olup Katharların en önemli seremonisiydi. İnsanın ruhunu meydana getiren meleğin cennetten düştüğü esnada tinini⁵¹ cennete bıraktığına inanılmaktaydı. *Consolamentum* ile ruh ve tin tekrar birleşir ve ruh şeytanın etkisinden kurtulurdu.⁵² Töreni tamamlayan *İnanan* artık bir *Kusursuz* olurdu. Katharların çoğu bu töreni ölümüne yakın gerçekleştirmek istemiştir.⁵³ Çünkü *Kusursuzların* çileli hayatları çoğu insanın kaldıramayacağı kadar zordu.⁵⁴

Kusursuz statüsünü elde etmek isteyen aday *Abstinenta* adı verilen bir yıllık zorlu bir hazırlık sürecinden geçerdi.⁵⁵ Bu dönemde her Pazartesi, Çarşamba ve Cuma *Kusursuzların* sadece su ve ekmekten oluşan orucunu tutardı. Et, süt, yumurta, peynir gibi hayvansal gıda tüketmesi yasaktı. Bu sıkı diyetin tek istisnası balıktı; Katharlara göre balıklar çiftleşerek değil bizzat sudan üredikleri için tüketilmelerinde bir sakınca yoktu. *Consolamentum* töreni yapılacak olan aday her türlü cinsel ilişkiden uzak dururdu. Eğer evliyse eşinden ayrılmak zorundaydı; bekarsa yaşamı boyunca bekar kalacaktı.⁵⁶

Consolamentum töreni bir *Kusursuz* tarafından yönetilirdi. Bu tören iki bölümden oluşuyordu: Birinci bölümde adaya *Pater Noster*⁵⁷ duasını söyleme hakkı veriliyor, ikinci bölümde ise adayın günahları bağışlanıyordu.⁵⁸ Merasim genellikle inanan bir kişinin evinde yapılır, diğer *Kusursuzlar* ve *İnananlar* da orada bulunurdu. Ancak, baskı ve zulüm dönemlerinde bu törenler geceleri gizli yerlerde yapılmaya çalışılmıştır. Ölüm tehlikesi olan adayların seremonisi kısa tutulurdu. Adayın cevap verebilmesi önemli olduğundan bilinci

⁴⁹ Wakefield, *Heresy*, s. 41; Lambert, *Sapkınlıklar*, s. 148.

⁵⁰ Lambert, *Sapkınlıklar*, s. 148.

⁵¹ Var olan her şeyin temeli, cisimsel olmayan varlık. Bkz. Ahmet Cevizci, *Felsefe Sözlüğü*, s. 847.

⁵² Lambert, *Sapkınlıklar*, s. 145.

⁵³ Turberville, *Mediaeval Heresy*, s. 28. 1920; Wakefield, *Heresy*, s. 36; Costen, *The Cathars*, s. 1.

⁵⁴ Costen, *The Cathars*, s. 1.

⁵⁵ Lambert, *The Cathars*, s. 153.

⁵⁶ Lambert, *Sapkınlıklar*, s. 145-146.

⁵⁷ “*Babamız*” duası. Metni şöyledir: “*Göklerdeki Babamız, Adın kutsal kılınsın. Egemenliğin gelsin. Gökte olduğu gibi, yeryüzünde de senin dilediğin olsun. Bugün bize gündelik ekmeğimizi ver. Bize karşı suç işleyenleri başladığımız gibi, sen de bizim suçlarımızı başla. Yoldan çıkmamıza izin verme. Bizi kötü olandan kurtar. Çünkü egemenlik, güç ve yücelik sonsuza dek senindir!*” Bkz. Matta, 6:9.

⁵⁸ Lambert, *Sapkınlıklar*, s. 145.

kapandıktan tören tamamlanmaya çalışılırdı. Eğer ölümden dönerse tam bir *Abstinenta* sürecinden geçer ve *Consolamentum* töreni tekrarlanırdı.⁵⁹

Katharlar özellikle savaş dönemlerinde düşman eline düşme tehlikesi olduğunda ya da ölümcül bir hastalığa yakalandıklarında *Consolamentum* törenini yapar ve ardından arındırılmış ruhlarının kirlenmesini önlemek için kendilerini ölüme mahkûm ederlerdi. Bir çeşit ötenazi olan bu uygulamaya *Endura* adı verilirdi.⁶⁰ Bir diğer ritüelleri ise *Appareliamentum*'dur. Her ay toplu olarak yapılan bir ibadettir. *İnananlar* doğumlarından o ana kadar işledikleri bütün günahlar için tövbe ederler ve Tanrı'dan kendilerine merhamet etmesini dilerlerdi. İbadetin ardından üç gün boyunca oruç tutarlardı.⁶¹

C. XII. Yüzyılda Languedoc Bölgesinin Genel Durumu

1. Siyasî Durum

Languedoc, VIII. yüzyılda Kısa Pepin önderliğindeki Franklar tarafından ele geçirilmeye başlanmış ve onun oğlu Kral Charlemagne (768-814) döneminde bölgenin büyük bir bölümü zapt edilmişti. Bölge Aquitaine Krallığı, [Septimania] Septimanya⁶² ve daha sonradan Barcelona Kontluğu hâline gelecek olan İspanya hududu arasında bölünmüştü. Charlemagne burayı savunmaları ve yönetmeleri karşılığında toprak ve rütbe vererek, vikontlar⁶³ ve kontlar atamıştı.⁶⁴ Ancak, Charlemagne'ın ölümünden sonra buradaki yöneticiler üzerinde merkezî otorite giderek zayıfladı. Barcelona Kontluğu gibi bazı kontluklar hızlıca bağımsızlıklarını ilân etmeye başladılar. Atanmış görevliler, yönetmekle görevli oldukları alanları kendi mülkleri olarak görmeye ve yeni aristokratik bölgeler oluşturmaya başladılar. Bu bağımsız yöneticiler kendi aralarında yeni iş ağları ve karışık ittifaklar kurarak Güney Fransa'nın yeni efendileri hâline geldiler.⁶⁵

XII. yüzyıla gelindiğinde Languedoc'un büyük bir bölümü teorik olarak Fransa Krallığı'na bağlıydı. Ancak, pratikte Fransa krallarının bölge üzerinde hiçbir etkisi yoktu. Languedoc tek bir siyasî otorite tarafından yönetilmiyordu. Daha çok bir lordluk karmaşası

⁵⁹ Lambert, **The Cathars**, s. 157.

⁶⁰ Cathar Beliefs: Endura, http://www.cathar.info/cathar_beliefs.htm

⁶¹ Lambert, **The Cathars**, s. 158; Cathar Beliefs: Apareillementum http://www.cathar.info/cathar_beliefs.htm

⁶² Narbonne, Agde, Béziers, Maguelone, Lodeve, Nîmes ve Uzes şehirlerinden müteşekkıl bölge. Bkz. Marcus Cowper, **Cathar Castles Fortresses of the Albigensian Crusade 1209-1300**, Oxford 2006, s. 4-5.

⁶³ Konttan bir derece aşağı olan, baronla kont arasındaki soyluluk unvanı. Vikontun karısı veya kadın vikonta ise Vikontes denilmektedir. Bkz. <http://www.lugatim.com/s/VIKONT>

⁶⁴ Cowper, **Cathar Castles**, s. 4-5.

⁶⁵ Cowper, **Cathar Castles**, s. 5; Jonathan Sumption, **The Albigensian Crusade**, London 2010, s. 5.

içindeydi. Bu kontlar politik çıkarlarına göre Güney Fransa’da hak iddia eden farklı siyasi liderlerin hükümranlığını kabul ediyor ve kendi sınırlarını genişletmek istiyorlardı.⁶⁶ Siyasî bir birliğin olmayışı sebebiyle bölgenin resmi bir adı da yoktu; Katolik Kilisesi Albililere karşı askerî harekât başlattığı sırada Kuzeyliler buraya “*Albi Bölgesi*” ya da “*Provençal Toprakları*” diyorlardı.⁶⁷

Languedoc’un en güçlü yöneticileri Toulouse kontları idi.⁶⁸ Toulouse Kontluğu 924 yılında kurulmuş ve zaman içerisinde bölgedeki nüfuzunu artırmıştır. 1096 yılına gelindiğinde Kont IV. Raymond (1094-1098) oğlu Bertrand’ı Toulouse’da sorumlu olarak bırakıp Haçlı Seferi’ne katılacak kadar kendine güveniyordu. Bu sırada toprakları Toulouse’dan Nîmes’e; Cahors’dan Narbonne’a kadar uzanmaktaydı.⁶⁹ Ancak, Raymond’un bu hevesi kontluğunu uzun vadede güçsüz bir pozisyona düşürdü. Aquitaine Dükü IX. Guillaume (Guilhelm) karısı Philippa’nın bölge üzerinde hakkı olduğunu iddia ederek Toulouse’u kuşattı. Fakat, papa tarafından aforoz edilmekle tehdit edilince geri çekilmek zorunda kaldı. 1114 yılına gelindiğinde Toulouse tahtında 11 yaşındaki Alfonso Jourdain (1112-1148) bulunuyordu. IX. Guillaume bu durumdan faydalanarak tekrar Toulouse’a saldırdı. Alfonso Jourdain, arazisini Rhone Deltası’na çekmek zorunda kaldı. Burada Languedoc üzerinde Toulouse Kontluğu’nun en büyük rakibi olan Barcelona kontlarının yarattığı tehditlerle karşılaştı. 1086-1131 yılları arasında hüküm süren Barcelona Kontu III. Raymond Berenger 1112 yılında Provence’in mirasçısı Douce ile evlenmiş ve bu sayede Rhone’un doğu kıyısından Akdeniz’e kadar uzanan bir bölgeye sahip olmuştu. Alfonso Jourdain büyüdükçe Aquitaine’den gelen tehditleri engelleyebilmeyi başardı. 1125 yılında Barcelona Kontu Raymond Berenger ile bir anlaşma yaparak Provence’in kuzey kısmının yarısına sahip oldu.⁷⁰ Bu arada Barcelona kontları 1137 yılında yaptıkları evlilik sayesinde aynı zamanda Aragon kralı oldular.

Fransa ve İngiltere krallarının da bölge üzerinde plânları vardı. Eleanor d’Aquitaine ile evli olan Fransa Kralı VII. Louis (1137-1180) de tıpkı IX. Guillaume gibi karısının hakkı olduğu iddiasında bulunarak 1141 yılında Toulouse’u kuşattı, ancak fazla ilerleyemedi.⁷¹

⁶⁶ Marvin, **Occitan War**, s. 5.

⁶⁷ Wakefield, **Heresy**, s. 50.

⁶⁸ Holmes, **Holy Heretics**, s. 31; Oldenbourg, **Massacre**, s. 1; Wakefield, **Heresy**, s. 51. Toulouse Kontları, Fredelon Ailesi’nin soyundan geliyordu. Bu aile Kutsal Roma İmparatoru Charles the Bold yani “*Dazlak Karl*” tarafından 849 yılında Fredelon Kasabası’nı yönetmekle görevlendirilmişti. Daha sonra yönettikleri kasabanın adıyla anılmaya başlandılar. X. ve XI. yüzyıllarda yaptıkları siyasî evlilikler sayesinde güçlerini pekiştirdiler ve Languedoc’un büyük bir bölümünü kontrol eder hâle geldiler. Ülkenin en zengin toprakları ve en zengin şehirlerinden birçoğu onlara aitti. Bkz. Cowper, **Cathar Castles**, s. 5

⁶⁹ Barber, **The Cathars**, s. 45; Sumption, **The Albigensian Crusade**, s. 6.

⁷⁰ Costen, **The Cathars**, s. 25-26.

⁷¹ Wakefield, **Heresy**, s. 51; Costen, **The Cathars**, s. 26.

Büyük siyasî liderler arasındaki bu çekişmeler sebebiyle Languedoc XII. yüzyılda zaten siyasî bir bozulma ve dengesizliğin içindeydi. Mevcut durum daha orta asil sınıfına da siyasî bölünmelerden yararlanma fırsatı veriyordu. Özellikle Trencavel Vikontları,⁷² Toulouse Kontluğu ve Aragon Krallığı arasındaki sürtüşmeden faydalanıyordu. 1149 yılında Béziers Vikontu II. Ramond Trencavel, Béziers ve Carcassonne'ü birleştirdi ve toprakları için IV. Raymond Berenger'e (1131-1162) itaatini bildirdi. Ertesi yıl Foix Kontluğu'nun da Aragon Krallığı'na itaat etmesi ve Montpellier'de bir Aragon müttefiki olan VII. Guilhem'in tahta çıkmasıyla Akdeniz kıyılarındaki topraklar ve Albi iç kesimine kadar olan bölgeler Toulouse Kontluğu'nun elinden çıktı.⁷³

Toulouse Kontu V. Raymond (1148-1194) buna karşılık Fransa kralı ile ittifak kurmaya çalıştı. 1154 yılında Kral VII. Louis'in kardeşi Constance ile evlendi. Bu evlilik Toulouse kontları için yeni bir dönem başlattı. Raymondlar hızlıca İngiltere Kralı II. Henry (1154-1189) ve Fransa Kralı VII. Louis'nin politik oyunlarının içine çekildi. II. Henry 1152'de Akitanyalı Eleanor ile evlenmiş, böylece onun vasıtasıyla Toulouse üzerinde hak iddia etmeye başlamıştı. Bu doğrultuda hareket eden Kral II. Henry 1159 yılında Aragon ve Toulouse arasındaki sürtüşmeden faydalanıp Toulouse'a saldırdı. Şehir muhtemelen Kral VII. Louis'in oradaki varlığı sayesinde bu saldırıdan kurtuldu.

Bu ittifaklar kısa sürse de V. Raymond ile karısının arası bozulunca işler karıştı. Raymond 1166 yılında Costance'dan boşandıktan sonra Alman imparatorunun yeğeni ve Provence kontunun dul eşi Richilde ile evlendi. Bir yandan da Nîmes ve Béziers halklarını lordlarına karşı isyana teşvik etti. Raymond Trencavel, Béziers'de halkı tarafından asıldı. Ardından tahta çıkan oğlu II. Roger, V. Raymond ile bir barış anlaşması yaparak kızı Adela ile evlendi.⁷⁴

Fransa kralına bir müttefik olarak daha fazla güvenemeyecek olan Toulouse kontları yüzlerini İngiltere Kralı II. Henry'e çevirmek zorunda kaldılar. 1194 yılında Toulouse'da babasının yerine geçen VI. Raymond, 1196'da Kral Richard'ın (1189-1199) kız kardeşi Jolande ile evlendi. V. Raymond'un kızı Adelaide'nin oğlu olan Raymond Roger de aynı yıl Trencavel

⁷² Trencavel Ailesi'nin bilinen, kayıtlarda ilk adı geçen üyesi Toulouse Kontluğu'nun emri altında Albi Vikontu olan Bernard'dır. Bernard'ın torunu Bernard, X. yüzyılda yaptığı evlilik vasıtasıyla Nîmes Vikontluğu'nu kazanmıştır. Raymond Bernard Trencavel'in Carcassonne Kontu Pierre Raymond'un kızı Ermengarde ile evliliği sonucunda ise aile 1068 yılında Carcassonne, Béziers ve Razès kontu olmuş oldu. Trencaveller yaptıkları siyasî evlilikler sonucu bu vikontlukları kazanıp XI. yüzyılda civarda büyük bir güç elde etmişlerdi. Detaylı bilgi için bkz. Elaine Graham-Leigh, **The Southern French Nobility**, s. 42.

⁷³ Costen, **The Cathars**, s. 26-27; Cowper, **Cathar Castles**, s. 5.

⁷⁴ Costen, **The Cathars**, s. 27.

tahtına çıktı. Bu evlilik ile Raymondlar ve Angevinler'in 1159'da Toulouse'a saldırmalarıyla başlayan ve yaklaşık 40 yıl devam eden gerginliği bitmiş oldu. Richard kardeşinin çeyizi olarak Akitanya'nın Agenais bölgesini Raymond'a verdi. Aragon Kralı II. Alfonso da aynı sene öldü.⁷⁵

1198 yılında Perpignan Konsili'nde Toulouse Kontluğu önemli ölçüde toprak kaybettiğini kabul etmek zorunda kaldı. Özellikle Trencavel arazileri, Foix Kontluğu, Narbonne ve Béziers Vikontluğu Aragon Krallığı'nın etkisi altına girdi.⁷⁶ VI. Raymond 1209 yılında Angevin hânedanından olan eşi öldükten sonra yeni Aragon Kralı II. Pedro'nun kız kardeşiyle evlendi.⁷⁷

Kısacası bu dönemde Toulouse Kontu VI. Raymond, Fransa kralının kuzeni, Aragon ve İngiltere krallarının kayınbiraderi, Trencavel vikontunun da amcasıydı. Alman imparatoru ile de benzer yakınlığı vardı. Dahası, Narbonne Dükü ve Güney Provence'in markisi; Agenais, Quercy, Rouergue, Albigeois, Comminges ve Carcasses bölgelerinin feodal hükümdarıydı. Yani Languedoc'taki en önde gelen barondur.⁷⁸

Languedoc'taki bu yaygın savaş hâli, paralı askerlerin kullanılmalarını gerektiriyordu. Kuzey Fransa'daki iki asırlık Viking işgallerinin yarattığı deneyim güçlü bir askerî toplum yapısı oluşmasını sağlamıştı. Araziler askerlik, yargı hizmeti, özel yardımlar ve görevler karşılığında vasallara veriliyordu.⁷⁹ Ancak, Kuzey Fransa'daki güçlü feodal bağlar Languedoc'ta zayıftı. Bundan dolayı büyük lordlar savaşlarda vasallarının birliklerine güvenemiyorlardı. Bu sebeple Toulouse kontları ve Languedoc'taki pek çok lord paralı askerleri istihdam ediyordu. Ancak bu grupları kontrol etmek de kolay değildi; feodal kurumsal yapı çok güçlü olmadığında paralı askerler, Heretikler ve asillerle merkezî otoriteden bağımsız hareket eden şiddet içeren araçlara dönüşüyor ve siyasî bir bağlılıklarının olmayışı onları bir tehdit hâline getiriyordu.⁸⁰

2. Dinî Durum

XII. yüzyılda Languedoc'un Kathar Heretiklerine yuva olmasının bir sebebi de Katolik Kilisesi'nin bölgedeki içler acısı durumuydu.⁸¹ Din adamları açgözlü ve dünya zevklerine dalmış olup israf ve gösteriş içinde yaşıyorlardı. Bu vaziyetleri halkın gözündeki

⁷⁵ Costen, *The Cathars*, s. 29; Marvin, *Occitan War*, s. 6.

⁷⁶ Costen, *The Cathars*, s. 29; Cowper, *Cathar Castles*, s. 5.

⁷⁷ Marvin, *Occitan War*, s. 7.

⁷⁸ Oldenbourg, *Massacre*, s. 1.

⁷⁹ Sumption, *The Albigenian Crusade*, s. 6-7.

⁸⁰ Barber, *The Cathars*, s. 68; Sumption, *The Albigenian Crusade*, s. 7.

⁸¹ Wakefield, *Heresy*, s. 65.

manevî etkilerini tamamen kaybetmelerine sebep olmuştu.⁸² Başrahipler ve piskoposlar gibi yüksek rütbeli pek çok din adamı aynı zamanda bölgenin yöneticisi konumundaydı ve yıllar ilerledikçe bu yöndeki otoritelerini artırmışlardı.

Albi piskoposu, sahip olduğu vazifesinden ziyade kasabanın siyasî ilişkileriyle ilgileniyordu. Yüzyılın sonuna doğru piskopos, kasabanın en etkili figürü konumuna gelmişti. 1156-1162 yılları arasında Narbonne Başpiskoposu olan I. Berenger, Narbonne vikontunun oğlu ve Vikontes Ermengarde'nin amcası; ayrıca Barselona Kontu III. Raymond Berenger'in de üvey kardeşi idi. Sonrasında gelen iki mütevazı başpiskoposun ardından koltuk, Barselona Kontu IV. Raymond Berenger'in evlilik dışı oğlu, Aragon Kralı II. Alfonso'nun üvey kardeşi ve II. Pedro'nun amcası olan II. Berenger'in oldu. Berenger kendisini tamamen maddî işlere adanmıştı.⁸³ Diğer meselelere karşı o kadar umursamazdı ki Papa III. Innocentius 1198 yılında makama geldiğinde ilk işlerinden biri onu görevden uzaklaştırmaya çalışmak olmuştu. Papa yazdığı bir mektupta Berenger'i "*Paradan başka Tanrı bilmemek*" ile itham etmiştir.⁸⁴ Uzes'teki piskoposlar ise yüzyılın ikinci yarısında mülklerini iki katına çıkarmıştı ve pek çok kalenin yanı sıra kasabanın da yöneticisiydiler.

Piskoposlukların genel vaziyeti bu olsa da hepsi aynı durumda değildi. Örneğin Toulouse piskoposu fazlasıyla müşkül bir durumdaydı; fakirdi ama piskoposluk bölgesi oldukça büyüktü. 1179'dan 1201'e kadar Toulouse piskoposluğu yapan Fulcrand'ın geliri ona sadece diğer kasabalılar gibi yaşama olanağı veriyordu; piskoposluk bölgesine gitmek istediğinde ise girmek istediği bölgenin lorduna koruma vermesi için yalvarması gerekiyordu. Kilise mallarını kendi kişisel savaşlarında kullanan halefi Raymond Rabastens ise piskoposluğu iflâs ettirmişti.⁸⁵ Kırsal kesimde daha alt seviyedeki din adamları hem fakir hem de kötü eğitilmişlerdi. Ayrıca, büyük ölçüde yerel lordlara bağılıydılar.

Din adamlarının elde ettiği bu siyasî ve ekonomik güç ise soylular ile ruhban sınıfını karşı karşıya getirmiştir. Languedoc'taki büyük feodal lordlar manastırları istilâ ediyor ve din adamlarına saygısızca davranıyordu. Toulouse Kontu Alfonso Jourdain, St. Gilles'daki keşişlere olan sert tavrı sebebiyle kilise tarafından aforoz edilmişti. Moissac ve Montauban başrahipleriyle bitmeyen kavgalar içinde olan torunu VI. Raymond ise Carpentras'da içinde altmış kişiyle birlikte bir kiliseyi yakmakla suçlanıyordu. St. Gilles başrahibinin haklarını ihlâl

⁸² Holmes, **Holy Heretics**, s. 32; Yuri Stoyanov, **The Other God: Dualist Religions from Antiquity to the Cathar Heresy**, The USA 2000, s. 193.

⁸³ Costen, **The Cathars**, s. 79.

⁸⁴ Holmes, **Holy Heretics**, s. 33.

⁸⁵ Costen, **The Cathars**, s. 80.

ettiği için 1196 ve 1198 yıllarında aforoz edilmişti. Foix Kontu Raymond Roger da manastırlara kötü muamele etmekle ün salmıştı; St. Mary ve St. Volusian manastırlarını yağmalamakla suçlanıyordu. Ayrıca, iddiaya göre bir Kathar *Kusursuzu* olan halasına kötü davrandıkları için paralı askerlerini St. Antonin keşişlerinin üzerine göndermişti.⁸⁶ Trencavel vikontları da kilise mülklerine kendilerininmiş gibi davranıyordu. Roger Trencavel, 1178'de Albi piskoposunu hapse attırmış, 1179'da yılında ise St. Pons'deki Thomieres Manastırı'ndan 30.000 sous⁸⁷ gasp etmişti.⁸⁸

Soylu sınıfı, Katolik din adamlarına olan öfkeleri sebebiyle Katharları destekledi. Birçoğu onları evlerine kabul etti ve kendi sahalarında serbestçe vaaz vermelerine izin verdi.⁸⁹ Yöneticilerin büyük bir kısmının Katharları desteklediği yerde halkın da onlara meyletmesi zaten kaçınılmazdı. Dahası, bu yüzyılda halkın Katharizm'e yönelmesini kolaylaştıran başka faktörler de vardı.

XII. yüzyılda Katolik Kilisesi evlenmeye engel akrabalık derecesini genişletmiş ve insanlara monogami dayatılmıştır. Bu durum egzogaminin uygulanmasına yol açmıştır. Egzogaminin uygulanması ise yakın aile bağlarının bozulmasına ve sahip olunan malların dağılmasına sebep olmuştur. Evlilik için getirilen bu kural, özellikle fakir ve kırsal kesimde yaşayan halkın eş bulmasını zorlaştırıyordu. Kathar *Kusursuzları* için evlilik günahtı; ancak *İnananların* evlenmesinde sorun görülüyordu. Katolik Kilisesi'nin aksine evlilik derecelerini genişletmekle ya da daraltmakla ilgilenmiyorlardı. Yani, kilisesinin özel hayatları kontrol ettiği bu dönemde Katharlar evlilik konusunda daha rahat bir tutum sergiliyorlardı.⁹⁰

Kasabalı tüccarlar arasında da XII. yüzyılda mesleklerinden kaynaklanan teolojik problemler ortaya çıktı. Bu dönemde kilise çok yoğun bir şekilde faiz/tefecilik karşıtı vaazlar veriyordu. Kiliseden gelen dinî baskı ile kâr etme ihtiyacı yüzünden bir vicdanî ikilem ortaya çıkmıştı. Bazı tacirler bu sorunu işlerinden ve servetlerinden vazgeçerek çözdü. Örneğin; Marsilyalı Foulques, bir tacir olarak kariyerini bitirerek karısı ve çocuğuyla beraber Cistercian tarikatına girdi. Bir diğer seçenek ise faiz/tefecilik karşıtı olmayan Katharların içine girmekti.⁹¹

Katharların toplumda kadınlar üzerindeki etkisi de oldukça yüksekti. Katolik Kilisesi'nin aksine, cinsiyetlere eşit uzaklıktaydılar. Mirasın ilk erkek çocuğa bırakılması kuralı

⁸⁶ Wakefield, *Heresy*, s. 71-72; Costen, *The Cathars*, s. 95.

⁸⁷ Fransız madeni parası. Bkz. <http://www.themiddleages.net/people/charlemagne.html>

⁸⁸ Costen, *The Cathars*, s. 95.

⁸⁹ Wakefield, *Heresy*, s. 73.

⁹⁰ Costen, *The Cathars*, s. 75.

⁹¹ Costen, *The Cathars*, s. 73.

uygulanmıyor, mülkler kız ve erkek çocuklar arasında eşî olarak dağıtılıyordu. Kadınların *Kusursuz* olmasının önünde de bir engel bulunmuyordu.⁹² Kadın Katharlar *Kusursuzlarının* bir araya toplandıkları evlerde oldukça aktiflerdi. Kızlarına bakacak ya da evlendirecek gücü olmayan bazı ailelerde kızlarını bu evlere teslim ediyorlardı. Katharların inançlarını yaymalarında kadınlar önemli bir faktör olmuştur. Erkek yeni *İnananlar* kazanmak için ülke genelinde dolaşıp vaaz verirken, kadınlar Kathar evlerinden oluşan bir Heretik ağ yapılandırıyorlardı.⁹³

3.Ekonomik ve Sosyal Durum

Languedoc'un ekonomik ve kültürel gelişmişlik seviyesi Katharların burada geniş bir yayılma alanı bulması ve toplum tarafından kabul görmesinde oldukça etkili olmuştur. XII. yüzyılda Languedoc ticarî gelirleri ve kaynakları sayesinde güçlü ve büyüyen bir ekonomiye sahipti.⁹⁴ Aynı zamanda konumu itibariyle kuzeyden, Akdeniz'den ve İspanya'dan gelen tüccarlar için bir geçiş noktasıydı.⁹⁵

Yeni ticarî faaliyetleriyle yeni gelir kaynakları sağladıkları için kasabalar ekonomik canlanmanın yolunu açıyorlardı. Bu sebeple yöneticiler tarafından yeni kasabalar kuruldu. XII.yüzyılın sonuna doğru Toulouse ve Narbonne gibi büyük merkezler de dâhil olmak üzere Languedoc'ta yaklaşık 80 tane kasaba vardı. Hem kırsal kesimde yaşayan insanların ihtiyaç duyduğu ürünleri hem de lüks sınıfına giren ürünleri ithal edebilmek için mal üretiyor ve bunları ihraç ediyorlardı. Birçok kasabanın zanaatkârlar ve ticaretle uğraşanlar için iktisadî ortaklıkları vardı.⁹⁶

Kentler de bu dönemde büyüdü ve zenginleşti. Kıyı şeridinde olan Arles, Avignon, Montpellier, Narbonne ve St. Gilles Filistin'deki Haçlı Seferi'ne giden hacıların ve levazım malzemelerinin taşımacılığından uzun zamandır kâr ediyordu. Montpellier tekstil ürünlerini boyayıp tekrar ihraç ediyordu. Toulouse bölgesel ticaretin merkezi hâline gelmişti. Toulouselular deri, kürk gibi tekstil ürünlerini Champagne fuarlarında satıyor, ayrıca Bordeaux'dan İngiltere'ye şarap taşıyorlardı.⁹⁷ Büyüyen şehirler ve kasabalar sayesinde eskiye

⁹² Martin, **Katharlar**, s. 69-70.

⁹³ Costen, **The Cathars**, s. 74.

⁹⁴ Wakefield, **Heresy**, s. 54.

⁹⁵ Costen, **The Cathars**, s. 196.

⁹⁶ Costen, **The Cathars**, s. 34, 38-39.

⁹⁷ Wakefield, **Heresy**, s. 55.

nazaran çok daha geniş iş imkânları ortaya çıktı. Marangozlar, duvarcılar, boyacılar, dokumacılar ve giyim sektöründe çalışan kişiler için istihdam sağlandı.⁹⁸

Ekonomik hayata canlılık getiren bir diğer unsur pazarlardı. XII. yüzyılda özellikle Toulouse kontu, Béziers ve Carcassonne vikontunun bilinçli teşvikleriyle Languedoc'ta pek çok pazar kurulmuştur.⁹⁹ St. Gilles, Eylül ayında düzenlenen fuarlarıyla yoğun bir kasaba olup Pisa ve Cenova ile ticarî anlaşmaları vardı. XII. yüzyılda Nîmes ve Carcassonne'da kurulan pazarlardan söz edilir. Nîmes'de kurulan pazarlardan bir tanesi daha sonra kumaş satımı için merkezî bir noktaya dönüşmüştür. Ayrıca; bölge baharat, şeker, ipek, halı, parfüm, şap, boya maddesi getiren İtalyan tüccarların uğrak noktası olmuştur.¹⁰⁰ Farklı bölgelerle yapılan bu ticarî girişimler Languedoc halkına muhtelif fikirler, yeni yaşam tarzları ve bakış açıları da kazandırıyordu.¹⁰¹

Bölgede artan ekonomik refah toplumun kültür seviyesini de yukarıya çekmişti. Güney Fransa'daki kültürel hayatın diğer yerlere nazaran daha üstün olduğu kaynaklarda desteklenen bir ifadedir. Montpellier de bir tıp okulu vardı ve şehir bu alandaki becerileriyle ün kazanmıştı.¹⁰² Diğer yandan belirtmek gerekir ki Roma hukukunun incelenmesine yönelik girişimler de vardı. Ayrıca, yine burada XII. yüzyılın sonuna doğru hukuk ve sanat alanında eğitim gören öğrenciler bulunuyordu. Pek çok şehirde mimarî ve heykelticilikte Romanesk Stili hâlâ kullanılıyordu.¹⁰³

Kuzeydeki asiller adlarını yazamazken Güneydekiler edebiyatla ilgileniyorlardı.¹⁰⁴ Soylu sınıfının himayesinde troubadourlar¹⁰⁵ şiirler yazıyorlardı. Hiciv, lirik ağıtlar, asillerin maceraları bazı şiirlerin ana temasıydı ancak en baskın konu aşkı.¹⁰⁶ Bu yüzyılda şiir yazmak soylu sınıfının tutkusu olmuştu. Toulouse Kontu VI. Raymond'da dönemin şairlerinden biriydi.¹⁰⁷

Languedoc'ta Yahudiler sadece zulümden uzak değildi; aynı zamanda onların toplumun sosyal ve ekonomik hayatında da yer almalarına izin verilmişti. Bununla birlikte

⁹⁸ Costen, **The Cathars**, s. 39.

⁹⁹ Costen, **The Cathars**, s. 196.

¹⁰⁰ Wakefield, **Heresy**, s. 55; Costen, **The Cathars**, s. 36-37.

¹⁰¹ Holmes, **Holy Heretics**, s. 32.

¹⁰² Costen, **The Cathars**, s. 37.

¹⁰³ Wakefield, **Heresy**, s. 57.

¹⁰⁴ Muammer Gül, **Orta Çağ Avrupa Tarihi**, İstanbul 2009, s. 182.

¹⁰⁵ Geç Ortaçağ'da Güney Fransa'da lirik şiire "*Trobar*" yazan kişiye ise "*Troubadour*" denilmekteydi. Bkz. Léglu, Rist, Taylor, **The Cathars**, s. 75.

¹⁰⁶ Wakefield, **Heresy**, s. 57.

¹⁰⁷ Wakefield, **Heresy**, s. 57; Stoyanov, **The Other God**, s. 192.

Yahudiler, soylu ve kilise sınıfı tarafından sahip oldukları mülklerinin finansal yöneticileri olarak istihdam ediliyorlardı. Ticaret ve endüstri sayesinde zenginleşmiş ve alışılmadıkları bir güç elde etmişlerdi. Languedoc'ta XII. yüzyılın ikinci yarısında Béziers, Montpellier, Nîmes, Pamiers, Pezenas, Toulouse gibi pek çok şehirde Yahudi cemaatleri mevcuttu. Narbonne ve Montpellier'deki Talmud Okulları açabilecek kadar varlıklıydılar. Yahudilerin hoş görüldüğü bir yerde Kathar Heretikliği de destekleneceğini ve iyilik göreceğini düşündü.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Holmes, **Holy Heretics**, s. 31; Costen, **The Cathars**, s. 37-38.

İKİNCİ BÖLÜM

KATOLİK KİLİSESİ'NİN KATHARLARA KARŞI MÜCADELESİ VE HAÇLI SEFERİ'NİN BAŞLAMASI

Languedoc halkının hoşgörülü tutumu ve Katolik Kilisesi'nin halkı Hristiyanlıktan soğutan uygulamaları Katharizm'in bölgede kabul görüp yayılması için olanak sağlamıştı. Özellikle Toulouse kontunun yönetiminde olan bölgeler Katharların merkezi hâline gelmişti. Bu durum Roma Katolik Kilisesi üzerinde büyük bir stres oluşturmaktaydı. XII. yüzyıla gelindiğinde kilise, Languedoc'ta kemikleşen ve kendi otoritesine karşı ciddi bir tehdit oluşturmaya başlayan bu sapkın inancı ve inananlarını ortadan kaldırmak için farklı teşebbüslerde bulunmuştur.

A) Propaganda ve Konsiller Yoluyla Mücadele Dönemi

1. Kilisenin Katharları Sindirmeye Yönelik İlk Girişimleri

1145 yılında Cistercian tarikatının kurucusu olan Aziz Bernard de Clairvaux, Toulouse Kontu Alfonso Jourdain'in topraklarındaki Heretiklere engel olmak adına bir girişimde bulunup bulunmadığını kontrol etmek amacıyla Chartres Piskoposu Geoffrey, Papalık elçisi ve Ostia Piskoposu olan Alberic ile birlikte Languedoc'a gitti.¹⁰⁹

Bernard, kontun topraklarına vardığında gördüğü manzarayı şu sözlerle ifade etmiştir: *"Kiliseler inançlı insanlardan, inançlı insanlar rahiplerden, rahipler ise onurdan yoksun. Geriye kalan birkaç Hristiyan ise İsa'sız. Sakramentlerin hepsi kötüye kullanılıyor ve kilise yortuları artık kutlanmıyor. İnsanlar günahları hâlâ üzerlerindeyken ölüyor, çocukları vaftiz etmeyi reddediyor ve onları İsa'dan mahrum bırakıyorlar."*¹¹⁰

Aziz Bernard, Languedoc'taki vaazlarına Lozanlı Henry'i eleştirerek başlamış ve halkın ona verdiği desteği biraz olsun köreltmeyi başarabilmiştir. Ancak, Henry'e olan ilgi azalmışsa da Toulouse'un kuzey doğusundaki Verfeil köyüne gittiğinde karşılaştığı olaylar Bernard'ın başka Heretik hareketlerinin de hâlâ oldukça canlı olduğunu anlamasını sağladı. Başrahip, Verfeil'in küçük kilisesinde köyün önde gelen kesimine vaaz vermeye çalıştı. Ancak,

¹⁰⁹ Oldenbourg, *Massacre*, s. 85; Robert Ian Moore, *The Formation of a Persecuting Society*, USA 1987, s. 25; John Hine Mundy, *Europe in the High Middle Ages 1150-1309*, New York 1991, s. 389; Barber, *The Cathars*, s. 112.

¹¹⁰ Oldenbourg, *Massacre*, s. 85.

inançları sebebiyle kınandıklarını duymak istemeyen bu kişiler kiliseyi terk ettiler. Köyün geri kalanı da onların arkasından gitti. Evleri bütün meydana çevreleyen köyün ileri gelenleri hemen kapılarını kapattılar. *İnananlardan* bir tanesi köylülerin Aziz'i duymasını engellemek için evinin kapısını çarpıp gürültü çıkarıyordu. Hem sinirlenmiş hem de üzülmüş olan Başrahip, "Ayağındaki tozu silkelemiş"¹¹¹ ve Languedoc'un "Bolca vaaza ihtiyacı olan bir Heretik diyarı" olduğuna hükmederek Champagene'deki manastırına geri dönmüştür.¹¹²

Fransız başkeşişin bu girişiminden üç yıl sonra 1148 yılında Papa III. Eugenius yayınladığı bir genelgeyle Gaskonya, Provence ve başka yerlerde Heretik gruplara yardım edilmesini yasaklamıştır.¹¹³ 1163 yılındaki Tours meclisi ise bu konu hakkında ayrı bir önem taşımaktadır. Papa III. Aleksander (1159-1181), kardinaller ve piskoposlarla toplantı yaparak selefi III. Eugenius'un aldığı kararları "Albililer" e uyarlamış ve onlara yardım edilmesini yasaklamıştır.¹¹⁴ Yine aynı yıl bir kilise üyesi tarafından Katharizm ilk defa ayrıntılı bir şekilde tenkit edilmiştir. Schönau Başkeşişi Eckbert Köln'ün imparatorluk şansölyesi ve Başpiskoposu Dasselli Rainald için *Katharlara Karşı Vaazlar* adıyla 13 ayrı vaaz yazarak Katharizm'in öğretilerine sert eleştirilerde bulunmuştur.¹¹⁵

Ancak ne Aziz Bernard'ın vaazları ne de papalar tarafından verilen hükümler bir işe yaramıştır. 1165 yılında Albi'nin güneyindeki Lombers kasabasında başka bir grup Katharın olduğu fark edildi. Tours Meclisi'nin ve Eckbert'in uyarılarıyla duyarlılığı artmış olan kilise, bu kişileri görüşmeye çağırdı.¹¹⁶ Bu görüşme esnasında Katolik din adamları Katharlar tarafından "Aç kurtlar, ikiyüzlüler, dünyanın mallarını seven insanlar" olmakla suçlandılar. Ne var ki bunlara rağmen bir ceza verilmeden gitmelerine izin verildi.¹¹⁷

2. Toulouse Kontu V. Raymond'un Yardım Talebi

1178 yılında Toulouse Kontu V. Raymond, topraklarındaki Kathar Heretikleri konusunda kiliseden yardım talebinde bulundu. Raymond'un Katharların yayılması konusunda

¹¹¹ Pegg, **Holy War**, s. 18-19. "Ayağındaki tozu silkelemek" İncil'de geçen bir ifadedir. "...İsa sonra şöyle dedi: "İnsanların sizi kabul etmedikleri, sizi dinlemedikleri bir yerden ayrılırken, onlara uyarı olsun diye ayağınızın altındaki tozu silkin!", bkz. Markos, 6: 11.

¹¹² Martin, **Katharlar**, s. 50.

¹¹³ Moore, **The Formation of a Persecuting Society**, s. 25-26; Malcolm Barber, **The Cathars**, s. 112; Martin, **Katharlar**, s. 50.

¹¹⁴ Ian Stuart Robinson, **The Papacy 1073-1198 Continuity and Innovation**, Cambridge 1990, s. 140; Martin, **Katharlar**, s. 50.

¹¹⁵ Martin, **Katharlar**, s. 51.

¹¹⁶ O'Shea, **The Perfect Heresy**, s. 30; Martin, **Katharlar**, s. 59.

¹¹⁷ Holmes, **Holy Heretics**, s. 37.

endişeli olduğuna dâir şüphe yoktur; ancak bu duruma karşı atacağı bir adımın kendisi için faydalı olabileceğini düşündüğü de ortadadır.¹¹⁸ Kont, on yıldan uzun bir süredir büyük siyasî olayların içinde bocalıyordu. Aragon Kralı II. Alfonso ile Provence için olan mücadelesini 1176'da kaybetmişti. Bu sebeple topraklarının batı sınırındaki Aragon baskısı aralıksız bir şekilde devam ediyordu. Müttefiki Friedrich Barbarossa (1155-1190), Papa III. Alexander ile olan mücadelesini de kaybetmek üzereydi. Aquitaine'deki komşuları ise kronik birer tehditti. Ayrıca, başlıca şehirlerinin kontrollerini konsüllere karşı kaybetmişti. Henüz gücünü tamamen yitirmemişken Toulouse'daki Heretikliğe karşı doğru inancı savunmak adına harekete geçerek Hristiyan dünyasındaki itibarını geri kazanmak istiyordu.¹¹⁹ Fransa Kralı VII. Louis ve Citeaux Kilisesi'ne yazdığı mektupta sapkınların arazisinde yol açtığı korkunç tahribatı anlatarak kiliseden duruma müdahale etmesini istedi; kiliseler boşalmış, din adamları dahi baştan çıkartılmış ve Hristiyanlık dinî hiçe indirgenmişti; sakramentler aşağılanıyor ve tiksindirici iki Tanrı prensibi her yerde vaaz ediliyordu. Kendi gücünün bu görev için yetersiz olduğunu, dahası topraklarındaki soyluların bu sapkınları beslediklerini belirten Raymond'a göre Kiliseyi yalnızca güç kurtarabilirdi.¹²⁰

V. Raymond'un yardım çağrısı karşılıksız kalmadı; muhtemelen selefi Aziz Bernard'ın çabalarını hatırlayan Clairvaux Başrahibi Henry (1177-1179) oldukça enerjik bir cevap verdi. Papa III. Alexander ve Fransa kralına harekete geçmeleri için çağrıda bulundu. Bunun üzerine VII. Louis henüz barış yaptığı İngiltere Kralı II. Henry ile görüştü. İki lider kiliseden bir grubun bölgeye gönderilmesinin faydalı olacağına karar verdi.¹²¹ 1178 yılının sonlarına doğru Kardinal Pierre de Pavia, Başrahip Henry ve birkaç rahip, bir grup baron ve şövalye eşliğinde Toulouse'a vardı. Ne var ki, Toulouse halkı bu heyetin topraklarına gelmesinden memnun olmamıştı. Henry'nin bildirdiğine göre halk, kilise heyetini sokaklarda yuhalamış ve alay etmişti.

Bölge insanının bu tutumuna rağmen, Toulouse kontunun iş birliği sayesinde, zengin ve şehrin önde gelen Heretiklerinden biri olan Pierre Maurand'a ulaşıldı ve sorgulandı.¹²² Maurand başına gelebileceklerden korktuğu için kendi inancını gizlemeye çalışsa da kardinal ve piskoposlar tarafından Heretik olduğu hükmü verildi ve evinin surlarının yıkılması, Toulouse kontuna yüklü miktarda bir para ödemesi suretiyle cezalandırıldı.¹²³ Maurand'ın

¹¹⁸ Wakefield, **Heresy**, s. 83; Barber, **The Cathars**, s. 112.

¹¹⁹ Walter L. Wakefield-Austin P. Evans, **Heresies**, New York, 1991, s. 194.

¹²⁰ Wakefield, **Heresy**, s. 83-84; Pegg, **Holy War**, s. 50.

¹²¹ Wakefield, **Heresy**, s. 84.

¹²² Wakefield, **Heresy**, s. 84; Lambert, **The Cathars**, s.133; Barber, **The Cathars**, s. 112.

¹²³ Wakefield-Evans, **Heresies**, s. 196-197.

durumunu gören birkaç Heretik aynı muameleye maruz kalmaktan korktukları için kilise heyetinin yanına gelip onlara bağlılıklarını bildirmişler, bu kişilere karşı daha insafli davranılmıştır.¹²⁴

Bu arada Başrahip Henry, Castres’de Bernard Raymond ve Raymond de Baimac adlı Heretik vaizler ile karşılaştı. İnançlarını tartışmak için Toulouse’a davet edilen iki adam güvenlik koşulları sağlanacağı takdirde gitmeyi kabul ettiler.¹²⁵ Bu kişiler daha önce Hristiyanlık dininin temel doktrinlerine tamamen ters düşen öğretiler vaaz etmiş olmalarına rağmen kendilerine sorulan bütün sorulara kiliseye bağlı çok dindar Hristiyanlarmış gibi cevap vermeye çalıştılar. Ancak, onları daha önceden tanıyan halk ikisini de yalancılıkla suçladı.¹²⁶ Kilise üyelerine onların sapkınlardan olduklarına dâir sayısız kanıt sundular. Heretik vaizler ise kendilerine yöneltilen bu ithamları reddettiler. Elçiler de onlara inanmak istediğinden her ikisinden de sözlerinde samimi olduklarına dâir yemin etmeleri istendi; fakat günah olduğu gerekçesiyle yemin etmeyi reddettiler. Bu durum Kathar olduklarını anlamak için yeterli olsa da hemen aforoz edilmediler. Bunun yerine kendilerinden sahip oldukları yanlış inancı bırakıp doğru yola dönmeleri istendi. İnançlarını bırakmaya niyetleri olmayan sapkınlar kendilerine sunulan teklifi reddettiler. Bunun üzerine, kardinal, piskoposlar ve inançlı büyük bir kalabalığın önünde aforoz edilip şehirden kovuldular.¹²⁷

Kilise heyeti, Toulouse kontu ve halkın önde gelen kişilerinden rica veya rüşvet karşılığında Heretiklere bir daha yardım etmeyeceklerine dâir yemin aldıktan sonra şehirden ayrıldı.¹²⁸ Toulouse topraklarına yapılan bu ziyaret Pierre Maurand’ın sorgulanması dışında fazla bir sonuç vermemiştir. Heretiklerden birkaçı ilk başlarda kiliseye boyun eğmiş gibi gözüксе de halkın geneli yabancı bir güç tarafından içlerine yapılan müdahaleden rahatsız olmuştu ve elçiler gittikten sonra Katharlara olan saygılarını daha açık bir şekilde göstermeye başladılar.¹²⁹

3. III. Lateran Konsili (1179)

Toulouse’a gönderilen kilise üyelerinin orada karşılaştığı durumlar ve yapılan tespitler 1179 yılının Mart ayında toplanan III. Lateran Konsili’nde görüşülmüş ve Katharlarla

¹²⁴ Holmes, **Holy Heretics**, s. 38; Wakefield, **Heresy**, s.84; Wakefield, Evans, **Heresies**, s. 197.

¹²⁵ Wakefield, **Heresy**, s. 84.

¹²⁶ Peter Biller, “Goodbye to Catharism?”, **Cathars in Question**, Ed. Antonio Sennis, İngiltere 2016, s. 293.

¹²⁷ Wakefield, **Heresy**, s. 84-85; Wakefield, Evans, **Heresies**, s. 197,199-200.

¹²⁸ Wakefield, Evans, **Heresies**, s. 200.

¹²⁹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 85-86; Lambert, **The Cathars**, s. 133.

ilgili bazı caydırıcı kararlar alınmıştır. Konsilde ilk olarak piskoposluğun ve din adamlarının durumlarını iyileştirmek, maddî suistimalleri önlemek için çeşitli hükümler verildi, ardından paralı askerler ve içinde Katharların da yer aldığı Heretikler farklı isimler altında lanetlendi.¹³⁰ Ayrıca, Heretikleri korumak, barınmalarına yardımcı olmak, onlarla ticarî ilişkilerde bulunmak yasaklandı. Her ne bahaneyle olursa olsun bu günahları işleyen kişilerin öldüklerinde Hristiyanların arasına gömülmeyeceği ilân edildi.¹³¹ Bu kanon güç kullanımının da alt yapısını oluşturmuştur. İnsanlar Heretikleri yakalamaya teşvik edilmiş, silâhlı mücadeleye katılacak olan kişilere özel ayrıcalıklar tanınacağı, aileleri ve sahip oldukları mülklerin kilise tarafından korunacağı, dahası; günahları sebebiyle üzüntü duyan kişilerin böyle bir çatışmada ölmeleri durumunda bağışlanacaklarına dâir şüphe duymamaları söylenmiştir.¹³² Bu konsil ile Katharlara ve diğer Heretik gruplara karşı mücadele Haçlı karakteri kazanmıştır.¹³³

1181 yılına gelindiğinde bu kanonun hedeflediği gaye daha anlaşılır şekilde görülmektedir. Lateran Konsili'nde önemli rol oynayan ve Heretiklere karşı güç kullanılması konusunda ısrarcı olan Cistercian Başrahip Henry de Clairvaux bir ordu toplamış ve Carcassonne Vikontu II. Roger Trencavel'e ait olup, o sırada eşi Vikontes Adelai de tarafından savunulan Lavaur'a saldırmıştır.¹³⁴ II. Roger'nin barış istemesi ve Heretikliğe karşı mücadele etmeye söz vermesiyle bu girişim sona ermiştir.¹³⁵ Bu harekât kilisenin Heretiklere karşı silâhlı mücadele başlatmak üzere olduğunu gösteriyordu. Ancak, 1181 yılında Papa III. Alexander'ın ölümünden 1198'de III. Innocentius'un papalık makamına gelişine kadar geçen sürede göreve gelen beş papa, bu politikanın devam etmesi adına bir şey yapamamıştır. Zira Hristiyan dünyasının çözmek zorunda olduğu daha büyük sorunları vardı. XII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Doğu'daki Latin hâkimiyeti çökmeye başlamıştı. Nihâyet 1187 yılında Selâhaddin Eyyûbî karşısında bozguna uğrayan Haçlılar Kudüs'ü kaybetmişlerdi. Durum böyle olunca Heretiklerin yarattığı sorun birdenbire ikinci plânda kalmıştı.¹³⁶

¹³⁰ Wakefield, **Heresy**, s. 85.

¹³¹ Barber, **The Cathars**, s. 113; Robert Ian Moore, **The War on Heresy, Faith and Power in Medieval Europe**, London 2012, s. 205.

¹³² Barber, **The Cathars**, s. 113.

¹³³ Mehmet Aydın, **Hristiyan Genel Konsilleri ve II. Vatikan Konsili**, Konya 1991, s. 38.

¹³⁴ Wakefield, **Heresy**, s. 85; Mundy, **Europe in the High Middle Ages**, s. 389; Costen, **The Cathars**, s. 63; Lambert, **The Cathars**, s. 150-151; Barber, **The Cathars**, s. 114; Beverly Mayne Kienzle, **Cistercians, Heresy and Crusade in Occitania, 1145-1229**, İngiltere 2001, s. 132; Pegg, **Holy War**, s. 21; Léglu, Rist, Taylor, **The Cathars**, s. 8.

¹³⁵ Wakefield, **Heresy**, s. 85.

¹³⁶ Barber, **The Cathars**, s. 114-115; Martin, **Katharlar**, s. 71.

4. *Ad Abolendam* Genelgesi (1184)

1181 yılından sonra papalık tarafından Heretiklere karşı atılan tek adım Papa III. Lucius tarafından *Ad Abolendam* adlı *bullanın* yayınlanması olmuştur (Verona, 4 Kasım 1184). Bu genelgeyle Katharlar, Patarinesler, Publicanlar, Waldensianler ve diğer Heretik gruplar ile onları destekleyip koruyanlar tekrar lanetlenmiş, cezalandırılmaları için siyasî güçlere teslim edilmelerine karar verilmiştir. Yılda bir ya da iki kez Heretiklerin var olduğundan şüphelenilen yerler piskoposlar, diyakozlar ya da memurlar tarafından teftiş edilecektir. Bu görevi takip edebilecek durumda olmayan piskoposlar açığa alınacaktır.¹³⁷ Ayrıca, itibar sahibi birkaç kişi ya da gerekirse bütün mahalle, bir Heretik ya da özel toplantılara giden, farklı inançları olan birini fark ettikleri takdirde piskoposa yahut diyakoza bildireceklerine dair yemin edeceklerdir.

Heretiklikle ilişkisi olduğu kanıtlanan kişiler sivil haklarını kaybedecek ve devlet dairelerinden kovulacaklardır. Alınan bu kararları yerine getirmeyen ya da getiremeyen şehirlerin piskoposları görevlerinden alınacak; ayrıca bu şehirler diğer şehirlerle ticarî faaliyette bulunma haklarını da kaybedeceklerdir.¹³⁸ Böylece 1184 yılındaki *Ad Abolendam* genelgesinin kapsamı daha önce III. Lateran Konsili'nde Heretiklere karşı alınan kararları tamamlayıcı mahiyette olmuştur.¹³⁹

5. Papa III. Innocentius (1198-1216) Dönemindeki Girişimler

Papa III. Celestine (1191-1198), 92 yaşındayken ölünce asil bir İtalyan ailesine mensup 37 yaşındaki Giovanni Lothario Innocentius adını alarak onun yerine papa seçildi.¹⁴⁰ Teoloji ve hukuk alanında eğitim görmüş çok ihtiraslı bir şahsiyet olan III. Innocentius, papanın dünyadaki en büyük hükümdar olduğuna inanıyor ve Haçlı Seferleri'ni de papalığın bir misyonu olarak görüyordu.¹⁴¹ Bu sırada Roma Kilisesi, Languedoc'u tamamen kaybetmiş gözüktü de III. Innocentius ile birlikte kilisenin Heretikliğe yönelik mücadelesi yeni bir safhaya girecekti; hiçbir şey sapkınlık tehlikesiyle karşı karşıya kalan Hristiyanlığı kurtarmaktan daha fazla ilgisini çekmiyordu.¹⁴² 25 Mart 1199 yılında "*Vergentis in senium*" (Yaşlılara Saygı Üzerine) adlı bir genelge yayınlattı. Bu genelgeyle Heretiklik 397 tarihli "*Lex quisquis*" adlı

¹³⁷ Wakefield, *Heresy*, s. 86; Moore, *The War on Heresy*, s. 205.

¹³⁸ Frassetto, *Heretic Lives*, s. 69; Moore, *The War on Heresy*, s. 205-207.

¹³⁹ Moore, *The War on Heresy*, s. 206.

¹⁴⁰ Oldenbourg, *Massacre*, s. 87.

¹⁴¹ III. Innocentius'un ailesi, eğitimi ve papa olarak tayin edilmesi hakkında bkz. *The Deeds of Pope Innocent III by an Anonymous Author*, İng. trc. James M. Powell, Washington 2007, s. 3-6.

¹⁴² Wakefield, *Heresy*, s. 87.

imparatorluk yasasına benzer biçimde vatan hainliği ile eş tutuldu.¹⁴³ Bu, *Ad Abolendam* genelgesinden bu yana sapkınlığa karşı çıkarılan ilk büyük yasaydı.

III. Innocentius, papalık döneminin ilk beş yılında Güney Fransa'daki Albililere karşı yürüteceği uygulamaları üçe ayırdı: Tembel ve ahlâksız din adamlarını görevden alarak ruhban sınıfı üzerinde reform yapmak, soylu sınıfını sapkınlığa karşı harekete geçmeleri için ikna etmek ve vaazlar yoluyla Katolik inancını yeniden canlandırmak.¹⁴⁴

i. Cistercian Tarikatının Çabaları

Papa III. Innocentius Albililere karşı plânladığı uygulamaları yürütülebilmek için ilk olarak kişisel itirafçısı Rainier de Ponza ve Cistercian Rahibi Guy'ı 1198 yılında vaiz olarak Languedoc'a gönderdi. Bu kişilere ayrıca Heretikleri aforoz etme, istilâ ettikleri topraklara kısıtlama getirme, cezalandırma, onları koruyan kimselere de aynı şekilde haciz cezası verme yetkileri tanındı. Papa, 1203 yılında Fontfroide'deki bir Cistercian manastırının keşişi olan Pierre de Castelnau ve Citeaux Başrahibi Arnaud Amalric'i de bu gruba dâhil etti.¹⁴⁵ Özellikle Arnaud Amalric bölgeyi iyi tanıyan biri olup vaaz verme konusunda yetenekliydi.

Bu grup işe ilk olarak yerel piskoposları araştırmakla başladı. Béziers Piskoposu Guillaume de Roquessels, Viviers Piskoposu Nicholas, Toulouse Piskoposu Raymond de Rabastens ve Narbonne Başpiskoposu Berenger'i görevlerinden azlettiler. Guillaume de Roquessels, Heretik soylulara karşı harekete geçmediği için Berenger ise kutsal eşyaları, görevleri satma ve ihmâlkârlık sebebiyle suçlanıyorlardı. Ancak, ikisi de heyetin böyle bir yetkiye sahip olmadığını ileri sürerek verilen kararlara itiraz edip yargılanmalarını uzattılar. Berenger ancak 1212 yılında Haçlıların yardımıyla görevden alınabildi. Guillaume de Roquessels ise daha hakkındaki ön soruşturma bile tamamlanmadan 1205'te öldürüldü. Toulouse'un piskoposluk bölgelerini gasp eden Raymond de Rabastens ise aylarca direndi.¹⁴⁶

Kilisenin Katharlara yönelik mücadelesinin önemli bir parçasını dinî meselelerin konu edildiği münazaralar oluşturuyordu. III. Innocentius'un elçileri gittikleri yerlerde Katharlar ile birlikte teolojik tartışmalar düzenlediler. Bu sayede Katharizm'in esaslarını inananlarının önünde çürütüp onları Katolik inancına çekebileceklerini düşünüyorlardı. Ayrıca

¹⁴³ Leigh, *The Southern French Nobility*, s. 61; Martin, *Katharlar*, s. 72.

¹⁴⁴ Wakefield, *Heresy*, s. 87.

¹⁴⁵ Wakefield, *Heresy*, s. 87; Moore, *The War on Heresy*, s. 241; Jessalynn Bird, Edward Peters, James M. Power, *Crusade and Christendom*, Pennsylvania 2013, s. 66.

¹⁴⁶ Oldenbourg, *Massacre*, s. 88.

insanların ilgisini daha da artırmak amacıyla halk arasından yarısı Katolik diğer yarısı ise Heretiklerden oluşacak bir jüri oluşturulmasına karar verdiler.¹⁴⁷ Münazaralardan bir tanesi 1204 yılında Carcassonne’da yapıldı. Sıkı bir Katolik olup Heretiklerin doğalarını, inançlarını öğrenmek isteyen Aragon Kralı II. Pedro da münazaraya katıldı.¹⁴⁸ 13 Katolik ve 13 Kathar’dan oluşan bir jüri belirlendi. Carcassonne’nun Kathar Piskoposu Bernard de Simorre bu vesileyle kendi kilisesinin öğretilerini anlattı.

Aragon kralının varlığı dengeyi Katoliklerden yana kurmuş olsa da Katharlar arasında hiç kimsede bir değişim söz konusu olmamıştı. Pierre de Castelnau’nun argümanları sadece zaten daha önceden Katolik olan kişilerin ilgisini çekti; Heretikler için ölü bir mektuptan başka bir şey değildi. Kathar vaizlerinin yalınlığı karşısında Katolik elçilerinin gösterişli hâlleri de bu durumu etkiliyordu. Halktan birisi kendilerine dinî telkinde bulunmaya gelen Katolik din adamlarının durumu için şu sözleri söyledi: *“Burada daima yalın ayakla gezen bir Tanrı vardı; oysa bugün kulları rahat içinde. Burada yoksul bir Tanrı vardı; oysa bugün misyonerleri zengin. Burada alçakgönüllü bir Tanrı vardı; oysa bugün elçileri kibir dolu.”*¹⁴⁹

Yine de heyet bazı başarılar kazanmış gibi gözükiyordu. 1203 yılında Toulouse Konsili sivil özgürlüklerin garantisi ve karara bağlanmamış Heretik suçlamalarından muafiyet karşılığında Katolik inancını korumak konusunda ikna edildi. İki yıl sonra Toulouse Kontu VI. Raymond (1194-1222) Heretikleri ve paralı askerleri arazisinden çıkaracağına dâir yemin etti.¹⁵⁰ Aragon kralı da Heretiklik tehlikesine karşı ikna olmuştu ve kiliseye destek olacağına dâir söz verdi. Ancak, bu başarılar kısa süreliğine ve nafîle idi. Yerel din adamları reformlara gücenmişti ve Cistercianlere karşı çıktılar. VI. Raymond ise kısa süre sonra Heretiklerle eski ilişkilerine geri döndü. Languedoc’taki soylu sınıf ve halk Roma Kilisesi’nin öfkesini görmezden gelirken 1205’te durum hiç olmadığı kadar kötüleşmişti.¹⁵¹

ii. Aziz Dominic ve Piskopos Diego’nun Papanın Elçilerine Katılması

III. Innocentius, daha önce görevlendirmiş olduğu Papalık heyetinin zor durumda kalması üzerine iki İspanyol keşişi daha elçi (legat) olarak atayıp onlara yardıma gönderdi. Aziz Dominic de Guzmán ve Osma Piskoposu Diego, Rusya’daki Pagan kabilelere misyonerlik

¹⁴⁷ Oldenbourg, *Massacre*, s. 90.

¹⁴⁸ Wakefield, *Heresy*, s. 88; Damian Smith, *Crusade, Heresy and Inquisition in the Lands of the Crown of Aragon: (c. 1167- 1276)*, Boston 2010, s. 152.

¹⁴⁹ Oldenbourg, *Massacre*, s. 91.

¹⁵⁰ Wakefield, *Heresy*, s. 88; Lambert, *The Cathars*, s. 137.

¹⁵¹ Lambert, *The Cathars*, s. 137.

faaliyetlerinde bulunmak için papadan izin alma niyetiyle Roma'ya gelmişlerdi. Ancak Papa Aziz Dominic ve Osmalı Diego'nun Languedoc'ta daha faydalı olacaklarını düşündüğü için bu isteklerini reddetti.¹⁵² Her ikisinin de bölgenin durumu hakkında bilgisi vardı; Dominic daha önceki bir yolculuğu esnasında misafiri olduğu bir grubu Katharlıktan döndürmüştü.¹⁵³

Aziz Dominic ve Osma piskoposu 1205 yılının Aralık ayında Montpelier'de Cistercian rahipleri ile buluşup onlara bazı tavsiyelerde bulundular. Eğer İsa'nın gerçek öğretisinden uzaklaşmış Languedoc halkını etkilemek istiyorlarsa sahip oldukları muhafızları ve atları bırakıp tıpkı havariler gibi yalınayak dolaşmalı, lüks ve şatafatlı gözüken her şeyden uzak durmalıydılar.¹⁵⁴ Seyahatlerinde yanlarında *Book of Hours*'dan¹⁵⁵ başka bir şey olmamalıydı. Böylece hem davranışlarıyla hem de sözleriyle halkın gözünde iyi bir izlenim bırakabilirdi.¹⁵⁶

İspanyol vaizlerin de katılımıyla papanın elçileri 1206 yılının yazında Languedoc'taki görevlerine yeniden başladılar. Bir taraftan vaazlara bir taraftan da Katharlar ile münazaralar düzenlemeye devam edildi. Katharlar münazaralarda içlerindeki en iyileri öne çıkardılar. Tartışma konuları İncil metinleri; ödül ise halkın desteğini kazanmaktı.¹⁵⁷

Montreal'deki münazarada dönemin en büyük Kathar vaizi olan Guilhabert de Castres, Heretik diyakozlar Benoit de Termes, Pons Jordan ile çok sayıda *Kusursuz*; Aziz Dominic, Osmalı Diego ve Pierre de Castelanu ile karşı karşıya geldi. Buradaki tartışma oldukça hararetli geçmişti. Guillaume de Puylaurens, Arnold Hot adlı bir Kathar'ın şunları söylediğini ifade eder: “*Osma piskoposunun savunduğu Roma Kilisesi ne kutsaldır ne de Mesih'in gelinidir; dahası şeytanla evlidir ve öğretisi de şeytanidir. O, Aziz Yuhanna'nın söylediği gibi zina ve nefretin anası olan Babildir.*¹⁵⁸ *Mesih ve azizlerin kanıyla sarhoştur.*”¹⁵⁹ Osmalı Diego buna karşılık Yeni Ahit'ten alıntılar yaparak aksini ispat etmeye çalışmıştır.

¹⁵² Oldenbourg, *Massacre*, s. 91; Wakefield, *Heresy*, s. 89.

¹⁵³ Wakefield, *Heresy*, s. 89.

¹⁵⁴ Oldenbourg, *Massacre*, s. 92; Wakefield, *Heresy*, s. 89; Lambert, *The Cathars*, s. 137.

¹⁵⁵ Ortaçağ'da oldukça yaygın kullanılan bir dua kitabı. Ayrıntılı bilgi için bkz. <https://www.wdl.org/en/item/354/>

¹⁵⁶ Oldenbourg, *Massacre*, s. 92.

¹⁵⁷ Wakefield, *Heresy*, s. 90.

¹⁵⁸ Yeni Ahit'in Vahiy bölümünde aşağılanmak istenen Roma, “*Babil*” adı altında tanıtılmış ve bir kadına benzetilmiştir. “*Kadının alnına şu gizemli ad yazılmıştı: ‘Büyük Babil, dünya fahişelerinin ve iğrençliklerinin anası’ Kadının, kutsalların ve İsa’ya tanıklık etmiş olanların kanıyla sarhoş olduğunu gördüm.*” Bkz. Vahiy, 17:5-6.

¹⁵⁹ Puylaurens, *The Chronicle*, s. 26; Oldenbourg, *Massacre*, s. 94; Joseph Strayer, *The Albigensian Crusade*, The USA 2000, s. 22.

Yaşanan bu olaya rağmen münazaranın ardından Montereal'de 150 kişi Katolik inancına geri dönmüştür.¹⁶⁰

Servian'da gerçekleştirilen münazara da Aziz Dominic ve Osmalı Diego dinleyicilerden birkaçını kendilerine çekmeyi başaramamıştır. Béziers'de yalnızca bir ya da iki *Inanan* döndürülebildi. Carcassonne'da ise sekiz gün süren tartışmadan elde edilen sonuç bir hiçti. Yıllar önce Aziz Bernard'ın kötü bir şekilde karşılandığı Verfeil'de tartışma konusu İsa'nın insani yönü idi. Papalık elçilerinin karşısında Pons Jordan ve Arnald Arifat adlı iki Kathar vardı. Burada bulunan Heretikler Tanrı'yı cennetten dünyaya sarkan çok uzun ayakları olan bir şekilde resmetmişti. Bu durum Osma piskoposunu çok kızdırdı, "*Tanrı'nın laneti üzerinize olsun, sizler sapkınların en kötülerisiniz*" diyerek münazaradan çekildi.¹⁶¹

Son münazara Foix kontunun himayesindeki Pamiers'de düzenlendi. Burada Waldensian (Valdocu)¹⁶² Heretiklerin nüfusu da en az Katharların ki kadar fazlaydı. Bu sebeple iki grubun temsilcileri de münazaraya katıldı. Kendisi de bir Heretik olan Foix kontunun kız kardeşi Esclarmonda da bu tartışmada yerini aldı. Pamiers'de diğer yerlere nazaran daha fazla başarı elde edildi.¹⁶³

Münazaraların arasında Aziz Dominic yorulmaksızın kırsal bölgeleri, kasabaları dolaşüyor, *Kusursuzlardan* daha çileli bir yaşam tarzı ortaya koyarak insanları etkilemeye çalışıyordu. Yorulduğunda yol kenarlarında uyuyor; günlük suyu, ekmeği için dileniyordu. Yine de gittiği yerlerde halk tarafından güzel karşılanmadı; Heretikler Dominic'e yaklaşp kendisini zorla alıkoyup, tutuklamaları durumunda ne yapacağını sordular. Aziz şöyle bir cevap verdi: "*Beni tek seferde öldürmemeniz için size yalvarırım, uzuvlarımı tek tek koparın ki şehadetim uzasın, uzsuz, kanlar içinde yuvarlanan tek bir gövdem kalsın isterim, bu sayede daha kıymetli bir şehit olurum.*"¹⁶⁴

Languedoc halkının genel olarak tutumu bu şekilde olsa da Aziz Dominic'in çabaları biraz olsun sonuç vermiştir. Nitekim Trevilleli Pons Roger eski dinine geri dönmek istemiş, Dominic de günahlarının kefareti için ceza verdikten sonra onu bağışlamıştı. Roger ceza olarak arka arkaya üç pazar günü köyünden kiliseye kadar çıplak ayakla yürüyecek, hayatının geri kalan kısmında Paskalya, Hamsin Yortusu ve Noel dışında et, yumurta, peynir tüketmeyecekti.

¹⁶⁰ Wakefield, **Heresy**, s. 91.

¹⁶¹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 94-95.

¹⁶² XII. yüzyılda Güney Fransa'da Petrus Waldo tarafından başlatılan çileci akım. Bkz. Wakefield, **Heresy**, s. 43.

¹⁶³ Oldenbourg, **Massacre**, s. 95.

¹⁶⁴ Oldenbourg, **Massacre**, s. 93.

Haftada üç gün balık, yağ ve şaraptan uzak duracaktı. Bunlardan birisini ihlâl ettiği takdirde yemininden döndüğü varsayılacak ve Heretik ilân edilip aforoz edilecekti.¹⁶⁵

1206 yılının bir akşamında Fanjeaux'da bir kilisede dua ederken Dominic'in yanına birkaç kız yaklaştı. Kızlar, Aziz'in ayaklarına kapanarak *Kusursuzlar* tarafından birer Heretik olarak yetiştirildiklerini ancak Dominic'in konuşmalarını dinledikten sonra inançları hakkında şüpheye düştüklerini söylediler. Aziz Dominic ise kızlara şöyle demiştir: “*Hiç kimsenin kötülüğünü istemeyen Rabbimiz size şimdiye dek kime kulluk ettiğinizi gösterecektir.*” Kızlardan biri daha sonra Dominic'e şeytanın korkunç bir kedi kılığında kendisine göründüğünü söylemiştir.¹⁶⁶

B) Silâhlı Mücadele Dönemi: Katharlara Karşı Haçlı Seferi İlân Edilmesi

1.Papa III. Innocentius'un Siyasî Güçlere Çaırısı

Papa, bir yandan elçileri vasıtasıyla Güney Fransa halkını sapkın kabul edilen inançtan uzaklaştırmaya çalışırken diğer yandan da güçlü siyasî liderlerin Katharlara karşı adım atmalarını sağlamak için uğraşıyordu. III. Innocentius 1204 ve 1205 yıllarında hem Fransa Kralı Philippe Augustus'dan (1165-1180) hem de oğlu Prens Louis'den Heretiklere karşı harekete geçmelerini istedi. Papa, Fransa kralına gönderdiği mektupta şöyle buyuruyordu: “*Toulouse kontunu şu anda işgal ettiği topraklardan uzaklaştırmak sizin sorumluluğunuzdadır; bu bölgeyi sapkınlıkların kontrolünden çıkarmak ve sizin hayırlı hükümdarlığınız altında Rabbimize tüm sadakatiyle hizmet edecek Katoliklerin idaresi altına almak sizin görevinizdir.*”¹⁶⁷

Ancak, Philippe Augustus bu sırada İngiliz Angevin Hânedanı ile mücadele hâlinde olup onların topraklarını ele geçirmek için uğraşıyordu ve alabileceği her türlü desteğe ihtiyacı vardı. Yeni düşmanlar doğuracak bir savaşın içine girmek istemiyordu.¹⁶⁸ Bu yüzden vasallar ile olan münâsebetlerin kendi işi olmadığını ve kendisinden istenen harekât için yasal gerekçe bulunmadığını öne sürerek III. Innocentius'un bu talebini geri çevirdi.¹⁶⁹

1207 yılına gelindiğinde papa, Philippe Augustus'a aynı talebi yinelediği bir mektup daha gönderdi. Ayrıca, tıpkı Doğu'da (Levant) olduğu gibi Fransa kralı ile birlikte Heretikleri yok etmeye gidecek olanların günahlarını affedeceğini duyurdu.¹⁷⁰ Ne var ki, Philippe

¹⁶⁵ Oldenbourg, *Massacre*, s. 97.

¹⁶⁶ Oldenbourg, *Massacre*, s. 98.

¹⁶⁷ Oldenbourg, *Massacre*, s. 4.

¹⁶⁸ Stoyanov, *The Other God*, s. 204; Frassetto, *Heretic Lives*, s. 82; Marvin, *Occitan War*, s. 3.

¹⁶⁹ Moore, *The War on Heresy*, s. 244.

¹⁷⁰ Marvin, *Occitan War*, s. 3.

Augustus'un cevabı üç yıl öncekinden daha farklı olmadı; aynı anda hem Languedoc'ta hem de İngiltere'de savaşamayacağını bildirdi.

2. Papanın Temsilcisi Pierre de Castelnau'nun Öldürülmesi ve Katharlara Karşı Haçlı Seferi'nin İlânı

1207 yılının sonlarına doğru Pierre de Castelnau, Heretiklerin peşine düşmek için Güney baronlarından oluşan bir birlik kurmayı başarmıştı. Toulouse Kontu VI. Raymond (1194-1222) da bu gruba dâhil edilmek istendi; kendi vasallarına karşı silâh alması, Rhone'daki düşmanlarıyla barış yapması, paralı askerleri ve Yahudileri kovması istendi. Ancak, yola gelmez bir insan olarak görülen Toulouse kontu bu teklifi kabul etmedi.¹⁷¹ Pierre des Vaux de Cernay'ın gözlemlerine göre, Pierre de Castelnau, Provence senyörlerini kendi lordlarına karşı isyana teşvik etti. Daha da ileri giderek kontu halkının önünde aforoz etti ve arazisine kısıtlamalar koydu. Böyle olunca Raymond'un bütün inatçılığına rağmen bu aforoz işe yaradı.¹⁷² Raymond, kiliseye tekrar itaat edeceğini söyleyerek Pierre'in St. Gilles'e gelip kendisini ziyaret etmesini istedi.

Pierre, 13 Ocak 1208'de Toulouse kontu ile görüşmek için Conserans Piskoposu olan Navar adlı arkadaşıyla birlikte St. Gilles'e geldi. Ancak, ikili arasındaki konuşma kısa sürede kavgaya dönüştü. Pierre, kontla olan görüşmesini yarıda keserek derhâl Provence'e gitmeye karar verdi. Toulouse Kontu VI. Raymond, elçinin arkasından şu sözleri haykırdı: "*İster deniz ister kara parçası nereye gidersen git, dikkatli ol; gözlerim üzerinde olacak!*" Bu olayın üzerine St. Gilles rahibi, Raymond'u sakinleştirmeye çalışmış ve Pierre'e de yanına bir muhafız birliği vermeyi teklif etmiştir.¹⁷³ Teklifi kabul etti mi etmedi mi bilinmez; ancak 14 Ocak günü Pierre de Castelnau, şafak vakti Rhone Nehri'ni geçmeye hazırlanırken Toulouse kontunun hizmetinde bir şövalye tarafından kılıçla öldürülmüş, katili hemen Beaucaire kasabasına kaçmıştır.¹⁷⁴

Papa III. Innocentius zaten uzun zamandır bu topraklara karşı bir Haçlı Seferi düzenlemek istiyordu. Yalnızca sağlam bir sebebe, halkı harekete geçirecek ve savaş ilânını haklı çıkaracak bir gerekçeye ihtiyacı vardı. VI. Raymond ve kilisenin arasının oldukça gergin

¹⁷¹ Oldenbourg, *Massacre*, s. 5; Moore, *The War on Heresy*, s. 244.

¹⁷² Oldenbourg, *Massacre*, s. 5.

¹⁷³ Lambert, *The Cathars*, s. 138.

¹⁷⁴ Tudèle, *Chanson*, s. 13.

olduğu bu dönemde Pierre de Castelnau'nun öldürülmesi tabiri caizse bardağı taşıran son damla oldu.¹⁷⁵

Elçisinin öldürüldüğü haberi kendisine ulaşınca Papa öfke içinde eliyle çenesini kavradı ve şapelde yatmakta olan Aziz Petrus ve Aziz James'i ziyaret etti. Raymond'u lanetleyip önünde yanmakta olan mumları devirdi. Arnold de Citeaux, Master Milo ve 12 kardinal de yanında bulunuyordu. Orada, yakın gelecekte çok fazla kişinin canını yakacak olan o karar verildi Montpellier'den Bordeaux'ya kadar kiliseye başkaldıran herkes tamamen yok edilecekti.¹⁷⁶

1208 yılının Mart ayında Papa şöyle buyurdu: *“Sarazenlerden daha kötü olan Heretiklerin müritlerine saldırın! Hristiyan ordusunun cesur askerleri, Kutsal Kilise'nin acısının çılgılığı sizi harekete geçirsın, dine olan bağlılığınız sizi Tanrı'nıza karşı işlenen ~~h~~korkunç suçun intikamını almak için harekete geçirsın!”* Bilinçli olarak Tesniye kitabındaki¹⁷⁷ inananlarının başka ilâhının olmasını kabul etmeyen kıskanç Tanrı'nın tasvirini anımsattı. Böylece, halk ve soylular Eski Ahit'in saldırgan üslubuyla, şehit olan elçisinin intikamını almaya çağrıldılar.¹⁷⁸ Bunu takiben bütün kış boyunca savaşın propagandası yapıldı.

3. Kont VI. Raymond'un Başılanması ve Saf Değiştirmesi

1 Mart 1209'da Toulouse Kontluğu'na karşı sefer için hazırlıklar başladığında III. Innocentius'un Languedoc'a askerî müdahale hayalleri de gerçeğe dönüşmeye başladı. Aynı gün papa, kişisel rahibi ve itirafçısı olarak tanınan Master Milo'yu yaklaşan sefer için elçi olarak atadı. Cenova Katedrali'nin bir rahibi olan Theodisius de Genoa da Milo'nun yardımcısı olarak görevlendirildi. Milo ve Theodisus, Mart ayının sonuna doğru Fransa'ya hareket edip Auxerre'de Arnaud Amalric ile buluştular. Daha sonra bu üç adam Fransa Kralı Philippe Augustus ile görüşmek için Villeneuve'ye gittiler. Mayıs ayında Fransa kralının yanına ulaşan elçiler papanın yazdığı mektubu da yanlarında getirmişlerdi. Philippe Augustus'u ve oğlunu Kathar Heretiklerine karşı harekete geçmeleri için tekrar zorlamaya çalıştılar. Papa önceki

¹⁷⁵ Oldenbourg, **Massacre**, s. 5.

¹⁷⁶ Tudèle, **Chanson**, s. 13.

¹⁷⁷ Yahudi kutsal kitabı Eski Ahit; Tora (Tevrat), Neviim ve Ketuvim olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. Tesniye kitabı, Tora bölümünü oluşturan beş kitabın sonuncusudur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Faruk Harman, “Yahudilik”, **DİA**, XLIII, 197-201.

¹⁷⁸ Barber, **The Cathars**, s. 107.

mektuplarındaki gibi bu mektupta da savaşa katılanların daha önceki Haçlı Seferlerine katılanlar gibi endüljans kazanacağı belirtiliyordu.

Hâlen kendisini olası bir savaştan uzak tutmak isteyen Philippe Augustus daha önce de yaptığı gibi bu teklifleri yine reddetti. Boğazına iki tehlikeli aslan, İngiliz Kralı John ve İmparator Otto sarılmışken savaşa katılamayacağını söyledi.¹⁷⁹ Papaya kendisinin de Toulouse kontundan memnun olmamak için sebepleri olduğunu, fakat Heretiklik kesin olarak kanıtlanmadıkça kontun topraklarından alıkonamayacağını söyledi. Plânın meşruiyetiyle ilgili şüpheleri vardı. Ayrıca, Güney Fransa'ya yapılacak bir harekâtı kendi hükümdarlığına tecavüz olarak görüyordu.¹⁸⁰ Kendi adına hareket edebilecek bir vekil seçme sorumluluğunu bile kabul etmedi. Papa, Fransa kralını bu Haçlı Seferi'nde yasal, laik bir ilâhî adalet temsilcisi olarak kullanmak istemişti. Bunun üzerine Haçlı ordusu kendisine lider olarak Arnaud Amalric'i seçti.¹⁸¹

Bunu takiben Haçlı ordusu toplanırken VI. Raymond bir anda yüz seksen derece değişti. Böyle bir orduyla savaşabilmesinin imkânı yoktu. Hem Fransa kralına hem de Alman imparatoruna kendi adına aracılık etmeleri için girişimde bulundu. Ancak iki monarşinin de böyle bir şeye niyeti yoktu.¹⁸² Bunun üzerine Raymond, yeğeni Béziers ve Carcassonne Vikontu Raymond Roger'nin yanına giderek ona ortak bir savunma yapmayı teklif etti; ancak Roger de kontun teklifini kabul etmedi. Raymond'un bu durumdan kurtulmak için artık tek yapabileceği şey kiliseyle barış yapmaktı.¹⁸³

Bu sırada Papalık elçileri güneye doğru ilerlemeye devam edip Montélimar'da başka rahiplerle buluştu. Onlar Toulouse kontunu da Rhone Vadisi'nde bulunan Valence şehrine çağırdılar.¹⁸⁴ Burada, "*Processus*" adlı bir belgede kaydedildiğine göre, VI. Raymond; Master Milo, elçiler ve rahipler önünde kendisi hakkındaki çeşitli suçlamalara cevap vererek günahlarının affı ve yanlış davranışlarını telafi etmek için birçok cezayı kabul etti. Raymond, resmi olarak Heretiklikle itham edilmedi, zaten bunu kabul etmiyordu. Ancak onları barındırdığını ve paralı askerler olarak kiraladığını itiraf etti.¹⁸⁵

Kont, Master Milo aracılığıyla yedi müstahkem kasabayı Oppede, Mornas, Beaumes de Venise, Roquemaure, Fourques, Montferrand ve Largentiere'i kilisenin otoritesine teslim

¹⁷⁹ Pegg, **Holy War**, s. 62-63; Marvin, **Occitan War**, s. 28-29.

¹⁸⁰ Lambert, **The Cathars**, s. 139-140.

¹⁸¹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 12.

¹⁸² Oldenbourg, **Massacre**, s. 14; Frassetto, **Heretic Lives**, s. 91; Moore, **The War on Heresy**, s. 246.

¹⁸³ Tudèle, **Chanson**, s. 15.

¹⁸⁴ PVC, **Historia**, s. 42-43; Pegg, **Holy War**, s. 63; Marvin, **Occitan War**, s. 29.

¹⁸⁵ Marvin, **Occitan War**, s. 29.

etti.¹⁸⁶ Ancak buraların ikmalini sağlamaya ve garnizonların ödemelerini yapmaya devam edecekti. Rhone Vadisi'ndeki bu yedi kasaba Raymond'un mülkleri idi. Aslında, bu kalelerin hiçbiri için Heretiklik şüphesi görülüyordu. Ancak muhtemelen buranın yerli halkının sefer için kuzeyden Rhone Vadisi'ne doğru gelen Haçlı birliklerine sıkıntı çıkarmamaları için Raymond'un elinden alındı. Avignon, Nîmes ve Saint Gilles'deki belediye meclisleri Master Milo'ya sadakat yemini ettiler. Eğer Raymond elçilere karşı itaatsizlik ederse ya da yukarıdaki sözlerinden cayarsa kendilerini ondan tamamen bağımsız olarak görecektir. Raymond, Heretikleri ve her türlü paralı asker grubunu topraklarından çıkarmayı kabul etti.¹⁸⁷

Daha sonra bağışlanması için atalarının memleketi olan Saint Gilles şehrinin kilisesinde 18 Haziran 1209'da küçük düşürücü bir tören düzenlendi. Üzerinde sadece bir cübbe olan kont boynundan bir iple bağlanıp şehrin sokaklarında kırbaçlanarak gezdirildi. Daha sonra üç başpiskopos ve 19 piskoposun da aralarında bulunduğu büyük bir kalabalığın önünde 53 yaşındaki Toulouse kontu, Kutsal Roma Kilisesi'nin tüm emirlerine uyacağına dâir İsa ve azizler üzerine yemin etti. Aklanmış ve kilise ile barışmış olan kont, kemerin altından geçerek kiliseye girdi. Dışarda ise sevinçle haykıran kalabalık kilisenin etrafında toplanmıştı. Kont bu durum karşısında girdiği yerden dışarı çıkamadı ve mahzene inip Pierre de Castelnau'nun kabrini selamlayarak yan kapıdan çıktı.¹⁸⁸

Raymond artık kiliseyle uzlaşmışsa da binlerce Haçlı askeri, Heretiklerin ve onları koruyanların olduğu Toulouse topraklarına doğru yola çıkmıştı. Böyle bir kuvveti uzaklaştırma umudu kalmayan kont son kartını oynadı ve kendi ülkesine olası bir saldırıyı önlemek için Haçlı Seferi'ne katılmaya karara vererek 22 Haziran 1209'da iki şövalyesi ile birlikte haçı kabul etti.¹⁸⁹ Pierre des Vaux de Cernay, Raymond'un kendi içindeki kötülüğü gizlemek için böyle bir hamle yapmış olduğunu hatta daha basit bir ifadeyle kontun kendini korumak için böyle davrandığını düşünür.¹⁹⁰ Zira bir Haçlı askeri olduğu sürece toprakları ondan alınmayacaktı. Bu zekice davranışı Haçlı Seferi'nin ilk yılında ülkesini yıkılmaktan kurtardı.¹⁹¹ Innocentius içinse Raymond'un gerçek niyetinin bir kıymeti yoktu; önemli olan Güney lordlarının bölünmüş olmasıydı.¹⁹²

24 Haziran'a gelindiğinde Arnold Amalric'in "*Gelmiş geçmiş en muhteşem*

¹⁸⁶ Tudèle, *Chanson*, s. 16; PVC, *Historia*, s. 43.

¹⁸⁷ Marvin, *Occitan War*, s. 29-30.

¹⁸⁸ PVC, *Historia*, s. 44-45; Pegg, *Holy War*, s. 64.

¹⁸⁹ Barber, *The Cathars*, s. 120; Pegg, *Holy War*, s. 64; Marvin, *Occitan War*, s. 30.

¹⁹⁰ PVC, *Historia*, s. 45.

¹⁹¹ Barber, *The Cathars*, s. 120; Marvin, *Occitan War*, s. 30.

¹⁹² Barber, *The Cathars*, s. 120-121.

Hristiyan ordusu” olarak bahsettiği ordu Lyon’da toplandı. Guillaume de Tudèle’e göre Burgonya, Gaskonya, Auvergen, Limousin, Poitevins, Rouergue, Saintonge kısacası Fransa’nın her bölgesinden, Kuzey ve Güney Almanya’dan, Provence ve Lombardiya’dan 20.000 şövalye ve 200.000 piyade ve sempatizan sefere katıldı.¹⁹³ Daha modern ve daha akla yatkın tahminler bu sayıların 3000 atlı asker ve 8000 piyade olduğu yönündedir; ancak bunlar da yine de çarpıcı rakamlardır.¹⁹⁴

Başlangıçta Haçlı ordusunun hedefi, Heretikleri koruduğu için kötü adam ilân edilen Toulouse kontunun topraklarıydı. Ancak onun sefere katılacağını duyurup kendisini Haçlı (*crucesignatus*) ilân etmesiyle durum değişmişti. Raymond, Haçlı liderleri ve ordusu Heretiklik hareketi yüzünden birini cezalandırmak için kesin kararlı olduğundan onları yeğenin arazilerine; Béziers, Carcassonne ve Albi’ye yönelmeye ikna etti. Böylece kendi topraklarını yıkıp geçecek devasa bir orduyu en büyük rakiplerinden birinin üzerine yönlendirmiş oldu.¹⁹⁵

Seferin büyük lordları arasında Burgonya Dükü III. Eudes, Nevers Kontu IV. Herve, Saint Pol Kontu Gaucher de Châtillon, Bar- Sur- Seine Kontu Pierre de Courtenay, VI. Raymond’un kuzeni Auxerre Kontu, Sauve Lordu Peire Bermonz, Valentinois ve Diois Kontu Aimar, Guichard IV de Beaujeu, Montfort Lordu IV. Simon bulunuyordu. Dinî liderlik görevini ise Sens Başpiskoposu Pierre, Autun Piskoposu Gautier, Clermont Piskoposu Robert ve Never Piskoposu Guillaume üstlenmişti.¹⁹⁶

Küçük toprak sahipleri, piyadeler, şövalyeler, paralı askerler, kuşatma mühendisleri, demirciler, nalbantlar, marangozlar, silâhtarlar, katırcılar, rahipler, keşişler, aşçılar, soylu liderlerin eşleri, ozanlar, hırsızlar, dilenciler ve fahişeler de ordunun arkasındaydı. Diğer Haçlı seferlerinde olduğu gibi herkesin kıyafetine Haç işareti dikilmişti. Dalgalanan sancaklarının altında devasa ordu Haziran ayının son günlerinde Lyon’dan Montpellier’e doğru harekete geçti.¹⁹⁷

4. 1209 Yılıının Müstakil Haçlı Seferi: Casseneuil Kuşatması

Albililere karşı gerçekleştirilen büyük Haçlı Seferi’nden önce Güney Fransa’ya yönelik küçük bir harekât düzenlenmiştir. Sadece Guillaume de Tudèle tarafından nakledilen bu harekâtın ne zaman gerçekleştiği konusunda elimizde kesin bir tarih bulunmamaktadır.

¹⁹³ Tudèle, *Chanson*, s. 17.

¹⁹⁴ Moore, *The War on Heresy*, s. 247.

¹⁹⁵ Frassetto, *Heretic Lives*, s. 89; Marvin, *Occitan War*, s. 37-38.

¹⁹⁶ PVC, *Historia*, s. 47.

¹⁹⁷ Pegg, *Holy War*, s. 66-67.

Ancak, muhtemelen 1209 yılının bahar mevsiminde Languedoc'un batısında ana Haçlı ordusundan bağımsız küçük bir ordu kurulmuş ve yaz aylarında kısa bir süre için kendi seferini gerçekleştirmiştir. Bu ordu Lyon'un batısındaki Agenais'e yakın bir yerde oluşturulmuşsa da sefere katılanların çoğu Agenais'den değil, Quercy'dendi. Ayrıca, Lyon'daki esas ordunun aksine Agenais'deki ordunun büyük kısmı Languedoc'un güneylilerinden oluşuyordu.¹⁹⁸ Harekâta soylu sınıfından beş isim liderlik ediyordu: Clermont ve Auvergne Kontu II. Guy, Turenne Vikontu III. Raymond, Cardaillac Lordu Bertrand, Gourdon Lordu Bertrand, Castelnau lordu Ratier. Dinî liderleri ise şu isimlerdi: Bordeaux Başpiskoposu Guillaume, Limoges ve Bazas Piskoposu Guillaume, Cahors Piskoposu Guillaume ve Agen Piskoposu Arnaud.¹⁹⁹

Bu Haçlı Seferi muhtemelen şiddetli bir Heretik karşıtı olan ve Toulouse kontu ile Agenais üzerinde anlaşmazlık yaşayan Agen Piskoposu Arnaud tarafından organize edilmiştir.²⁰⁰ Ordu ilk olarak korunmasız bir durumda olan Puylaroque kasabasını işgal etmiş, ardından Agen'in 38 kilometre kuzeybatısındaki küçük bir kasaba olan Gontaud'u tahrip etmiştir. Güneye doğru ilerlemeye devam eden Haçlı ordusu akabinde Gontaud'un sekiz kilometre ötesindeki Tonneins kasabasını ele geçirmiştir. Aslına bakılırsa Haçlı ordusunun ilk hedef olarak gördüğü bu kasabaların hiçbirisi sapkınların yaşadığı yerler değildir; bu toprak büyük bir ihtimalle ekonomik ya da siyasî sebepler yüzünden Haçlıların hedefi olmuştu.

Tonneins'den sonra ordunun sıradaki hedefi Casseneuil olmuştur. Casseneuil tam bir Kathar merkeziydi ve kasaba Agen piskoposunun erkek kardeşi Hugh tarafından yönetilmekteydi. Puylaroque, Gontaud ve Tonneis, castraları Casseneuil'e göre daha savunmasız olduklarından Haçlılar tarafından kolaylıkla alınıp yok edildiler. Ancak, Casseneuil kalesinin üç tarafı nehirlerle çevriliydi ve muhtemelen güneydoğu tarafında büyük bir hendek bulunuyordu. Bu durum, kalenin şu anki gibi deneyimsiz bir ordu tarafından ele geçirilmesini oldukça zorlaştırıyordu. Ayrıca kasabanın garnizonu da oldukça güçlü olup Sequin de Balenx komutasında içlerinde okçular, mızrakçılar ve şövalyelerin yer aldığı Gaskonya paralı askerlerinden oluşuyordu.²⁰¹

İçinde bulundukları koşullar böyle olunca Haçlı ordusu kasabaya doğru fazla bir ilerleme kaydedemedi. Askerî eksikliklerinin yanı sıra Auvergne Kontu II. Guy ve Bordeaux başpiskoposunun arasında siyasî meseleler sebebiyle anlaşmazlık yaşandı. Auverne kontunun

¹⁹⁸ Marvin, **Occitan War**, s. 35.

¹⁹⁹ Tudèle, **Chanson**, s. 17.

²⁰⁰ Marvin, **Occitan War**, s. 36.

²⁰¹ Tudèle, **Chanson**, s. 18; Marvin, **Occitan War**, s. 36.

Casseneuve yakınlarında kendisine ait topraklar vardı ve görünen o ki Haçlıların bu topraklarını tahrip etmesinden korkuyordu. II. Guy kuşatmayı birden durdurup Casseneuve ile anlaşmaya karar verdi. Anlaşma şartlarının ne olduğu bilinmemektedir. Ancak, kont Katharların teslim edilmesi şartıyla kasaba ve garnizona dokunulmamasını kabul etmiş gibi gözükmektedir.²⁰²

Guillaume de Tudèle, Heretik oldukları ve inançlarından vazgeçemedikleri için yakılarak öldürülen insanlardan bahsetmektedir. Bu durumda, Languedoc'a yönelik Haçlı Seferi'nin acımasız yüzü Béziers'de değil Casseneuve'de başlamıştır denilebilir. Haçlı ordusunun buradaki Heretiklere yönelik vahşi muamelesi Casseneuve'in 100 kilometre doğusundaki yerlerde dahi korku yaratmıştır. Villemur bölgesindeki insanlar kasabalarını yakıp, gece vakti kaçmaya başlamışlardır.²⁰³ Ancak, bu noktadan sonra ana ordudan bağımsız gerçekleştirilen bu Haçlı Seferi hakkında bir şey bilinmemektedir, ama muhtemelen Casseneuve kuşatmasından sonra ordu dağılmıştır.

5. Haçlıların Béziers Kuşatması (22 Temmuz 1209)

Lyon'da oluşturulan Haçlı ordusu birkaç hafta boyunca Valence'den Rhone Vadisi'ne doğru ilerlemeye devam ederek 20 Temmuz günü Montpellier'e ulaştı. Düşmanın kapısına dikildiğini fark eden Béziers Vikontu Raymond Roger Trencavel da buraya gelerek kendisini kurtarmak için ilk hamle olarak Haçlı liderleriyle müzakere etmeye çalıştı. Genç vikont, Arnoud Amalric'e ne kadar genç olduğunun göz önüne alınmasını ve bu yaşta birinin yaşananlardan sorumlu tutulmaması gerektiğini söyledi. Ayrıca, kendisi de bir Katolik olup bu mezhebi hiçbir zaman terk etmemişti, kiliseye itaate devam etmek istiyordu. Fakat, Roger ne derse desin Arnoud Amalric'in onu affetmeye niyeti yoktu. Vikontu asi biri olmakla itham ederek dinlemeyi reddetti.²⁰⁴

Amalric ile olan görüşmede umduğunu bulamayan Raymond Roger'nin artık tek yapabileceği şey kendi topraklarını savunmak için hazırlıklara başlamaktı. Fazla zamanı yoktu. Haçlı ordusu güçlüydü ve takip ettikleri yol açıktı; Lyons'dan Montpellier'e kadar iki buçuk haftada gelmişlerdi. Ayrıca, emrinde onları durdurmak için yeterli askeri de yoktu. Bu sebeple vakit kaybetmeden Béziers'e doğru yola çıktı. Haçlı ordusu 21 Temmuz'da Béziers'in

²⁰² Tudèle, **Chanson**, s. 18; Marvin, **Occitan War**, s. 37; Pegg, **Holy War**, s. 66.

²⁰³ Tudèle, **Chanson**, s. 18; Marvin, **Occitan War**, s. 37.

²⁰⁴ Oldenbourg, **Massacre**, s. 110; Pegg, **Holy War**, s. 70.

doğusunda bulunan küçük bir kasaba olan Servian kalesinin yanından geçtiler ve buradaki bazı küçük kaleleri de ele geçirdiler.²⁰⁵

Raymond Roger Trencavel, 21 Temmuz sabahında Haçlı ordusundan önce Béziers'e vardı. Halkını bir araya toplayıp birlikte neler yapabileceklerini müzakere ettiler. Roger, Bézierslileri Haçlı askerlerine karşı kendilerini bütün güçleriyle savunmaları için cesaretlendirip en kısa zamanda destek yollayacağına dâir söz verdi. Bu hızlı görüşmenin ardından şehirdeki Yahudileri de yanına alarak hızlıca Carcassonne'a gidip şehrin savunması için hazırlıklara başladı.²⁰⁶

Vikontlarının gidişiyle beraber Béziers halkı alelacele şehri savunmak için çalışmalara başladı. Hızlı olmaları gerekiyordu; çünkü bu iş için en fazla iki ya da üç günleri vardı. Garnizon Haçlı kuvvetleri 21 Temmuz'da Béziers'in dışında durakladı. Şehrin yardımcı hükümdarı yani Guillaume de Roquessels 1205'te bir suikasta kurban gidince onun yerini alan Béziers Piskoposu Renaud de Montpeyroux, savaş kesin olarak patlak vermeden önce Haçlılarla müzakere için bir girişimde bulundu. Renaud de Montpeyroux, Haçlılarla görüşükten sonra halkı Saint Nazaire Katedrali'nde topladı ve Béziers'in kurtarılması için şehirdeki Katoliklerin, Katharları teslim etmesi gerektiğine karar verildiğini söyledi.²⁰⁷ Ayrıca, elinde bu grubun önde gelenlerinin isimlerinin yazılı olduğu 222 kişilik bir liste vardı.²⁰⁸

Piskoposun sözleri Béziers halkı tarafından olumlu bir şekilde karşılanmadı. Bézierslilerin, Haçlılara boyun eğmemek için kendilerince haklı sebepleri vardı. Öncelikle arkadaşlarını, komşularını veya akrabalarını onlara kesinlikle iyi davranmayacak bir orduya teslim etmek istemiyorlardı. İkinci olarak, üstünlüğün kendilerinde olduğunu düşünüyorlardı. Çünkü Béziers gibi büyük, Orb Nehri'nin üstündeki tepelerin zirvesine kurulmuş bir şehrin kolayca ele geçirilmesi zordu. Nitekim şehir halkı bir ay sürecek bir kuşatmadan bile kurtulabileceklerini inanıyordu. Üçüncü olarak ise kasabalılar, bu büyüklükte bir ordunun kısa zaman içinde levazım kıtlığı sebebiyle kuşatmayı kaldıracağını düşünüyordu. Ayrıca, ordunun disiplinli olmaması, çok dilli kozmopolit yapısı ve büyüklüğü oluşturulduğu gibi hızlı bir şekilde dağılacağını düşündürüyordu. Yani, Béziers gibi 10.000-14.500 nüfuslu bir şehrin kuşatılmasında taktiksel ve coğrafik zorluklar söz konusuydu. Ayrıca şehirde yeteri kadar erzak da vardı. Halkın güvendiği faktörler bunlardı.²⁰⁹

²⁰⁵ Marvin, *Occitan War*, s. 38.

²⁰⁶ Tudèle, *Chanson*, s. 19; PVC, *Historia*, s. 49-50.

²⁰⁷ Tudèle, *Chanson*, s. 19; PVC, *Historia*, s. 50.

²⁰⁸ PVC, *Historia*, s. 50; Frassetto, *Heretic Lives*, s. 89.

²⁰⁹ Tudèle, *Chanson*, s. 19; Marvin, *Occitan War*, s. 40.

Bézierslilerin yanıtı hem vikontlarına hem de sivil özgürlüklerine olan sadakatlerinin bir kanıtıydı. Béziers, bağımsızlığı için çoktan bedel ödemişti ve işgalcilerin kendileri üzerine hegemonya kurmalarına izin vermeye niyetleri yoktu. Halkı ikna edemeyen Renaud de Montpeyroux, Katoliklere Heretiklerle beraber yakalanmamaları için şehirden kaçmalarını tembihledi. Akabinde birkaç ürkek Katolik'i de yanına alarak Haçlı ordugâhına gitti.²¹⁰ Burada Arnaud Amalric'e Béziers halkının Hristiyan olarak yaşamaktansa sapkın kafirler olarak ölmeyi tercih ettiklerini söyledi.²¹¹

Haçlı ordusu, Orb Nehri'nin sol tarafında şehir surlarının yaklaşık 220 metre ötesinde ordugâh kurmuştu. Ordusunun Katedral Kilisesi'nin bulunduğu tepelerin altına yerleşmesi, aldatici bir şekilde nehirden uzakta olması, Béziers halkında sahte bir güvenlik hissi uyandırdı. Orb, yakınlarda sığ bir yerden geçilebilecek gibi değildi. Bu yüzden Haçlılar, vatandaşlar tarafından yakın gözetim altında tutulan bir köprüyü geçmek zorundaydı. Kalenin içine girebilmek için bir başı Katedral Kilisesi'nde olan dik bir tepeye tırmanmak gerekiyordu. Burada sayı olarak Haçlı ordusu fazla olsa da avantaj Béziers halkından yanaydı.²¹²

St. Mary Magdalene gününde, yani 22 Temmuz'da Béziersli bir grup Orb'daki köprünün üzerine çıkıp nehrin karşısında kamp kurmuş olan Haçlı ordusunu oklar ve taşlar atarak taciz etmeye çalıştı. Kısa süre sonra birkaç Haçlı askeri de bu tacizlere karşılık vermeye başlayınca Orb'un üzerinde Béziersliler ile Haçlılar arasında kavga başladı. Diğer arkadaşları kadar hızlı olamayan bir Fransız Haçlı askeri birden yere düştü. Akabinde Béziersliler tarafından yakalandı ve parçalara ayrılarak köprüden aşağı atıldı.²¹³ Bu noktadan sonra işler iyice kızışmaya başladı.

Olup bitenleri gören Fransız paralı askerlerin lideri, durumun sunduğu avantajı fark ederek saldırı için sinyal verdi. Paralı askerler birden ileriye doğru atıldılar. O kadar hızlı hareket ettiler ki Béziers militanları karşılık vermeden önce, köprüyü tamamen geçmişlerdi. Şehrin savunulması için kazılmış hendeklere atlayıp şehrin duvarlarına tırmandılar ve kasabanın kapısı dağılana kadar kapıya saldırdılar.²¹⁴

Soylular ve şövalyeler saldırı kızıncaya kadar ya geride durmuşlardı ya da neler olduğundan habersizlerdi. Elçilerin mektuplarında anlatıldığına göre paralı askerlerin saldırısı sırasında Haçlı liderleri şehrin ablukaya alınması ve kuşatılmasından önce sadık Katolikleri

²¹⁰ Tudèle, **Chanson**, s. 19-20; PVC, **Historia**, s. 50.

²¹¹ PVC, **Historia**, s. 50.

²¹² Marvin, **Occitan War**, s. 41.

²¹³ Tudèle, **Chanson**, s. 20; Oldenbourg, **Massacre**, s. 114.

²¹⁴ Tudèle, **Chanson**, s. 20.

şehirden nasıl çıkaracaklarını tartışıyorlardı. Onlar neler olup bittiğini fark edip silâhlandıkları esnada paralı askerler Béziers kalesinin içine girmişlerdi bile. Bu noktada Haçlıların önde gelenleri kaybedecek zamanlarının olmadığını fark edip derhâl silâhlı mücadele için çağrıda bulundular. Şövalyeler atlarına, çavuşlar silâhlarına koştu. İsa'nın ordusu belirli bir düzen olmaksızın Béziers'e karşı harekete geçti. Askerler surun dibinde çarpışırken paralı askerlerin artık tam olarak kontrol altına aldığı Béziers sokaklarında panik ve çılgınlık hüküm sürüyordu. Ganimet toplamak için oldukça istekli olan paralı askerler beğendikleri evlere dalıyor, istedikleri her şeyi sahipleniyorlardı. Bir yandan da karşılarına kim çıkarsa da öldürüyorlardı.²¹⁵ Bu gerçek garnizonun devam eden direnişini oldukça anlamsızlaştırdı. Her anlamda sayıca kendilerinden çok fazla olan saldırganların karşısında kötü durumdaydılar.

Katolikler için de Katharlar için de kiliseler en iyi sığınma yerleriydi. Béziers sakinleri paralı askerlerin saldırılarından korkup kendilerini ve ailelerini korumak için mallarını geride bırakarak en güvenli yerler olan kiliselere koştular. Ancak, bu hayatta kalmak için yetmedi. Kiliselerin kapıları zorla açıldı. Saint Nazaire Kilisesi'ne sığınan herkes; bebek, kadın, çocuk, yaşlı, genç içeri giren askerler tarafından ölümüne dövüldü. Magdalene Kilisesi'ndeki insanlar da bıçaklar ve sopalarla öldürüldü.²¹⁶

Haçlılar içeri girmek için zorladıkça içlerinden biri Arnaud Amalric'e gerçek Hristiyanlar ile Heretikleri nasıl ayıracıklarını sormuştur. Arnaud, yanıt olarak doğruluğundan bugün çok da emin olmadığımız şu sözleri söylemiştir: '*Hepsini öldürün, Tanrı kendi kullarını ayırır.*' Bu sözler bir Cistercian keşişi tarafından aktarılmış ve dinî hoşgörüsüzlüğün ifadesi olmuştur. Béziers'de yaşananları modern öncesi gaddarlığın zirvesine yerleştirilir. Ancak, saldırının hızını ve aniden gelişmiş olduğunu göz önüne alırsak Arnaud aslında savaş bitene kadar neler olup bildiğini bile bilmiyor olabilir.²¹⁷

Şehrin zapt edildiği sıradaki olayları Haçlı liderleri kontrol edemiyordu. Birçok şövalye ganimet peşindeydi. Burada düzeni tesis edene kadar geçen zaman zarfında Haçlı baronları ganimetleri toplamaya ve ele geçirdikleri evlerdeki insanları kovmaya başladılar. Ancak, topladıkları ganimetler ellerinden alınınca paralı askerler ve liderleri bu olaya çok sinirlendi. Ele geçirdikleriyle ömür boyu zengin olacaklarını düşünmüşlerdi. Aynı zamanda hizmetleri karşılığında övgü bekliyorlardı. Bu beklemedikleri bir tepkiydi. Eğer ganimet onların olmayacaksa kimsenin olmayacaktı. Bu duruma misilleme olarak Béziers'i ateşe

²¹⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 21; Oldenbourg, **Massacre**, s. 115.

²¹⁶ Tudèle, **Chanson**, s. 21.

²¹⁷ Marvin, **Occitan War**, s. 43.

verdiler.²¹⁸ Şehrin büyük bir kısmı yanarken bir önceki katliamdan kurtulabilen Béziersliler bu yangında can verdi; kundakçılar da ateşin dumanlarıyla kör oldu ve boğuldu. Orb köprüsü yıkıldı, şehrin sakinleri harabelerin arasına defnedildi.²¹⁹

Béziers’de yaşanan katliamın ölçeği tartışmalıdır. Kaynakların tümü toplu bir katliamın gerçekleştiği konusunda hemfikirdir. Ancak, günümüz tarihçileri kaç kişinin öldürüldüğüne dâir gerçekçi bir rakam elde etmek için kaynakları analiz etmekte zorlanmaktadır. Elçilerin belirttiğine göre 20.000 kişi öldürülmüştür; ancak bu gerçeğin çok ötesinde bir rakamdır. Çünkü 1209 yılından bir asır sonra yapılan ilk güvenilir nüfus rakamlarına göre şehir muhtemelen 14.000 kişiden daha az bir nüfusa sahipti. Binlerce insan paralı askerlerin çıkardığı yangından dolayı da ölmüş olabilir. Ancak, 1203-1204 Konstantinapolis ya da 1666 Londra yangını gibi diğer modern öncesi yangınlara dayanarak, yangın felaketinin nadiren şehirlerde toplu ölümlere sebep olabileceği söylenebilir.²²⁰

Pierre des Vaux de Cernay, La Madeleine Kilisesi’nde 7000 kişinin öldürüldüğünü aktarır.²²¹ Yalnız, kilisenin bu kadar kişiyi barındırması mümkün olmadığından bunun abartılı bir rakam olduğu açıktır. Birçok araştırmacı bu kilisenin üst üste yığılmış olsalar bile bu kadar insanı barındıracak kadar büyük olmadığını düşünmektedir. Ama zaten önemli olan gerçek rakamlar değildir. Bütün kanıtlar bunun gerçek bir katliam olduğunu doğrular.²²² Saldırıların başladığı ilk andan, yanan şehirden son asker kaçışına kadar sadece üç saatte Béziers halkı yok edildi.²²³

Béziers’de yaşananlar Languedoc halkının karşılaşılabileceği tehlikeli durumları göstermiştir. Bunlar kaçınılmaz ceza ve eziyetler içeriyordu; eğer infaz edilmezlerse, ölmekten korkan Katharlar inançları uğruna dinlerini değiştireceklerdi. Yerliler arasında kuzeylilerin onlardan daha iyi savaşçılar olması korku uyandırırken onların daha da acımasız olabileceği anlaşılmıştı. Béziers’de olanlar, kuzeylilerin askerî itibarlarını yükseltmiş ve en az 1216’ya kadar birçok sorunu daha küçük Haçlı ordularının halletmesine imkân sağlamıştır.²²⁴

²¹⁸ Tudèle, **Chanson**, s. 21.

²¹⁹ Pegg, **Holy War**, s. 76-77.

²²⁰ Marvin, **Occitan War**, s. 44.

²²¹ PVC, **Historia**, s. 51.

²²² Oldenbourg, **Massacre**, s. 116.

²²³ Marvin, **Occitan War**, s. 43.

²²⁴ Marvin, **Occitan War**, s. 45.

6. Haçlıların Carcassonne Kuşatması (1-15 Ağustos 1209)

Béziers'deki ilk savaşlarının ardından Haçlı askerleri üç gün boyunca şehrin çimenlerinde uzanıp dinlendi. Ardından 26 Temmuz Cumartesi günü hep birlikte sıradaki hedefleri olan Carcassonne'a doğru yola çıktılar. Artık yükselişlerini hiçbir şey durduramazdı. Haçlı askerleri Aude Nehri'ne ulaşana kadar güneybatı yönünde yürüdüler. Aude onları Carcassonne'a yönlendirdi. Bu esnada Narbonne Vikontu IV. Aimery'nin topraklarının çok yakınından geçtiler; hatta şehrin yaklaşık altı kilometre kadar yakınına geldiler. VI. Raymond'un olduğu gibi ne Aimery ne de onun toprakları bu Haçlı Seferi'nin bir hedefi değildi. Ancak, Başpiskopos II. Berenger'in 1209'dan önce Heretiklere engel olmaması Haçlılar için burayı da hedef hâline getirebilirdi. Narbonne halkı, piskoposu ve vikontu, Béziers'teki katliam sırasında şehirlerine kaçan insanlar dolayısıyla Haçlıların ne kadar vahşi olduklarını ve neler yapabileceklerini iyi biliyorlardı. Haçlıların kendilerine saldırma ihtimalinden korkan Aimery, onların öfkesiyle karşılaşmaktansa oldukça ağır olan barış şartları için yemin ederek kendisini hedef olmaktan kurtardı. Tahkim edilmiş bütün yerleri Haçlı ordusuna açmayı ve maddî manevî onları desteklemeyi kabul etti. Ayrıca, vikont ve başpiskopos Béziers'den Narbonne'a kaçan bütün Heretikleri Haçlılara teslim etmeyi ve Narbonne'daki Heretikleri daha şiddetli bir şekilde sıkıştırmayı kabul ettiler.²²⁵

Narbonne'dan sonra Carcassonne'a doğru ilerlemeye devam eden Haçlılar yol boyunca çok sayıda kalenin yanından geçtiler. Bazı senyörler, kalelerini teslim edip, kiliseye itaat etmek için dışarı çıktılar. Bazıları ise aileleri ve vasallarıyla birlikte evlerinden çıkıp dağlara ya da ormanlara kaçtılar. Böylece Haçlılar herhangi bir saldırıya uğramadan ya saldırıda bulunmak zorunda kalmadan birkaç günde çok sayıda şato ele geçirdiler. Yaklaşık olarak 47 kilometre daha ilerledikten sonra Haçlı ordusu 1 Ağustos 1209 Cumartesi günü Carcassonne'a vardı. Carcassonne, Katharların yerleşim yerlerinin kalbi olarak görülmekteydi. Nüfusu Béziers ve Narbonne'dan daha düşüktü. XIV. yüzyıldaki veba salgını yaşanmadan önceki son kayıtlara göre tahmini olarak 9500'den daha az sayıda kişi burada yaşıyordu.²²⁶

Carcassonne'un kaleleri Béziers'e göre daha kuvvetli olup burası zapt edilemez olarak addediliyordu. Bu güçlü kaleler Haçlılara Béziers'deki gibi bir mucize olması için dua ettiriyordu. Ayrıca, vikontun ve yanındaki savaşacak askerlerin varlığı şehre bir dereceye kadar güvenlik vaat ediyordu. Ancak, şehir duvarlarının ötesindeki ücra yerleşim yerleri kuzeydeki Le Bourgh ve güneydeki Le Castellar, yeterince sağlam takviye edilmemişti. Bunun yanı sıra

²²⁵ PVC, *Historia*, s. 51; Marvin, *Occitan War*, s. 46.

²²⁶ Marvin, *Occitan War*, s. 46-47.

buralarda yaşayan halk Haçlıların gelişi yaklaştığı için hayvanlarıyla birlikte şehrin içine sığınmaya başlamıştı. Aynı zamanda vikontun birçok vasalı da lordlarına katılmak amacıyla Carcassonne'a akın etmişti.²²⁷

Raymond Trencavel ana şehirlerinden birini zaten kaybetmiş ve Béziers'deki halkının başına gelenleri duymuştu. Güçlü bir savunma yapmadan burayı da kaybetmeye hiç niyeti yoktu. Salı akşamı Carcassonne kulelerinden Haçlılara ait küçük bir atlı savaşı grubu görüldü. Şehrinin güçlü duvarlarının ardında dolaşan Raymond, tüm savaşı birliklerin bu şövalyelerin arkasında olduğunu varsayarak büyük bir öfkeyle Haçlıları hemen cezalandırmak istedi. Başlangıçta 400 şövalyesi ve en hızlı atları ile birlikte Haçlı askerlerine saldırıyı plânlanmış olan vikont, askerlerine derhâl atlarına binmelerini emretti. Ancak, Roger'nin askerleri lordlarının bu emrine uymayarak harekete geçmediler. O sırada yardım için Carcassonne'da olan vikontun önemli vasallarından biri Cabaretli lord Pierre Roger, Raymond Roger'ye çok sayıda kişiye saldırıp kaynaklarını boşa kullanmamasını, kalenin içinde durup savunma yapmasının daha mantıklı olacağını söyledi. Roger de bu öneriyi kabul etti.²²⁸

Haçlılar 1 Ağustos'ta şehrin surlarının önüne gelmişti. O akşam ve ertesi gün boyunca hem dinlendiler hem de saldırı plânı hazırladılar. Béziers'deki başarılarını tekrarlamak umuduyla 3 Ağustos sabahı Haçlı askerleri kalenin batısında şehir ve nehrin arasında çok stratejik bir yerde bulunan Saint Vincent banliyösüne saldırdı. Saint Vincent kısa süre sonra onu savunanlar tarafından terk edildi ve Haçlılar tarafından yakıldı. Sadece iki saat süren saldırıdan sonra Haçlılar 3 Ağustos'ta Carcassonne'nun tüm su kaynaklarını kesmiş oldular.

Ertesi gün Haçlılar kuzeydeki banliyöye Bourg'a saldırmaya karar verdiler. Ancak, banliyöye yaklaştıkları sırada Carcassonnellular saldırıya geçerek Haçlıları taş yağmuruna tuttular. Biri hariç Haçlı askerlerinin hepsi geri geçildi; Simon de Montfort Le Bourg'un önündeki hendekte mahsur kalmış olan yaralı askeri kurtarmak için ağır taş saldırısı altına kendini attı.²²⁹

Haçlılar böylece hazırlıklı ve savaşmakta kararlı bir orduya doğrudan saldırıp onu alt edemeyeceklerini görünce bu noktadan itibaren kuşatma araçlarını kurmaya başladılar. Kaynakların aktardığına göre Carcassonne kuşatması boyunca Mangonels, Catapults ve Petreries gibi Roma'dan beri Batı Avrupa'da kullanılan standart savaş araçları kullanılmıştır.

²²⁷ Oldenbourg, *Massacre*, s. 121.

²²⁸ Tudèle, *Chanson*, s. 22.

²²⁹ Marvin, *Occitan War*, s. 48.

Haçlılar bu aletleri oldukça ustaca kullandılar.²³⁰ Takip eden birkaç gün içinde Haçlı bombardımanı Bourg'un surlarını zayıflattı.

Haçlılar bir süre sonra “*Cat*” adını verdikleri başka bir kuşatma silâhı kullanmaya başladılar. Cat'in içine saklanmış askerler banliyönün surlarının altını kazmaya başladılar. Şehri savunanlar cat'e kütük, taş ve yangın çıkaran maddeler atarak yok etmeye çalıştı. Ancak onlar bu saldırıya başladıklarında kazmacılar içeriye girmeye yetecek kadar delik açmayı zaten başarmış olup temeli kazmaya devam ediyorlardı; yukarıdan atılan şeyler onlara dokunabilecek gibi değildi. Sonraki sekiz günde duvar yıkıldı, böylece savunanlar şehrin içine çekilirken Haçlılar yeni bir saldırı yapma fırsatı buldu. Carcassonne'u müdafaa edenler banliyöye geri dönüp Haçlıların eline geçmemesi için her şeyi ateşe verdiler. Bu arada Bourg'un bombardımanı sırasında, Haçlı Seferi'nin akışını neredeyse değiştiren ve kesinlikle daha fazla çatışmaya zemin hazırlayan başka bir olay meydana geldi.²³¹

4-6 Ağustos arası Aragon Kralı II. Pedro yanında bir grup muhafızla birlikte vasalı Raymond Roger ve Haçlı birlikleri arasında arabuluculuk yapmak için Carcassonne'a geldi. Pedro, Raymond Roger'a askerî bir yardımda bulunmaya niyetli değildi; zaten bunun için gücü de yoktu. Böyle bir girişimde bulunması Haçlı ordusu tarafından bir meydan okuma olarak algılanabilirdi. Aragon kralına kendi kayınbiraderi olan Toulouse kontu eşlik ediyordu. İki lider Haçlılar tarafından güzel bir şekilde karşılandılar. Haçlı karargâhındaki akşam yemeğinden sonra Pedro, yanında üç muhafız ile birlikte Raymond Roger ile konuşmak için Carcassonne'a girdi. Raymond Roger ve halkı, Pedro'nun gelişine çok mutlu oldular; onun kaleyi Haçlıların elinden kurtarabileceğini düşünüyorlardı. Ancak Pedro, bu kadar büyük bir ordu ve kararlı liderler tarafından bu şehrin alınmasına kendisinin engel olamayacağını biliyordu. Roger'den Béziers'deki katliamı dinledikten sonra, Haçlı ordusu karşısında zayıf olduğunu ve derhâl onlarla müzakere yapması gerektiğini söyledi.

Pedro bu müzakereleri başlatmak için Toulouse kontu ile Haçlı karargâhına geri döndü. Citeaux Başrahibi Arnaud Almaric'e vikontun masum olduğunu söylediler. Arnaud Amalric aşağılayıcı bir ültimatoma verdi ve Pedro'ya Raymond'un kendisi ve 11 adamıyla birlikte şehirden ayrılmasına izin verebileceğini söyledi. Ancak bu durumda şehir halkı ve şehirdeki mal varlığı teslim edilecekti. Aragon kralı bu şartları duyunca çok sinirlenip dişlerini sıkarak “*Bu ancak eşekler uçuğunda olur*”²³² diyerek genç vasalının yanına gitti. Raymond

²³⁰ Tudèle, **Chanson**, s. 23; Marvin, **Occitan War**, s. 48.

²³¹ Marvin, **Occitan War**, s. 49.

²³² Tudèle, **Chanson**, s. 23-24.

Roger'nin anlaşmayı kabul etmeyeceğini biliyordu. Onurunu korumak isteyen bir asil, birkaç adamıyla şehirden gitmeyi asla kabul etmezdi. Buna rağmen Pedro, Roger'ye durumu anlattı. Vikont bu anlaşmayı kabul ettiği takdirde halkını terk eden bir korkak olarak anılacağını biliyordu. Pedro'ya bu teklifi kabul edeceğine derisinin yüzülmesini tercih edeceğini söyledi. Bu anda şehri savunmak için bir şey yapamayacağını fark eden kral büyük bir öfke ve stres içinde İspanya'ya dönmek için yola çıktı.²³³

Carcassonne normal zamanlar için güçlü bir yapıya sahip olsa bile şu anki durum hiç de normal değildi. Béziers'de yaşananlar yüzünden, yüzlerce belki de binlerce insan eşyalarıyla birlikte şehrin içine sığınmıştı. Bu durum şehrin su kaynaklarını büyük ölçüde zorluyordu. Zaten Saint Vincent'in ele geçirilmesiyle birlikte şehrin nehirle olan bağı 3 Ağustos'ta kesilmişti. Şehri müdafaa edenlerin ve mülteci olarak gelenlerin de su sarnıçlarına ve kuyulara olan güveni azalıyordu. Yüksek nüfus ve sıcak yüzünden Ağustos ayında kuyular hızlıca kurumuştur. Tıka basa dolmuş insanların, dizanteriden ya da savaşırken ölmüş olan insanların cesetlerinin kokusu, etleri yahut derilerini kullanmak için öldürülen sığırların kokusu Carcassonne'da şartları dayanılmaz hâle getirmişti.²³⁴ Genellikle modern öncesi Batı savaşlarında kuşatanlar kuşatılanlardan daha fazla zarar görmüştür, ancak Carcassonne kuşatması bir istisnadır.

Bütün ana kaynaklar normal kuşatma koşullarının aksine Haçlı ordusunun erzaklarının bol olduğunu söyler. Carcassonne'daki kuşatmadan önce halk, Haçlı ordusunun eline geçmesin diye bütün tahıl değirmenlerini imha etmişti. Ancak bol miktarda un, tuz ve baharat vardı. Tudèle, ekmeğin çok ucuz olduğunu, bir penny ile 30 ekmek alınabildiğini söyler, bu görüşü Pierre des Vaux de Cernay de destekler.²³⁵ Her anlamda bu nadir bulunan bir koşuldur, depoları açık olan köy ve kasabalar Haçlıların işini kolaylaştırdı.

Böylece, Haçlılar karargâhlarında bir iki sorunla karşılaşırken, Carcassonne halkı için umut her geçen tükeniyordu. Pedro, ülkesine döndükten sonra Haçlılar şehre direkt saldırmak için bir plân hazırladılar, ama Béziers'deki gibi şehrin talan edilmesinden endişeliydiler. Temel olarak her iki taraf da kentin hızlı bir şekilde teslim olmasını umit ediyordu. Haçlı liderleri şehri tahrip edilmeden ele geçirmek istiyordu, Raymond Roger Trencavel da şehir halkının çektiği acıların hafiflemesini arzu ediyordu.²³⁶

²³³ Tudèle, **Chanson**, s. 24; Oldenbourg, **Massacre**, s. 122-123; Marvin, **Occitan War**, s. 50; Pegg, **Holy War**, s. 86.

²³⁴ Tudèle, **Chanson**, s. 25; Marvin, **Occitan War**, s. 51.

²³⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 23.

²³⁶ Marvin, **Occitan War**, s. 51.

Bu sırada Raymond Roger ile akraba olan Haçlı liderlerinden biri, Roger'ye görüşme yapmayı teklif etmiştir. Roger, güvenliği sağlandığı takdirde görüşmeyi kabul etmiş ve bir grup muhafız ile birlikte Haçlı ordugâhına gitmiştir. Tudèle'nın belirttiğine göre Béziers ve Carcassonne vikontu burada kendisini rehin olarak vermiştir. Bunun sonucu olarak da Nevers kontunun çadırına girdiğinde orada tutulmuş ve muhafızlarıyla beraber zindana kapatılmıştır. Onun Haçlılarla yaptığı anlaşmanın detaylarına dâir kaynaklarda bilgi verilmemektedir.²³⁷

Neticede 15 Ağustos 1209 civarında bu anlaşmanın şartları yerine getirildi. Carcassonne vatandaşları ve sığınmacılar kentten sadece üstlerindeki kıyafetlerle sınır dışı edildiler.²³⁸ Pierre'in ifadesiyle üzerlerinde günahlarından başka hiçbir şey yoktu.²³⁹ Carcassonne ve içindeki her şey Haçlılara verildi; daha sonra bir lider seçildiğinde ona teslim edilecekti. Vikont Roger ise süresi belli olmayan bir hapis cezasına çarptırıldı. Carcassonne halkı ise bulabildikleri güvenli yerlere gitti; kimisi Toulouse'a, kimisi Pireneleri geçerek İspanya'ya.²⁴⁰

Carcassonne'un düşüşü, Haçlı ordusunun acil ihtiyacı olan büyük bir ganimeti de sağlamış oldu. İlk etapta, kuşatma iki hafta uzadığından dolayı Haçlılar şehirde çok miktarda erzak buldular. Aynı zamanda değerli hazineler, altın ve gümüş paralar, mücevherler, kıymetli metaller elbiseler, kumaşlar, silâhlar, çok sayıda katır ve at da ele geçirdiler.²⁴¹ Her anlamda çok sayıda hammaddeye sahip olan Haçlı ordusunun malzeme bulamama korkusu böylece dinmiş oldu. Dahası, Haçlı askerleri neredeyse hiç zarar görmemiş ve şehir için hayati önem taşıyan kalelerin kontrolünü ele geçirmişlerdi. Bu durum onlara kalıcı ordugâhlarını kurma fırsatı da veriyordu.

Bu operasyonun kendilerine sağlayacağı çıkarları tehlikeye atmak istemedikleri için düzen ve disiplini sıkı tutuyorlardı. Haçlı liderleri Carcassonne'un tıpkı Béziers'de olduğu gibi yağmalanmasından korktukları için bu durumu önlemek amacıyla şehre girdikten sonra buradaki ganimetin çoğunu bir araya getirdiler. Bunları sınıflandırarak sayıp kaydettiler. Ayrıca hırsızlara ve açgözlülere karşı korumak için ganimetlerin yanına silâhlı askerler koydular. Arnaud Amalric bu ganimetlerin Tanrı'nın yoluna hizmet edecek baronlara bağışlanmasını teklif etti. Şiddetli bir üslupla tek bir kömür bile çalanı aforoz edeceğini ve lanetleyeceğini söyledi. Ceplerini doldurmak için savaşa katılan Haçlı askerlerinin çoğu hayal kırıklığına

²³⁷ Tudèle, **Chanson**, s. 25-26.

²³⁸ Tudèle, **Chanson**, s. 26; PVC, **Historia**, s. 54.

²³⁹ PVC, **Historia**, s. 54.

²⁴⁰ Marvin, **Occitan War**, s. 52.

²⁴¹ Tudèle, **Chanson**, s. 26.

uğradı. İlerleyen günlerde hazineyi korumak için görevlendirilen şövalyeler, beş bin livre²⁴²yi kendi zimmetlerine geçirmekle suçlandı.²⁴³

7. Simon de Montfort'un Haçlı Seferi'nin Lideri Seçilmesi

Haçlılar, ele geçirmek istedikleri ülkenin meşru liderini yakalayarak, bu Haçlı Seferi için papanın ortaya koyduğu ilk hedeflerden birini gerçekleştirmiş oldular. Artık sıra Katharların yaşadığı Languedoc'a, kiliseye sadık bir Katolik yönetici atanmasına gelmişti. İki piskopos, ordudan dört şövalye ve bir de Arnaud Amalric, Haçlı Seferi'ni yönetecek uygun bir lider seçmek için artık Haçlıların merkezi olan Carcassonne'da bir araya geldiler.²⁴⁴

Yeni lider sefere katılıp hizmet eden, savaşı etkileyebilecek herkesi iyi bir şekilde komuta edebilecek karakterde ve bununla beraber Haçlı Seferi'nin dinî misyonunu göz ardı etmeyecek kadar inancına bağlı bir kişi olmalıydı. Aynı zamanda bu toprakları sahiplerinden almak için hayatını ve namını tehlikeye atmaktan da çekinmemeliydi. Bu önemli görevi üstelenecek kişiye düşman topraklarının ortasında aylarca belki de yıllarca savaşması için tatmin edici bir de maaş ödenmesine karar verildi.²⁴⁵

Komite üyeleri ilk olarak sefere katılan büyük lordları; Never Kontu Herve'i ardından Burgonya Dükü Eudes'i ve son olarak Saint-Pol Kontu Haucher de Châtillon'u düşündü. Ancak, bu isimlerin hepsi de sırayla kendilerine sunulan teklifi reddettiler.²⁴⁶ Şüphesiz, üçü de kendilerine sorun çıkarabilecek olan insanlardan alınan toprakları istemeyecek kadar toprağa sahipti. Bir başka deyişle, artık hepsi sefer için yaptıkları hizmetler karşılığında endüljans bekliyorlardı; kime ait olduğu belli olmayan topraklara ihtiyaçları yoktu, ya da kazanabilecekleri olası malların bu riske girmeye değmeyeceğini düşünüyorlardı.²⁴⁷

Raymond Roger Trencavel'in toprakları daha önce itaat ettiği ve müttefikleri olan Aragon kralı ve Toulouse kontunun feodal bağımlılığı altındaydı. VI. Raymond'dan korkacakları çok fazla bir şey olmasa dahi üç baron da kendilerine sunulan teklifin Aragon kralının haklarını da ihlâl ettiğini iyi biliyordu. Ayrıca, en az kendilerinininki kadar büyük olan bu arazileri ellerinde tutmak için şövalyelerinin bir bölümünü ayırmayı göze alamazlardı. İlk zapt edilen topraklar inanılmaz hızlı ele geçirilmiş olsa da şu an onlara teklif edilen yer henüz

²⁴² Fransız para birimi. Bkz. <http://www.themiddleages.net/people/charlemagne.html>

²⁴³ PVC, **Historia**, s. 55; Oldenbourg, **Massacre**, s. 125.

²⁴⁴ PVC, **Historia**, s. 55.

²⁴⁵ Marvin, **Occitan War**, s. 53-54.

²⁴⁶ Tudèle, **Chanson**, s. 26; PVC, **Historia**, s. 55.

²⁴⁷ Marvin, **Occitan War**, s. 54.

ele geçirilmiş bir ülke değildi, bunun için mücadele etmeleri gerekiyordu.²⁴⁸

Büyük kontların kendilerine sunulan teklifi geri çevirmeleri üzerine seçilebilecek muhtemel adayların prestij seviyesi hızlıca düşmüştü. Komite son olarak elinde kalan en iyi seçenek olan Leicester Kontu Simon de Montfort'a teklif götürdü. Ne var ki, Simon da Arnaud Amalric'in teklifini tam iki kere geri çevirdi. En sonunda Arnaud ve Burgonya dükü, Simon'ın ayaklarına kapanarak bu sorumluluğu ve şerefi kabul etmesi için yalvardılar. Duruma daha fazla tahammül edemeyen Arnaud, papanın elçisi olarak Simon'a bu görevi kabul etmesini dikte etti.²⁴⁹ Simon baronların kendi omuzlarına yük olarak gördükleri ağır bir sorumluluğu üzerine yıkmaya çalıştıklarının farkındaydı ve görevi kabul ettiği takdirde seferin yükümlülüklerini bir daha umursamayacaklarından çekiniyordu. Yardıma ihtiyacı olduğu sırada kendisini destekleyeceklerine dâir Haçlı liderinden yemin etmelerini istedi. Ardından görevi üstlendiğini kabul etti.²⁵⁰ Simon artık Leicester Kontu ve Montfort Lordu olmasının yanı sıra Béziers ve Carcassonne vikontu ve Haçlı Seferi'nin lideriydi.

Arnaud Amalric'in papaya gönderdiği raporda belirttiği üzere Simon de Montfort doğuştan bir liderdi: *"Asillerden biri olarak iyi tanınmış şöhreti olan Simon de Montfort, sizin kutsal şahsiyetinize hürmetlerimizle... ortak kararla bu topraklar için yeni lord ve prens olarak seçildi."*²⁵¹

Simon de Montfort, hakkında yazılan biyografik eserlerde hem az anlatılmış hem de yeterince iyi bir şekilde anlatılamamış bir isimdir. Köklü ve aristokrat bir ailenin soyundan gelen Simon 1165 yılında Paris yakınlarında bulunan Ile de France'da doğmuş ve 1180'lerin sonuna doğru babasının yerine geçerek Montfort'un baronu olmuştur. 1190 yılında ise Montmorency ailesinin kızı Alice ile evlenmiş, bu sayede daha güçlü sosyal bağlar oluşturmuştur.²⁵²

Simon, Fransa kralının doğrudan vasalıydı. Chevreuse ile Sen nehri arasında uzanan Paris ve Dreux arasında kalan önemli bir bölgeyi yönetiyordu. Tabi ki Burgonya Dükü ve Nevers kontu ile karşılaştırıldığında önemsiz kalıyordu, ancak hiç malı mülkü olmayan bir adam da değildi.²⁵³ Annesi Amicia de Leicester vasıtasıyla Leicester Kontluğu'nun mirasçılarından biri oluyordu. 1204 yılında Leicester Kontu olan dayısı doğrudan bir mirasçısı

²⁴⁸ Oldenbourg, **Massacre**, s. 128.

²⁴⁹ PVC, **Historia**, s. 55.

²⁵⁰ Oldenbourg, **Massacre**, s. 129.

²⁵¹ Leigh, **The Southern French Nobility**, s. 44.

²⁵² Marvin, **Occitan War**, s. 56.

²⁵³ Oldenbourg, **Massacre**, s. 129.

olmadan ölünce Simon burada hak iddiasında bulundu. Ancak, İngiltere Kralı John ile Fransa Kralı Philippe arasındaki özellikle 1204 yılında Normandiya'nın Fransızların eline düşmesiyle oluşan kargaşa nedeniyle Simon, İngiltere'deki Leicester topraklarından bir kuruş bile almadı. Buna rağmen, unvanını hayatının sonuna kadar kullandı.²⁵⁴

1202 yılında kardeşi Guy de Montfort ile birlikte IV. Haçlı Seferi'ne katıldı. Ancak, Haçlılar bir Hristiyan şehri olan Zara'yı işgale başlayınca *“Ben buraya Hristiyanları öldürmeye gelmedim”* diyerek olaya dâhil olmayı reddetmiş ve kutsal topraklara doğru yola çıkmıştır.²⁵⁵

Simon, Haçlı lideri seçildiğinde 44 yaşındaydı, oldukça atletik ve yakışıklı bir adamdı. Pierre des Vaux de Cernay'ın ifadesiyle *“İsa'nın savaşı”* idi.²⁵⁶ Kendini kanıtlamış bir askerd; Le Castellar'a saldırıldığı sırada, Haçlılar geri çekilirken, Simon kendisine sadece bir kişi eşlik etmesine rağmen yaralı bir adamı kurtarmak için hendeğe dalacak cesareti göstermişti. Kısaca, ekonomik imkânları kısıtlıydı, ancak kusursuz bir itibarı vardı. İnanılmaz derecede dindar olup aynı ölçüde hırsı olan biriydi. Şimdi kendisine sunulan teklifi dinî bir görev, zenginlik isteği ve kendi topraklarını büyük ailesi için daha da büyütme fırsatı olarak gördü.²⁵⁷

8. Simon de Montfort'un Yalnız Bırakılması

Papalık elçileri ve ordu azimli, dindar ve dürüst bir lider seçmişti ve Haçlı Seferi görevini yerine getirme mücadelesi henüz yeni başlıyordu. Ne var ki Ağustos'un sonlarına doğru ordudaki insanların çoğu endüljans için gereken fedakarlığı yerine getirdiklerini düşünüyordu. 40 gün boyunca sefere katkıda bulunmuşlardı ve bu süre tamamlandığı için gönüllülerin artık kalma zorunluluğu yoktu.²⁵⁸ Kış bastırmadan kuzeye geri dönmek istiyorlardı. Asiller ve ordudaki sıradan Haçlı askerleri hızlı bir şekilde orduyu terk edip evlerine dönmeye başladılar. Burgonya Dükü Eudes ve Nevers Kontu IV. Herve de Simon'ın lider seçilmesinin ardından dönüş hazırlıklarına başlamışlardı. Montfort ve Citeaux başrahibi, iki büyük lidere biraz daha kalmaları için yalvardılar. Çok sayıda Heretik nüfusu barındıran iyi

²⁵⁴ Marvin, *Occitan War*, s. 56.

²⁵⁵ Pegg, *Holy War*, s. 88-89.

²⁵⁶ Marvin, *Occitan War*, s. 55.

²⁵⁷ Oldenbourg, *Massacre*, s. 129; Marvin, *Occitan War*, s. 56-57.

²⁵⁸ Oldenbourg, *Massacre*, s. 130.

tahkimatlı ve düşman üç kasabanın, Minerve, Termes ve Cabaret'in, henüz kontrol altına alınmamış olduğunu belirttiler.

Burgonya Dükü, Simon de Montfort ile arkadaş olduğundan kolayca kalmaya ikna oldu. Ancak Nevers kontu hiddetle reddetti. Eudes ve Simon'a güvenmişti. Ayrıca Eudes'e tahammül edemiyordu. Aralarındaki husumet ordudaki herkesi endişelendirecek boyuttaydı; birbirlerini öldürmelerinden korkuyorlardı. Öyle ki Herve ülkesine doğru yola çıkınca insanlar rahatladılar. Yalnız bu durum bir dezavantajı da beraberinde getirmiş kont giderken Haçlı askerlerinin birçoğunu da beraberinde götürmüştü.²⁵⁹

Ordudan ayrılışlar kısa süre içinde hızlanarak büyük bir çözülmeye dönüşünce bu durum bir krize sebep oldu. Çünkü uygun savaş koşullarında büyük bir ordu tarafından kolayca kazanılabilen şeyler, küçük bir ordu tarafından da kolayca kaybedilebilirdi. Şimdi Simon de Montfort tarafından idare edilen şehirler, düşman nüfus merkezlerinin ortasındaydı ve birkaç adadan fazlasını temsil etmiyordu. Ayrıca, yerel güç üslerine sahip olan soylular hâlâ kendilerini savunabilecek kapasitedeydiler. Haçlı ordusu açık ülkedeki şehirleri başarıyla kuşatsa da dağlardaki kaleleri daha önce denememişlerdi. Bu da stratejik ve finansal durumlarına göre daha fazla hüsrana ve tehlike yaratabilirdi. Özellikle Cabaret, Termes ve Minerve kalelerini yaz ayları haricinde ele geçirmek kolay değildi. Bu kalelerin içine giden patikalarda çamur ve kar olmadığı sürece erzak takviyesi sağlanabilir böylece abluka ve kuşatma sürdürülebilirdi.²⁶⁰ Düşman her ne kadar şu an korku içinde olsa da baronların, şövalyelerin ve ister askerî ister sivil olsun hacıların, hayatlarının kalanını Languedoc'ta harcamaya niyetlerinin olmadığını ve Haçlı ordusunun kısa zamanda bir dizi önemsiz garnizonlar şeklinde küçülebileceğini biliyordu. Bu nedenle Simon de Montfort, pozisyonunu pekiştirmek için acele etti. Güvencileceğini düşündüğü yerel faktörlere dinî tarikatlara, özellikle de Citeaux keşişlerine savurganca hediyeler dağıtmaya başladı.²⁶¹ Simon'un kendisini lojistik ve manevî yönden sürekli olarak destekleyecek siyasî bir destekçisi yoktu. Papalık yalnızca arada bir toplanan Haçlı Seferi vergileriyle ve Haçlı vaizlerinin sefer için asker toplama çalışmalarıyla destekleyebilirdi. Montfort, liderlik görevini aldığı ilk aylarda papaya yazmış olduğu mektupta yalnızca kendisini tanıtip, sefere liderlik edeceği ve Béziers ve Carcassonne vikontu olduğundan bahsetmemiş, aynı zamanda karşılaşılabilecek ve karşılaştığı problemler için yardım istemiştir. Neredeyse ağlamaklı bir şekilde, birkaç şövalyesiyle birlikte

²⁵⁹ PVC, *Historia*, s. 59-60; Pegg, *Holy War*, s. 89-90.

²⁶⁰ Marvin, *Occitan War*, s. 57.

²⁶¹ Oldenbourg, *Massacre*, s. 130.

yalnız bırakıldığını bildirmiştir. İçinde bulundukları tehlikeli durum sebebiyle Simon sadece kendisine hizmet ettikleri için değil, aynı zamanda onunla birlikte kalmaları için de iki katı fazla ücret ödemeliydi. Simon'un bu yakarışları karşısında III. Innocentius Haçlılara her şekilde yardımcı olamaya çalıştı.

Kısa zamanda Simon'un yanındaki ordudan geriye çok az hiç kimse kalmasa da bunlar savaşı devam ettirmek için deneyimli, uzman ve liderine sadık kalacak çekirdek kısımdı. Guillaume de Tudèle ilk sonbahar ve kış döneminde Simon'un yanında kalan en az 14 şövalye, lord ya da soylunun isminden ya da unvanından bahseder. Bu insanlar sosyal statü olarak Simon'dan bile daha aşağıdaydılar. Simon de Montfort kendisinin yanında olan bu insanlar için oldukça soylu gözükmekteydi.²⁶²

9. Simon de Monfort'un Katharlara Karşı İlk Seferleri

Bir sonraki hamlesini plânlayan Simon yeni ele geçirmiş olduğu stratejik yerlerdeki garnizonları yönetmeleri için bazı teğmenlerini görevlendirdi. Guillaume de Contres'i Béziers'e, Bouchard de Marly'i Saissac'a, Lambert de Croissy'i ise Limoux'a gönderdi. Simon de Montfort ve Burgonya Dükü Eudes ise yanlarında kalan Haçlı birlikleriyle Aude Vadisi'ne doğru ilerlemeye devam ettiler. Bu ilerlemeleri esnasında terk edilmiş köylere rastladılar ve bunlardan ilk olarak Alzonne'u ele geçirip ardından da Fanjeuax'a yöneldiler. Haçlı ordusu Carcassonne'u kuşattığı esnada Fanjeaux halkı tarafından terk edilmişti. Ayrıca Aragon Kralı II. Pedro'nun paralı askerlerinden biri hem Fanjeaux'u hem de Montreal kalesini Haçlılar adına işgal etmişti.²⁶³ Fanjeaux'tan götürebileceği bütün serveti düzenli olarak kralına götürüyordu. Simon, paralı askerlerin sadakat duygularına ve iş birliklerine güvenmiyordu. Bu sebeple derhâl Fanjeaux'a hareket ederek burada yeni bir garnizon kurdu. Ayrıca Simon Haçlı askerlerine moral vermek ve güneyliler üzerinde korku oluşturmak için yol üzerindeki bazı terk edilmiş köylerin ateşe verilmesini emretti.²⁶⁴

Simon, Fanjeaux'dayken Carcassonne'un yaklaşık 46 kilometre kuzeyinde bulundan Albi bölgesindeki Castres şehrinden bir delege buraya Simon'un yanına gelerek onu yeni vikontları olarak kabul etmek istediklerini dile getirdi. Castres, Albi bölgesinin en önemli

²⁶² Marvin, **Occitan War**, s. 58. Bu kişilerin isimleri: Simon de Cisse, Robert de Picquigny, Guillaume de Contres, Guy de Levis, Robert de Forceville, Lambert de Crecy, Rainier de Chauderon, Ralph de Agis, Pons de Beaumont, John de Beaumont, Donges Vikontu Rouaud, Roger de Andelys, Roger de Essarts, Hugh de Lacy. Bkz. Tudèle, **Chanson**, s. 27.

²⁶³ PVC, **Historia**, s. 61.

²⁶⁴ Pegg, **Holy War**, s. 90.

kalelerinden biri olup henüz kontrol altına alınmamıştı. Eudes, Simon'a derhâl hareket edip burayı ele geçirmesini söyledi. Simon ordusunu tekrar Carcassonne'a doğru harekete geçen Burgonya dükünün yönetimine bırakarak, kendisine eşlik eden küçük bir birlikle beraber derhâl Castres'e gitti. Kalenin önde gelen isimleri ve şövalyeler Simon'a itaat ettiği sırada bu defa Castres'in yaklaşık 23 km kuzeyindeki Lombers'den bir grup Simon'ın yanına gelerek onun emri altına girmek istediklerini söyleyip onu kasabalarına davet ettiler. Bunun üzerine Simon, Lombers'i himaye altına aldı.²⁶⁵ Ancak bir sebepten dolayı o kasabaya gitmeyi reddetti. Bir an önce Haçlı ordusunun yanına dönmek istiyordu. Belki de ordunun dağılmasından ya da daha fazla kişinin eve dönmeye kalkışmasından korkuyordu. Sebep ne olursa olsun Simon de Montfort Carcassonne'a, ordusuyla buluşacağı yere doğru yola çıktı.²⁶⁶

Bu arada Simon Castres'te iki heretiğin yakılmasını emretmişti. Pierre des Vaux de Cernay'ın bildirdiğine göre bu Heretiklerden biri *Kusursuz* diğeri ise muhtemelen onun öğrencisiydi. Bunlardan genç olanı, sapkın inancından vazgeçmeye ve tövbe edeceğine dâir söz verdi. Bu durum insanlar arasında fikir ayrılığına yol açtı. Halkın bir kısmı gencin artık ölmeyi hak etmediğini söylerken bir kısmı da sözlerinde samimi olmadığını, cezalandırılmaktan korktuğu için yalan söylediğini iddia ediyordu. Simon de Montfort gencin yakılarak öldürülmesine karar verdi; eğer pişmanlığında samimi ise alevler onun günahlarının kefareti olacaktı; ama eğer yalan söylüyorsa yalanlarının karşılığını alacaktı. İki adam ağır demir zincirlere sarmalandı, ardından köy meydanında yakıldı. Söylendiğine göre genç olan yanan alevlerin ortasından “*Çirkin inancımдан tövbe ediyorum, Kutsal Roma Kilisesi'nin inancında ölmek istiyorum*” diye haykırmaya başladı. Kendisini sarmış olan zincirler bir anda parçalandı ve büyük bir mucizeyle sadece parmak uçlarından aldığı yaralarla kaçıp kurtuldu.²⁶⁷

10. Cabaret Kuşatması

Simon de Motfort, ana Haçlı ordusunun yanına varınca Burgonya dükü, kendisine Cabaret'e doğru ilerlemeyi ve burayı kuşatma altına almayı önerdi.²⁶⁸ Cabaret Lordu Pierre Roger, Carcasses'ten birkaç şövalye ile birlikte kalesine çekilmişti. Pierre Roger, Trencavel vikontlarına bağlı olan küçük dağ lordlarından biriydi ve Carcassonne kuşatmasının bir kısmında Raymond Roger'ye hizmet etmişti. Artık Simon vikont olduğu için teorik olarak

²⁶⁵ PVC, *Historia*, s. 62; Marvin, *Occitan War*, s. 60.

²⁶⁶ Marvin, *Occitan War*, s. 60.

²⁶⁷ PVC, *Historia*, s. 62-63; Pegg, *Holy War*, s. 91.

²⁶⁸ PVC, *Historia*, s. 63; Pegg, *Holy War*, s. 91.

Pierre Roger ona bağılıydı. Ancak Roger asla Simon'a itaat etmedi. Aslında Trencavellere de hiç itaat etmemişti, canı nasıl isterse öyle davranıyordu.²⁶⁹

Ciddi derecede ıssız ve sapa bir yerde bulunan Cabaret Kalesi Surdaspina ve Chertinos adlı daha ufak iki kule ile desteklenmekteydi. Kale Gre'silhou Irmağı'ndan batıya Orbiel Nehri'ne kadar uzanıyordu.²⁷⁰ Pierre böyle bir yere kaleler inşa ederek kendisini koruduğunu düşünüyordu. Cabaret'i çevreleyen verimsiz toprak Pierre Roger'ye cömert bir yaşam tarzı sunamamıştır. Kaleler ana yoldan o kadar uzak ve yüksekti ki içlerinde yenilebilir olan her şey sadece katırlar ya da hamalların sırtında taşınıyordu. Fakir ama gururlu, belirli koşullar altında oldukça tehlikeli olan Pierre Roger, Katharizm'e sempati duyuyordu, fakat kendi güvenliğiyle daha çok ilgileniyordu. Amacı sadece Haçlılardan değil kendi üzerine gelecek herhangi bir otoriteden bağımsız kalmaktı. Pierre ve Cabaret, Simon'ın ülkeye boyun eğdirmek için uğraşmak zorunda kalacağı insanları ve yerleri temsil ediyordu.²⁷¹

Simon da Eudes ile aynı fikirdeydi. Böyle olunca İsa'nın askerleri dikkatlice Carcassonne'nun kuzeyindeki kireçli dağlık bölgeye doğru ilerlemeye başladı. Haçlılar gece karanlığında Gre'silhou Nehri'nin geçtiği dar dağ geçidine çadırlarını kurdular. Sabah saatlerinde Haçlıların kaleye yaptıkları zayıf ve düzensiz saldırılar kolayca püskürtülünce hem savaşmaktan yorulmuş hem de bulundukları coğrafyanın ürkütücü görüntüsü sebebiyle cesaretleri kırılmış olan Haçlı askerleri daha fazla saldırı yapmaktan kaçındı.²⁷²

Şimdiye kadar Simon'a eşlik eden Burgonya dükü, Cabaret kuşatmasının başarısızlığı nedeniyle cesaretini kaybetmişti.²⁷³ Zaten endüljanstan daha fazlasını kazanmıştı. Ertesi sabah dük eşyalarını toplayıp dönüş hazırlıklarını yaptı ve bir gün daha oyalandıktan sonra gerektiğinde yardım edeceğine dâir Simon'a söz verdikten sonra ordudan geriye kalanların çoğuyla birlikte Fransa'ya doğru yola çıktı. Pierre des Vaux de Cernay'a göre Montfort'un 30'dan fazla şövalyesi kalmamıştı ve bu şövalyeler ile birlikte Rhode Adaları'nın iki katı büyüklüğünde bir bölgeyi kontrol etmek zorundaydı.²⁷⁴

Bu arada Arnald Amalric ve Master Milo bir grup Fransız şövalyesini Toulouse'a gönderdi. Toulouse halkı daha önceden aralarındaki Heretikleri kovacaklarına dâir Haçlılarla uzlaşmış, VI. Raymond da kutsal haçı kabul etmişti, ama yine de Toulouse topraklarında

²⁶⁹ Marvin, **Occitan War**, s. 64.

²⁷⁰ Pegg, **Holy War**, s. 91.

²⁷¹ Marvin, **Occitan War**, s. 64.

²⁷² Pegg, **Holy War**, s. 91.

²⁷³ Oldenbourg, **Massacre**, s. 131.

²⁷⁴ PVC, **Historia**, s. 64; Marvin, **Occitan War**, s. 61.

sürünen yılanlar yok olmamıştı. Toulouse'un üzerinde oldukça etki sahibi olan Toulouse konsülü gelen Fransız şövalyelerine, papanın kendilerinden istediklerini yapmaya gönüllü olduklarını ancak yine de onu bizzat gidip görmek istediklerini söylediler. Bunun üzerine şövalyeler başlarını sallayıp Montpellier'deki Haçlı kampına geri döndüler. Konsül heyeti de Roma'ya doğru yola çıktı.²⁷⁵

Milo, Eylül ayının ortalarında Raymond, Toulouse konsülü ve halkının aforoz edilmesini konuşmak üzere Avignon'da bir konsil topladı. Toulouse halkı ve konsülü; Heretikleri, takipçilerini ve bu insanların mal varlıklarını Haçlılara teslim etmeyi reddettikleri için aforoz tehlikesiyle tekrar karşı karşıya kaldılar. Bu durumda şehirleri en azından teorik olarak artık işgale açıldı. Milo ve papanın elçilerinden biri olup Avignon'daki konsilde de yer almış olan Riez piskoposu konsilin bildirisinde şunu yayınladılar: *"Toulouse Kontu VI. Raymond Azizler Gününe yani 1 Kasım'a kadar kendisini bu suçlardan aklamalıdır. Aksi hâlde hem kendisi hem de toprakları aforoz edilme ve yasaklamalarla karşı karşıya kalacaktır."* VI. Raymond, Arnould Amalric ve Milo'nun kendisine karşı bir iş çevirdiklerini anladı ve direkt olarak papayı görmesi gerektiğine karar verdi.

Kendisi hakkında düşünülen aforoz kararı ve elçilerin acımasız tutumu hakkında görüşmek amacıyla derhâl Paris'e II. Philippe'i görmeye gitti. Kral, kontun anlattıklarından endişelenmiş olsa da herhangi bir şey yapmadı. Raymond birkaç ay daha Paris'te oyalandıktan sonra Noel'den önce Roma'ya vardı. Bu arada Master Milo, Aralık ayının sonlarında Montpellier'de ölünce yardımcısı Thedius onun mevkiine yükseltildi.

Papa 19 Ocak 1210 Salı günü, konsül ve Toulouse halkına karşı olan yasakları kaldırdı. Altı gün sonra Thedius ve Reiz piskoposuna, VI. Raymond'un bir kez daha Heretiklik ve Pierre de Castelnau'nun ölümünden aklandığını bildirdi. Raymond'un günahları bağışlandı ve yaklaşık bir sene önce kendisinden rehin olarak alınan yedi kalesi geri verildi. Ayrıca kontun topraklarının Hristiyan ordusu tarafından korunmasına karar verildi. Raymond, Roma'dan nispeten memnun bir şekilde ayrıldı.²⁷⁶

²⁷⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 28-29; Pegg, **Holy War**, s. 94-95.

²⁷⁶ Pegg, **Holy War**, s. 97- 98.

11.Simon de Montfort'un Foix Kontu ile Mücadelesi ve Aragon Kralı ile Görüşmesi

Montfort güneye Trencavel toprakları ile Foix kontu arasında kalan sınır bölgesine hareket etti. Foix kontu, Carcassonne'un güneybatısındaki çeşitli yerlere hakimdi ve Heretikleri koruduğundan şüpheleniliyordu. Montfort, iki günlük bir kuşatmanın ardından Mirepoix de dâhil Foix kontunun sahip olduğu birkaç yeri ele geçirdi. Daha sonra Pamiers bölgesinin halkının ittifakını sağlayıp Saverdun'u işgal etti. Ardından Foix'den ayrılmaya karar verdi. Montfort ve ordusu buradan Trencavel arazilerinin en kuzeyini oluşturan Albi'ye hareket etti.²⁷⁷ Aslında, teknik olarak Albi Aragon Krallığı'na ait bir bölgeydi, Trencavel ailesi burası için onlara bağlılık gösteriyordu. Ama Albi kalesinin fiili kontrolü uzun zamandır piskopostaydı. Yine de Haçlı Seferi'nin lideri şehre girince Albi Piskoposu Guilhem, Montfort'u kendi lordu olarak kabul edip ona bağlılık göstermeye başladı.²⁷⁸ Böylece Simon de Montfort şimdi Toulouse kontuna ait birkaç yer dışında vikontluğun lorduydu.

Simon güneye doğru ilerledi, teğmenlerinden Lambert de Croissy'in daha önce işgal ettiği Limoux'u takviye etti. Bazı isimsiz kaleleri ele geçirip yerlilerini diğer halklara ibret olması için astırdıktan sonra Foix kontu ile olan mücadelesine geri döndü ve Carcassonne'a dokuz kilometre uzaklıkta olan Preixan kalesini kuşattı. Art arda aldığı darbelerden yorulmuş ve afallamış olan Foix kontu barış yapmak için Montfort'un Preixan önünde kurmuş olduğu kampına geldi. Foix Kontu Raymond Roger kiliseyi desteklemeyi, Preixan'daki haklarını Montfort'a devretmeyi, en küçük oğlu Aimericas'ı rehin olarak vermeyi teklif etti ve barış istedi. Aralıksız devam ettiği seferlerinden dolayı zaten yorulmuş olan Simon bu teklifi kabul etti ve Aimericas'ı da yanına alarak Carcassonne'a doğru yola çıktı.²⁷⁹ Haçlı lideri her ne kadar muhtemel bir düşmanı sindirmiş ve Carcassonne'a yakın yerdeki potansiyel tehlikeyi ortadan kaldırmışsa da Simon ve Foix Kontu Raymond Roger arasındaki barış çok kısa sürmüştür.

Bu arada Simon'ın eline daha önceden gönderdiği mektubuna cevaben papalıktan kendisine tam destek içeren iki mektup ulaştı. 11 Kasım'da Innocentius hem Simon'ın lider olmasından dolayı duyduğu memnuniyeti bildiriyor, hem de kendisine yardım sağlamak için Aragon kralı da dâhil olmak üzere Avrupa krallarıyla iletişim kuracağını söylüyordu. Ertesi gün tarihli ikinci mektupta ise papa, Simon'ı Carcassonne ve Béziers vikontu olarak onaylıyordu. Simon şu an için sadece Trencavel topraklarının feodal hükümdarı olan Aragonlu Pedro'nun

²⁷⁷ PVC, *Historia*, s. 65; Marvin, *Occitan War*, s. 61.

²⁷⁸ Marvin, *Occitan War*, s. 61.

²⁷⁹ Pegg, *Holy War*, s. 98; Marvin, *Occitan War*, s. 62.

desteğinden yoksundu.²⁸⁰ Yine bugünlerde Raymond Roger Trencavel, muhtemelen dizanteri sebebiyle Carcassonne zindanlarında öldü.²⁸¹

Foix kontunun yüksek hâkimi olan II. Pedro, vasalının başına gelenler yüzünden Haçlıların vahşiliğinden bir kez daha tiksinimişti. Buna rağmen, büyük ölçüde papalığın baskısı sebebiyle Simon'ı Carcassonne, Béziers ve Albi'nin vikontu olarak görerek bu Haçlı Seferi'ni kendisinden uzak tutmaya çalıştı. Kasım ayının sonlarına doğru kuzeye doğru hareket etti ve Simon'a, onun egemenliğini kabul etmek için buluşmayı teklif etti. İki lider Narbonne'da buluşmaya karar verdiler de Pedro buradan vazgeçip Simon'ı kendi şehri olan Montpellier'e davet etti ve 24 Kasım da oraya gittiler. Montpellier'de Montfort, Raymond Roger'nin dul karısı Agnes'in çeyizi olan Penzenas ve Torubes kasabalarını içeren toprakları yıllık ödenek karşılığında aldı.²⁸² Ancak Pedro, Simon'ı vasallık töreninin ne zaman ve nasıl olacağına dâir tam iki hafta kelime oyunları ile geçiştirip oyaladı. Pedro'nun Simon'a karşı beslediği güçlü nefret, onu vikont olarak kabul etmesine izin vermiyordu. En sonunda nezaket ve saygı göstermeksizin Simon'dan Montpellier'i terk etmesini istedi.²⁸³

12. 1209 Yılıının Sonuna Kadar Yaşanan Gelişmeler

Simon de Montfort elleri boş bir şekilde Montpellier'den ayrıldıktan sonra Carcassonne'a doğru yolda olduğu sırada bir yandan ihanet haberleri kendisine ulaşıyordu. Haçlı liderinin artık ufak bir ordudan daha fazlasına sahip olmadığını fark eden bölgedeki şövalyeler ve lordlar durumdan faydalanmak istiyorlardı. Böylece Simon'a olan bağlılıklarından ve ittifaklarından çekilmeye başladılar. Yalnızca birkaç hafta öncesine kadar kendisine bağlanan kasabalar ve kaleler şimdi vikontu reddediyor, bıraktığı askerleri ya tutukluyor ya da öldürüyorlardı.²⁸⁴

Bouchard de Marly, Montfort'un sadık teğmenlerinden ve karısı Alice'in kuzenlerinden biriydi. Cabaret'in batısında yer alan Saissac'ın yönetmekle görevlendirilmişti.²⁸⁵ 1209 Kasım'ın da Gaubert d'Essigny adlı başka bir şövalye ve bir grup adamla birlikte Cabaret ve civarını işgal etmek için bölgeye gitti. Haçlı ordusu da birkaç ay önce bu dağlık kaleyi almaya çalışmış, ancak ne kadar zorlu olacağını idrak ettikten hemen

²⁸⁰ Marvin, *Occitan War*, s. 62.

²⁸¹ Tudèle, *Chanson*, s. 29.

²⁸² PVC, *Historia*, s. 67-68.

²⁸³ Pegg, *Holy War*, s. 99.

²⁸⁴ PVC, *Historia*, s. 68; Pegg, *Holy War*, s. 99.

²⁸⁵ Tudèle, *Chanson*, s. 30.

sonra bu teşebbüsten vazgeçmişlerdi. Bouchard de Marly de bu girişiminde başarılı olamadı. Ordusundan 90 süvari, piyade ve 14 nişancı dâhil olmak üzere yarısı askerî bölgeye yaklaşınca Cabaret lordu Pierre Roger'nin adamları tarafından pusuya düşürüldü. Beklenmedik bir şekilde tuzığa düşseler dahi Gaubert d'Essigny de dâhil Bouchard'ın adamları içlerinden pek çoğu öldürülmeden önce paniklemeksizin kendilerini savunmuş, bir kısmı kaçmayı başarmıştır. Ancak Bouchard de Marly 16 ay boyunca Cabaret'de esir tutulmuştur.²⁸⁶

Kasım'ın son ya da Aralık'ın ilk günlerinde Montpellier'den Carcassonne'a dönen Simon, Eylül ayında kendisine bağlılıklarını bildiren ve Albi bölgesinde yer alan iki önemli kale Castres ve Lombers'in şimdi sözlerini bozduğunu öğrendi. Ayrıca Amaury ve Guillaume de Poissy adlı iki şövalyesinin tutuklandığını ve Carcassonne civarında Aude'un kuzeyinde bir kalede tutulduklarını öğrendi. Simon onlara zamanında yetişmek için umutsuzca çabalasa da sonbahar selleri onun Aude'u geçmesine ve askerlerini kurtarmasına engel oldu. Narbonne'a yaklaştığı sırada daha önce hâkimiyeti altına giren Carcassonne'nun yaklaşık 30 kilometre kuzeydoğusunda küçük bir kasabanın lordu olan Giraut del Pepios'un sözünü bozduğu ve isyan ettiği haberi kendisine ulaştı.²⁸⁷

Giraut bunu kasıtlı olarak yapmıştı; çünkü öncesinde Haçlı ordusundaki Fransızlar amcasını öldürmüştü. Simon, Giraut'u yatıştırmak için adaleti sağladığının bir kanıtı olması adına bu kişiyi canlı canlı gömdürdüyse de kinini diri tutan Giraut için bu yeterli olmamıştı.²⁸⁸ Kuzey feodal geleneklerine göre meydan okuduğunu duyurmak ya da sadakatinden vazgeçtiğini bildirmek yerine, gizlice bir saldırı plânladı.²⁸⁹

Giraut del Pepios diğer bazı şövalyelerle birlikte Béziers'in batısında yer alan Puisserguier kalesine gitti. Her nasılsa, Montfortian garnizonunun iki şövalye ve elli kişiden oluşan garnizonunu, kendisini ve adamlarını kabul etmeleri için kandırmayı başardı. Daha sonra onları alt edip tutukladı. Kendisi ve adamları gittiğinde hayatlarının bağışlanacağına ve mal mülklerini ellerinde tutmalarına izin verileceğine dâir söz verdi. Simon kısa zaman sonra neler olduğunu öğrendi. Alelacele Puisserguier'e gitti. Narbonnelu Aimery ve sivil milisleri de beraberinde getirmişti. Ancak onlar vardıklarında Aimery ve adamları açıklanamaz bir şekilde kuşatma altındaki yere kurulmayı reddederek Simon'ı ve onun küçük ordusunu terk ettiler. Haçlı lideri gün artık bitmek üzere olduğu ve yanında çok az adamla kaldığı için o mevkii niyet

²⁸⁶ PVC, *Historia*, s. 68-69; Marvin, *Occitan War*, s. 63-64.

²⁸⁷ Marvin, *Occitan War*, s. 65.

²⁸⁸ Tudèle, *Chanson*, s. 30.

²⁸⁹ Marvin, *Occitan War*, s. 65.

ettiği gibi kuşatma altına almak yerine geceyi geçirmek için ordugâhını Capestang kasabasına yakın bir yere götürdü.

Puisserguier'in istihkamı çok güçlü değildi ve burası yer olarak oldukça düz bir zeminde bulunuyordu, kuşatılması kolaydı. Puisserguier'in ertesi sabah kuşatılacağına emin olan Giraut belki de Simon'un Narbonnelu sivil milislerinin yardımını kaybettiğini bilmediğinden, gece vakti kaçmayı plânladı. Ancak, yakalamış olduğu garnizon birliği, Giraut için bir sorun teşkil ediyordu. Birlikler üç gündür açtı. Onları beraberinde götürmek sadece kendisini yavaşlattırdı. Giraut onları direkt olarak öldürmektense surları çevreleyen kurumuş hendeğe attı. Ardından kendisi ve adamları, garnizon askerlerini canlı canlı yakmak için hendeğe saman ve yakıcı maddeler fırlattılar ve de taş taşıdılar. Garnizon askerlerini ölüme terk ettikten sonra Giraut, Minerve'ye kaçtı. Yanına yalnızca kendi adamlarını ve garnizonu komuta eden iki şövalyeyi almıştı, bu kişiler için farklı plânları vardı. Simon ertesi sabah Puisserguier'in önüne vardığında burayı terk edilmiş olarak gördü. Büyük bir öfkeyle Puisserguier Kalesini yıktı ve Giraut'un topraklarını harabeye çevirmek için harekete geçti.²⁹⁰

Minerve'de güvende olan Giraut, beraberinde getirdiği iki şövalyenin gözlerini oydu, kulaklarını, dillerini ve burunlarını kestirdi. Sakat bırakılan askerler sonbaharın son günlerinde yaşanan o soğukta Simon'u bulmaları için serbest bırakıldılar. Biri daha yoldayken öldü, diğeri ise güçlkle Carcassonne'a varmayı başardı.²⁹¹

Bu süre zarfında, Haçlılara veya Haçlı sempatizanlarına karşı ihanetler, el koymalar ve suikast girişimleri devam etti. Saint Gilles'den üç arkadaşıyla birlikte papalık elçileriyle yapılan bir toplantıdan geri dönmekte olan bir Cistercian keşişi ve arkadaşı Carcassonne şehrinin hemen dışında öldüresiye bıçaklandılar. Failler tanıdıkları için keşişi sağ bıraktılar; keşiş sağ sağlim gideceği yere ulaştığında saldırganların Carcassonne Piskoposu Bernard Raymond'un kardeşi ve yerel bir lord olan Guilhem de Roquefort tarafından yönlendirildiklerini söyledi.²⁹² Bu arada Foix Kontu da Simon'la yaptığı barışı bozdu ve Preixan'ı geri aldı. Ayrıca bir gece adamlarıyla birlikte geri almak için Fanejux'a da saldırdı ancak garnizon bu saldırıyı geri püskürtmeyi başardı. Simon, adını bilmediğimiz Fransız bir din adamını Montreal garnizonunu yönetmesi için burada bırakmıştı. Bu kişi asıl lordu olan Aimeric de Montreal'e itaate geri döndü. Aimeric, Carcassonne kuşatması sırasında Montfort'un kampına gitmek için Montreal'den ayrılmış ve Haçlılara hürmet etmişti. Ancak bu

²⁹⁰ Marvin, **Occitan War**, s. 66.

²⁹¹ PVC, **Historia**, s. 70.

²⁹² Marvin, **Occitan War**, s. 67.

davranışında samimi değildi; buradan ayrıldıktan birkaç gün sonra sözünden geri döndü.²⁹³ Simon ne Fransız din görevlisini ne de Aimery'nin yaptığını unuttu.

Yıl sonuna kadar ordudan ayrılmalar ve ihanetler devam etti. Öyle ki 1209 Noeli'nde Simon kırktan fazla kale ve kasaba kaybetmişti. Béziers, Carcassonne, Fanjeaux, Saissac, Limoux, Pamiers, Saverdun, Albi ve küçük bir yer olan Ambialet ile kaldı.²⁹⁴ Haçlı Seferi şu ana kadar her iki tarafta da çok fazla hayata mal olmuş, ancak çok az başarıya imza atmıştı. Béziers, Carcassonne ve Albi Trencavel vikontluğunun kritik nüfuslu merkezlerini oluşturuyordu; bu bölgeler Haçlıların ellerinde kaldığı için söz konusu kaleler her an isyana kalkışabilirdi. Béziers'den Lombers'e kadar pek çok Kathar seferde hayatını kaybetmişse de dinî hareketleri henüz kalıcı bir hasar almamıştı. Bu sebeple 1209 Noeli'nde Katharları ortadan kaldırmak ve bölgedeki kontrolü tekrar ele geçirmek amacını taşıyan sefer henüz yeni başlıyordu.²⁹⁵

²⁹³ PVC, **Historia**, s. 73.

²⁹⁴ PVC, **Historia**, s. 74; Pegg, **Holy War**, s. 100; Marvin, **Occitan War**, s. 68.

²⁹⁵ Marvin, **Occitan War**, s. 68.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAÇLILARIN KATHARLARA KARŞI SAVAŞI (1210-1216)

A. Bram ve Minerve Kuşatmaları (1210)

Simon de Monfort, 1209 yılının son aylarında geçirdiği kötü dönemin ardından 1210 Mart'ının ilk günlerinde karısı Alice de Montmorency'nin haçı kabul etmiş çok sayıda askerle birlikte yaklaşmakta olduğunu öğrenince rahatladı. Karısı ve yeni Haçlı birlikleriyle Pezenas'da buluştu. Ancak, Carcassonne'a dönüşleri sırasında Montlaur kalesinin vikonta ihanet edip askerlerine saldırdığı haberi kendisine ulaştı. Simon, bunun üzerine Alice'i bir muhafız birliğiyle bıraktıktan sonra Fransız askerleriyle beraber Montlaur'a doğru yola çıktı. Buraya vardığında isyan haberinin doğru olduğunu gören Simon derhâl kaleyi zapt edip isyancıları astırdı. Daha sonra Haçlılar müstahkem bir kasaba olan Bram'a yöneldiler.²⁹⁶

Mart ayının sonlarına doğru Haçlı ordusu tarafından kuşatılan Bram, kuşatma aletlerinin kurulmasına dahi ihtiyaç duyulmaksızın üç gün içinde ele geçirildi. Simon de Montfort kasabayı savunanlara karşı merhamet göstermedi. Giraud de Pepieux tarafından sakat bırakılan iki şövalyesinin intikamını almak ve de diğer kasabalara gözdağı vermek istiyordu. Bunun için Bram garnizonundan 100 kişinin burunlarını ve dillerini kestirip gözlerini oydu. Kötürüm kalan bu askerlere yol göstermesi amacıyla içlerinden sadece bir tanesinin tek gözüne dokunulmadı. Böylece işkenceye maruz kalmış olan korkunç durumdaki Bram askerleri korku yaratmaları için Cabaret'e gönderildi.²⁹⁷ Bunu takiben Simon de Montfort, Bellegarde'ı kuşatıp ele geçirdikten sonra Carcassonne'a geri döndü. Nisan ve Mayıs aylarında Champagne, Maine, Anjou, Bretonya, Lorraine, Frisia, Gaskonya ve Alman topraklarından da neredeyse 3000 Haçlı askeri ordusuna katıldı. Bu sıralarda Narbonne halkı Simon'a müracaat edip kendileri için dâimi bir tehdit oluşturan Minerve'yi kuşatmasını istedi. Vikontları IV. Aimeric, Minerve lordunun topraklarına karşı yapılacak bir harekâta katılmaya çoktan hazırды.²⁹⁸ Simon, Aimeric'e kendisine öncekinden daha fazla destek vermeleri ve Minerve alınana kadar da bu desteği sürdürmeleri koşuluyla şehri kuşatmaya razı olduğunu bildirdi. Minerveliler kendisine her türlü yardımı sağlayacaklarını belirtince Simon şövalyeleriyle birlikte yola çıktı.²⁹⁹ Minerve'yi

²⁹⁶ PVC, *Historia*, s. 78; Pegg, *Holy War*, s. 100.

²⁹⁷ PVC, *Historia*, s. 78-79; Oldenbourg, *Massacre*, s. 136; Pegg, *Holy War*, s. 100.

²⁹⁸ Pegg, *Holy War*, s. 103.

²⁹⁹ PVC, *Historia*, s. 82.

kuşatmak için Carcassonne ve diğer yakın şehirlerden dar ve tehlikeli yollar boyunca levazım malzemeleri taşındı. 1210 yılının Haziran ayının üçüncü haftası şehir Haçlılar tarafından kuşatma altına alındı. Béziers ve Carcassonne gibi orta büyüklükte ve görece açık şehirlerin aksine Minerve, dik uçurumlar ve doğu tarafında Cesse, batı tarafında Brian olmak üzere güneye doğru akan iki derin nehir geçidi ile korunmaktaydı.³⁰⁰ Kara tarafında ise bir kale vardı. Geçitlerdeki suyun büyük ölçüde azaldığı yaz aylarında dahi kalenin içine girmek neredeyse imkânsızdı. Guillaume de Tudèle, Minerve'nin konumu için “*Cabaret ve Termes dışında İspanya sınırının bu taraflarında daha güçlü korunan bir kale daha yoktur*” der.³⁰¹

Simon kendi ordugâhını Brian Nehri'nin doğu tarafına kurdu; Fransız teğmenlerinden biri olan Guy de Lucy, Gaskon birlikleriyle birlikte Cesse Nehri'nin batı ucunu; kuşatma eş komutanı Aimeric, Narbonne milisleri ile kuzeyi; geri kalan tüm Haçlı kuvvetleri ise Cesse'nin güneybatısını çevreledi.³⁰² Haçlı liderleri Minerve'nin zorlu coğrafyasını inceledikten sonra başarılı bir saldırı yapabilmek için kuşatma aletlerinin kullanılmasının gerekli olduğuna karar verdiler. Kalenin batı tarafındaki Gaskon birlikleri büyük bir mancınık kurarken kuzey ve güney taraflarında da aynı şekilde kuşatma aletleri hazırlandı. Doğu tarafında ise Simon, halatları yaklaşık 50 kişilik bir ekip tarafından çekilen – “*Kötü Komşu*” anlamındaki *Malevoisine* adlı devasa bir mancınık kurdu. Mürettebatın ustaca kullanımı sayesinde, *Kötü Komşu*'nun taşları Minerve'nin surlarını yıkmayı başardı ve hatta Minerve lordu Guilhem'in evi kısmen tahrip oldu. Bu kuşatma aletinin kullanılması şehri savunanları endişeye düşürmüştü. Bir Pazar gecesi, mürettebatı etrafından ayrıldığı sırada güneyden bir grup Minerve'den dışarı çıkıp *Kötü Komşu*'nun etrafına keten, kuru odun, ot ve yağ döktükten sonra ateşe vermeye çalıştı. Görevlilerden biri şans eseri o sırada bunu fark etti ve güneyliler tarafından mızrakla öldürülmeden önce durumu diğer Haçlılara haber verebildi. Bunun üzerine Haçlılar ordugâhtan koşup gelerek bu kuşatma aletini kurtardılar.³⁰³

Kuşatmanın ilerleyen günlerinde Haçlıların devamlı saldırıları küçük kasabayı büyük ölçüde yok etti. Ayrıca Béziers'den buraya kaçan Katharlar sebebiyle zaten kalabalıklaşan Minerve'de kısa sürede levazım sorunu baş göstermeye başlamıştı. Bu koşullar içinde daha fazla direnmeleri mümkün gözüküyordu. Bu sebeple Guilhem de Minerve, nihayet Haçlı

³⁰⁰ Pegg, *Holy War*, s. 104.

³⁰¹ Tudèle, *Chanson*, s. 33.

³⁰² PVC, *Historia*, s. 82; Pegg, *Holy War*, s. 104.

³⁰³ PVC, *Historia*, s. 83; Marvin, *Occitan War*, s. 78-79.

lideri ile görüşüp bir anlaşmaya varmak zorunda kaldı. Böylece Temmuz ayı sonlarında şehir Haçlılar tarafından teslim alındı.

Bram'da yaşananlar ile kıyaslandığı zaman Simon, Minerve halkına karşı oldukça cömert davranmıştı. Kalenin hâkimi olan Guilhem'e, Béziers'de bir toprak vermeyi teklif etmiş, halkın da şehirden zarar görmeden ayrılabilceğini söylemişti. Ancak liderlerin görüşmesi esnasında beklenmedik bir şekilde Arnaud Amalric ve Papalık Elçisi Theodisius, Minerve'ye gelmiştir. İkisi de Simon'ın aşırı uzlaştırıcı tavrından rahatsız olmuştu. Şehirdeki *Kusursuz* nüfusu oldukça fazlaydı. Arnaud duruma müdahale ederek sadece Katolik Kilisesi ile uzlaşan Katharların hayatlarının bağışlanabileceğini söylemiştir. Bu sırada Simon de Montfort'un en iyi teğmenlerinden biri olan Robert de Mauvoisin de tartışmaya dâhil olmuş ve Katharlara böyle bir teklifin sunulamayacağını, onlara iyilik etmek için değil, köklerini kazımak için kutsal haçı kabul ettiklerini, ordudaki askerlerinin de bu durumu asla kabul etmeyeceğini söylemiştir. Citeaux Başrahibi Arnaud Amalric, fanatik bir Haçlı askeri olan Mauvoisin'e, endişelenmemesi gerektiğini ve çok azının anlaşmaya razı olacağını söylemiştir. Kısa süre sonra bu durumun en azından *Kusursuzlar* için doğru olduğu kanıtlanmıştır.³⁰⁴

Hem Vaux-de-Cernay'in başrahibi hem de Simon de Montfort, Minerve'deki Katharların hapis tutuldukları hücrelere gidip onları inançlarından vazgeçirmeye çalışmışlardır. Başrahip kendilerine kurtuluşa ermeleri için bu yoldan dönmelerini öğütlerken Heretikler onun sözünü kesip şöyle demişlerdir: *"Niçin bize vaaz veriyorsun? Sizin inandıklarınıza inanmayacağız. Ne ölüm ne de yaşam bizi sahip olduğumuz inançtan vazgeçirebilir."* Bu sözlerin üzerine başrahip buradan ayrılarak kadın Heretiklerin toplandığı başka bir eve gidip onları ikna etmeye çalışmış, ancak kadınların erkeklere göre inançlarında daha ısrarcı ve kararlı olduğunu görmüştür. Başrahibin ardından samimi bir Katolik olan Simon da Heretikleri inançlarından vazgeçirmeye çalışmışsa da o da herhangi bir sonuç alamamıştır.

Bunun üzerine Minerve'nin dışında üst üste odunlar yığıldı ve büyük bir ateş yakıldı. İnançlarından dönmemeye oldukça kararlı olan Katharlar, Haçlı askerlerinin onları ateşe sürüklemesine gerek kalmadan kendilerini hızla ileriye attılar. Böylece Minerve'de yaklaşık 140 Kathar *Kusursuzu* yanarak öldü. Yalnızca üç kadın Bouchard de Marly'nin annesi sayesinde alevlerden kurtarılmış ve ardından kilise ile uzlaşmışlardır.³⁰⁵

³⁰⁴ PVC, *Historia*, s. 84; Oldenbourg, *Massacre*, s. 140-141.

³⁰⁵ PVC, *Historia*, s. 85; Oldenbourg, *Massacre*, s. 141.

B. Termes Kuşatması (1210)

Minerve'nin alınmasından sonra Arnaud Amalric Toulouse'a; Tehdisus ise Saint Gilles'e döndü. Narbonne Vikontu IV. Aimeric de kendi topraklarına doğru yola çıktı. Simon ise kuşatmanın ardından pek çok askerin ayrılması sebebiyle küçülen Haçlı ordusu ile birlikte Pennautier'e yöneldi. Olası bir Haçlı işgalinden kurtulma ümidi olmayan Ventajou köyü teslim oldu ve yıkıldı. Montreal Lordu Aimeric de Laurac da Haçlı saldırılarından korkmuştu; Savunma duvarları olmayan bir köy karşılığında bütün arazisini ve kaleyi teslim etti.³⁰⁶

Pennautier'e gelen Simon, seferin önde gelen baron ve prensleriyle görüştüktan sonra yaz mevsimi bitmeden önce Termes'in kuşatılmasına karar verildi. Burada Simon, kendisinin yokluğunda Carcassonne'u savunması için kimi bırakacağı konusunda büyük bir sıkıntı yaşamış, ancak en sonunda istemeyerek de olsa bu görev için Guillaume de Contres'i seçmek zorunda kalmıştı.³⁰⁷ Simon, Contres'e hem Carcassonne'u iç ve dış tehlikelere karşı korumasını hem de oradaki mancınıkları ve diğer kuşatma aletlerini ekipmanlarıyla birlikte derhâl Termes'e getirmesini emretti. Bunun üzerine Guillaume de Contres kendisine verilen görevi yerine getirmek üzere Pennautier'den ayrılıp atını dört nala sürerek ay doğmadan hemen önce Carcassonne'a vardı. Guillaume ve beraberindekiler hızlıca aletleri kasabadan çıkarmaya ve at arabalarına yükletmeye başladılar.³⁰⁸ Yalnız bu sırada Carcassonne'da bulunan bir casus hızlıca Cabaret'e gidip Simon'ın kuşatma aletlerini getirmeleri için sefil haldeki adamlarını gönderdiğini ve sayılarının yüz kişiden fazla olmadığını bildirmişti. Bu haberi duyan Caberetliler derhâl Pierre Roger'nin liderliğinde Carcassonne'a doğru at sürmeye başladılar. Neyse ki Guillaume de Contres kuşatma aletlerinin yanına muhafız birliği bırakmıştı. Bu muhafızlar kendilerine doğru at süren şövalyeleri gördüklerinde *“Silâhlara! Silâhlara! Sözünden dönen namerttir!”* diye haykırmaya başladılar. Guillaume de Contres sesleri duyar duymaz diğer şövalyelerine harekete geçmelerini emretti.³⁰⁹ Bunlar sayıca az olmalarına rağmen cesurca karşı koyarak Pierre Roger'yi yakalamayı başarsalar da Roger bir şekilde kaçmayı başarıp Cabaret'e gitti.³¹⁰ Guillaume de Contres, Ağustos ayının ortalarında kuşatma aletleri ve Pierre Roger'nin yarattığı tehlikeyi atlatmış olmanın sevinciyle Termes'e vardığında büyük bir coşkuyla karşılandı.³¹¹

³⁰⁶ Pegg, *Holy War*, s. 105.

³⁰⁷ Tudèle, *Chanson*, s. 33-34.

³⁰⁸ Tudèle, *Chanson*, s. 34-35; Marvin, *Occitan War*, s. 82.

³⁰⁹ Tudèle, *Chanson*, s. 35.

³¹⁰ PVC, *Historia*, s. 91.

³¹¹ Tudèle, *Chanson*, s. 36.

Termes açık bir şekilde Heretik olan Raymond tarafından yönetilmekteydi. Kalesi yüksek bir tepede bulunuyordu ve her taraftan oldukça derin aynı zamanda ulaşılması imkânsız gözüken derin vadi geçitleriyle çevriliydi. Pierre des Vaux de Cernay, Raymond'un kalesi için "*Hayret verici derecede güçlü ve zapt edilemez*" demektedir. Simon'ın kendisine karşı harekete geçtiği haberini alır almaz toplayabildiği kadar şövalye toplayarak kuşatmaya hazırlanmıştır. Haçlı ordusu Termes'e vardığında burayı savunmakla görevli çok sayıda Termeslinin iyi korunan kalelerine güvendiklerinden dolayı Haçlı ordusundan pek korkmadıkları görüldü. Öyle ki zayıf durumdaki Haçlı ordusu onları izlerken neye ihtiyaçları varsa dışarı çıkıp alabilecek kadar rahatlardı. Her gün yeni bir Fransız Haçlı birliği orduya katılıyordu; ancak yeni gelen bu birlikler o kadar az sayıda ve zavallı haldeydiler ki onları gören Termesliler surlara tırmanıp korkmuş gibi davranarak "*Kaçın ordu sizi görmesin! Kaçın ordu sizi görmesin!*" diyerek Haçlı ordusuyla alay ediyorlardı.³¹² Kısa süre içinde Almanya, Bavyera, Saksonya, Frizya, Manceaux, Bretonya, Lombardiya, Gaskonya ve Provencales'dan büyük gruplar hâlinde birlikler gelip orduya katıldılar.³¹³ Bu sırada Carcassonne felaketinin altından kalkan Pierre Roger de Cabaret ve adamları, gece gündüz dolaşüyor ve ne zaman bir Haçlı birliğine rastlarsa ya onları küçük düşürücü bir şekilde öldürüyor ya da gözlerini oyduktan ve burunlarını kestikten sonra sakat bıraktıkları askerleri Haçlı ordusuna gönderiyorlardı.³¹⁴ Kısa süre sonra Haçlı ordusu Termes'in etrafına kuşatma aletleri ve mancınıklar kurmaya başladı. Devam eden iki ay boyunca bu kuşatma aletleri Termes'in surlarını dövüp özellikle tahkimatı yıkmada çok etkili oldu; ancak Termes'in içindeki askerler de oluşan hasarları barikatlar ve kayalar ile tamir ediyorlardı. Yine de Eylül ayında Termenet kulesi ele geçirildi ve Ekim'in ilk günlerinde, surlarda gedik açılmamış olmasına rağmen, Raymond de Termes, sarnıçlarındaki sular kuruduğu için Haçlılarla uzlaşmaya karar verdi. Bu sırada Simon de Monfort da sıkıntılarla boğuşmaktaydı. Sık sık "*Dişlerine bir şey girmediğini*" söyleyen Simon'un parası tükenmek üzere olup Haçlı ordugâhında da yiyecek sorunu başgöstermişti. Ayrıca çok sıcak bir yaz mevsimi yaşanıyor ve askerlerinin pek çoğu 40 günü bile doldurmadan geri dönmek istemişti. Hatta, Termes lordu ile görüşmeler sırasında Chartres piskoposu ile Beauvais, Dreux ve Ponthieu kontları da seferden ayrılmak istemiştir. Simon ve karısı Alice'in ısrarları sonucunda Chartres piskoposu birkaç hafta daha kalmaya razı olmuş; diğerleri ise bunu reddederek ülkelerine geri dönmüşlerdir. Böylece kendisi de zor durumda olan Simon, Termeslilerin su kaynağının tükenmek üzere olduğunu bilmediği için Raymond ile

³¹² PVC, **Historia**, s. 91-92.

³¹³ Tudèle, **Chanson**, s. 36.

³¹⁴ PVC, **Historia**, s. 92.

anlaşmayı kabul etmiştir. Ancak, Termes'in teslim edilmesinden önceki gece ani bir sağanak yağmur yağmıştır. Bu beklenmedik yağmur sayesinde garnizonun rezervlerini yenileyen Termes lordu, kararlaştırıldığı gibi kaleyi teslim etmeyi reddedip kuşatmaya kaldığı yerden devam etmeye karar verdi. Bunun üzerine savaş aletleri, mancınıklar tekrar faaliyete geçirildi. Ancak ilk başlarda Termes için bir avantaj gibi görünen bu olay kısa zamanda tersine döndü. Yağan yağmurun yarattığı su kirliliği kentte salgın hastalıkların ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Kendisi de hastalanan Raymond de Termes, 22 Kasım 1210 Pazartesi akşamı adamlarıyla beraber kaçmaya çalışırken Haçlılar tarafından yakalanarak zindana atıldı.³¹⁵

Böylece Simon, Termes'i ele geçirdikten sonra birçok köy daha Simon ve ordusuna teslim oldu. Coustaussa, Termes'in başına gelenleri duyduktan sonra halkı tarafından terk edildi. Üç günlük bir ablukanın ardından Puivert kasabası da Haçlıların eline geçti. Daha sonra Simon, bir sene önceki isyanda kaybettiği Castres ve Lombers kalelerinin içinde bulunduğu Albi bölgesine doğru ilerledi. Termes ve Minerve'den sonra ne Castres ne de Lombers Haçlılara karşı koymaya çalıştı. Castersliler korkmuş ve pişman olarak yeniden Haçlılara itaat ettiler. Lombers halkı ise kasabalarını terk etti. Yıl sonu gelmeden önce Haçlılar Albi piskoposluğundaki tüm toprakları geri almıştı.³¹⁶

C. Narbonne ve Montpellier Görüşmeleri

1211 yılının Ocak'ının sonlarına doğru Aragon Kralı II. Pedro, Simon de Montfort, Toulouse Kontu Raymond, Foix Kontu Raymond Roger, Arnaud Amalric ve Master Theodisius'un da aralarında bulunduğu birkaç rahip Narbonne'da bir araya geldiler. Bu toplantının amacı, Toulouse kontunun 1209 yılında kiliseyle uzlaşmak için verdiği sözleri yerine getirip getirmediğini tartışmaktı. Burada yapılan görüşme ile 1209'daki toplantı arasındaki fark, artık Simon de Montfort'un çıkarlarının da dikkate alınması gerektiği idi. Görüşmeye katılan liderler VI. Raymond'dan tam bir Hristiyan hükümdar olarak hareket etmesini ve topraklarında sapkınlığa son vermek için sorumluluk almasını istedi. Anlaşmanın şartları tamamen makul görünse de Raymond kabul etmeye yanaşmadı. Foix kontu da Haçlılara saldırmama veya Haçlı Seferi'nin engellememesi karşılığında topraklarının korunmasına ilişkin benzer bir teklifi reddetti.

³¹⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 36-37; Marvin, **Occitan War**, s. 88-91; Pegg, **Holy War**, s. 106-107.

³¹⁶ Marvin, **Occitan War**, s. 92-93; Pegg, **Holy War**, s. 107-108.

Simon de Montfort, Trencavel toprakları için kiliseden onay almışsa da geleneklere göre arazilerin lordundan hâlâ resmi olarak onay almamıştı. Bu durumu onaylamak konusunda oldukça isteksiz olan Pedro daha önce Kasım-Aralık 1209'da Simon'ın egemenliğini kabul etmeyi reddetmişti. Fakat sonunda Pedro da istemeyerek de olsa Carcassonne'da Simon'ın egemenliğini kabul etti. Böylece Simon en azından bazı arazilerinde artık resmen Carcassonne vikontu unvanına sahip olmuştu.

Narbonne'daki görüşmeden sonra Ocak ayı bitmeden Aragon Kralı II. Pedro, Simon de Montfort ve Toulouse Kontu Montpellier'de tekrar bir araya geldiler. Simon burada Aragon kralından, Languedoc için muazzam uzun vadeli sonuçları olabilecek bir başka önemli imtiyaz kazandı. Kral Pedro, üç yaşındaki oğlu Jaime ve Simon'ın henüz bir bebek olan kızı Amicie'nin nişanlanmasına karar verdi; iyi niyetinin nişanesi olarak da oğlu Jamie'nin, Amicie ile evlenecek yaşa ulaşınca kadar Simon'ın yanında Carcassonne merkezinde kalmasını kabul etti.³¹⁷

Bu arada Toulouse kontu hakkındaki tartışma da bitmemişti. Montpellier'de yapılan görüşmelerde Arnaud Amalric ve Thedisius yaşlı kontu eğer kiliseyle uzlaşmak istiyorsa yapması gereken yeni bir liste sundu. Bu listede sapkınları, Yahudileri ve paralı askerleri kovması, tefeciliği yasaklaması ve haftada sadece iki kez et tüketmesi gibi kurallar vardı. Raymond, bu şartları duyunca tek kelime etmeden oradan uzaklaştı. Bunu takiben bir haftadan daha kısa bir süre içinde 6 Şubat 1211 Pazar günü, Arnaud Amalric ve Thedisius kontun tekrar aforoz edilmesine karar verdiler ve Toulouse topraklarına tekrar kısıtlama getirildi. İki ay sonra, 15 Nisan'da III. Innocentius da VI. Raymond'un ve Toulouse'un aforoz edildiğini doğruladı. Raymond'un aforoz edilmesi Toulouse topraklarının potansiyel hedef olabilmesi anlamına geliyordu.

D. Cabaret'in Haçlılara Teslim Olması ve Lavaur Kuşatması (1211)

Paris Piskoposu Pierre de Nemurs, Coucy Lordu III. Enguerrand, Robert de Courtenay, Juhel de Mayenne ve diğer bazı Fransız asiller 1211 Mart'ının ortalarında Carcassonne'a ulaştılar ve Cabaret'i kuşatmak için hazırlıklar başladı.³¹⁸ Geçen 20 ay boyunca Cabaret Lordu Pierre Roger, Haçlı Seferi'nin ilerlemesine büyük zarar vermişti. Ancak Simon

³¹⁷ Marvin, *Occitan War*, s. 94-95; Pegg, *Holy War*, s. 107-108.

³¹⁸ Pegg, *Holy War*, s. 108-109.

artık bu tür kaleleri ele geçirme yeteneğine sahip olduğunu göstermişti; ayrıca şimdi Cabaret'i kuşatmaya önemli miktarda kaynak ayırabilirdi.³¹⁹

Cabaret Lordu Pierre Roger, kalesinin Termes gibi kolayca düşmesinden endişe duyuyordu. Onun uzun bir kuşatmada başarılı olma ihtimali pek de fazla değildi. 1209 sonbaharında Bouchard de Marly'nin yakalanmasına yardım eden iki teğmeni Peire Mir ve Peire of Saint Michel, 1211'de Cabaret'i terk etmiş ve topraklarını geri almak için Montfort'a sığınmışlardı. Şüphesiz, onlar Simon'a kalelerin ve garnizonların durumunu, büyüklüğünü ve zayıf noktalarını da açıklamışlardı. Simon de Montfort'un ordusunun büyüklüğünü bilen Pierre Roger, Simon ve diğer Haçlı liderleri ile uzlaştırmaya karar verdi. Pierre Roger, Bouchard de Marly'i kaledeki hapishaneden çıkararak Cabaret kalesini ona teslim etti. Simon böylece özgürlüğüne kavuşan Bouchard'dan kaleyi teslim aldı. Ayrıca, saldırılarına ve tüm yaptıklarına rağmen Pierre Roger'ye savunma surları olmayan bir köy verdi.³²⁰

Cabaret'in silâh kullanılmadan Haçlılar tarafından teslim alınmasından sonra Mart ayının ilk günlerinde Haçlı ordusu Albi bölgesindeki Lavaur'u kuşatmaya başladı.³²¹ Lavaur, Carcassonne'un yaklaşık 70 kilometre kuzeybatısında, Toulouse'un ise sadece 32 kilometre doğusunda bulunuyordu ve ünlü bir Kathar *Kusursuzu* olan Blanche de Laurac'ın kızı Guiraude de Laurac tarafından yönetiliyordu. Simon'ın Lavaur'u hedef almasının pek çok sebebi vardı. Lavaur, Haçlı Seferi'nden önce Trencavel lordlarına bağlı bir yerdi; bu durum da adı geçen yerin artık Simon'ın olduğu anlamına geliyordu. Ancak, mesafe olarak Toulouse'a daha yakın olduğu için VI. Raymond'un etkisi burada gittikçe artıyordu. Ayrıca, Minerve gibi burası da Haçlılardan kaçan Katharlara ev sahipliği yapıyordu. Fakat, belki de en önemli sebep, Simon de Montfort'la yaptığı son anlaşmada kendisine tahsis edilen topraklardan memnun olmayan Aimeric de Laurac'ın bir kez daha Simon'a olan sözünü bozup kardeşi Guiraude de Laurac'ın yanına kaçmasıydı. Montreal'in eski lordu Aimeric de Laurac ve Guiraude, Lavaur'un savunmasını organize ettiler.³²²

Agout Nehri'nin yukarısında bulunan Lavaur, bir tarafında uçurum diğer tarafında ise kalın surlar olan bir kasabaydı. Surlar o kadar kalındaki De Cernay'a göre üzerinde askerler at bile sürebilirdi. Ancak, mevcut Haçlı ordusu Lavaur'ın etrafını tamamen çevrelemek için çok küçük olduğundan ilk olarak sadece en önemli suru kuşatabildiler.

³¹⁹ Marvin, **Occitan War**, s. 97.

³²⁰ Pegg, **Holy War**, s. 109.

³²¹ Tudèle, **Chanson**, s. 41; Oldenbourg, **Massacre**, s. 148.

³²² Marvin, **Occitan War**, s. 98-99.

Bu arada Couserans vikontu ile Foix kontunun yeğeni olan Roger de Comminges hiç düşünmeden Haçlı ordugâhına gidip paskalyadan önceki Cuma günü Simon'a sadakatlerini sundular. Nisan ayının ortasında da güçlü bir Fransız birliği buraya geldi ve kısa süre içinde kuşatma aletleri kalenin etrafına yerleştirilirken Agout'un üzerinde ahşap bir köprü inşa edildi. Bu yeni Haçlı birliğinde Lisieux Piskoposu Jourdain, Bayeux Piskoposu Robert ve Robert de Courtenay'ın kardeşi Auxerre Kontu Pierre de Courtenay gibi önde gelen soylular vardı. La Cour-Die de Orle'ans Başrahibi Hugh'un yönlendirmesiyle yüzlerce Haçlı büyük bir coşkuyla tekrar ve tekrar Veni Creator Spiritus adlı ilahiyi söylediler. Böylece tamamen kuşatma altına alınan Lavaur halkının cesaretleri kırıldı, moralleri bozuldu.³²³

3 Mayıs 1211 Pazartesi günü Haçlı ordusu nihayet kasabanın güneybatı köşesindeki suru kırdı, kazmacılar da kalenin temelini kazdılar. Saldırı başladıktan kısa bir süre sonra kuşatılanlar teslim olmak zorunda kaldı. Lavaur'daki askerlerin cezalandırılması sırasında Simon'ın davranışları gaddarlık boyutuna ulaşmıştır. Aimeric, Simon'ın hoşgörüsüne rağmen defalarca Haçlılara ihanet etmişti. Bu vefasızlığı sebebiyle Simon, Aimeric'i asillere yapıldığı gibi kafasını keserek değil, asarak öldürmeye karar verdi. Garnizonu oluşturan diğer 80 şövalye de asıldı. İnfazlar için kurulan darağacı çökmeye başlayınca intikam almak için sabırsızlanan Simon kalanların boğazlarını keserek öldürdü. Aimeric'in kız kardeşi Lauracı Guiraud ise askerler tarafından şehir kapısının dışına sürüklenerek bir kuyuya atıldı; ardından üzerine ağır taşlar atılmak suretiyle öldürüldü. Bu arada yaklaşık 400 Heretik kasabanın çayırırlarında yakılmış olan devasa ateşte yakıldı.³²⁴

E. Toulouse Kuşatması (1211)

Lavaur'un da ele geçirilmesinden sonra Haçlıların hedefi artık Toulouse idi; yolları üzerinde başka büyük şehir kalmamıştı. Tam bugünlerde kutsal savaş için 40 günlük hizmet görevlerine başlamak üzere Bar ve Luksembourg Kontu I. Thibaud ve beraberinde getirdiği büyük kuvvet Carcassonne'a ulaştı.³²⁵ Alice de Montmorency, kocası Simon'ı bilgilendirmek amacıyla bir haberciyi Albi bölgesine gönderdi; Tarn'da dinlenen Simon ertesi gün Bar kontundan Toulouse'a karşı sefer için Haçlı ordusuyla Montgiscard'da buluşmasını istedi. 15 Haziran 1211'de Bar Kontu I. Thibaud ve Simon'ın orduları kuzeybatıya ilerlemeden önce

³²³ Pegg, **Holy War**, s. 110.

³²⁴ Tudèle, **Chanson**, s. 41- 42.

³²⁵ Marvin, **Occitan War**, s. 111.

Toulouse'un 18 kilometre güneydoğusundaki Montgiscard'ta birleşti.³²⁶ Ardından Hers Nehri'ni geçen Haçlı ordusunun yaklaşmakta olduğu haberi Toulouse'a ulaştı. Bazı Toulouselular orduyu yavaşlatmak için şehrin dışında karşılamının daha akıllıca olacağını düşündü. Böylece Toulouse, Comminges ve Foix kontları, en az 500 şövalye, çok sayıda piyade ve Navarrelî paralı askerler ile birlikte, Toulouse'a beş kilometreden daha az mesafede olan Montaudran'da Haçlı ordusuyla çarpışmak için harekete geçti.³²⁷ Şehir önüne gelen Haçlılar tarafından Toulouse kontunun gayrimeşru oğullarından biri yakalandı; surların hemen dışındaki bir çayırdan en az 33 köylü de öldürüldü. Şehrin kuşatılmasını engelleyecek hiçbir şey yoktu.³²⁸ Bu ilk başarılarla rağmen iki taraf da Haçlı ordusunun yapabileceğinden daha büyük bir işe kalkıştığını fark etti. Haçlı ordusu Bar kontunun birlikleriyle bile şehri kuşatmak ve tam bir abluka yapmak için yeterli insan gücüne sahip değildi. Toulouse, Foix ve Comminges kontlarının kuvvetleri Simon'ın kuvvetlerinden çok daha fazlaydı. Aslında I. Thibaud ve bazı kuzey Fransız birliklerinin Toulouse surlarına ilk saldırıları belki de ilk geldikleri gün başlamıştı. Ancak bu saldırılar Toulouseluların saldırıları durdurmak için harekete geçmesi ve surlardan aşağı Haçlıların üzerine atabilecekleri ne varsa atmaları sonrasında sekteye uğramıştır.³²⁹ Bu durum karşısında Haçlı ordusu derhâl savunma durumuna geçti. Simon de Montfort bir çıkış yolu arıyordu. İki haftalık kuşatma sırasında sürekli tacize uğradılarsa da Haçlılar tüm saldırıları geri püskürtmeyi başarmışlardı. Hatta güneyden yapılan bir hücumda Comminges kontunun vasalı olan Raymond At'ı ve Carcassonne piskoposunun kardeşi Guilhem de Roquefort'u öldürmeyi başardılar.³³⁰ Fakat bu başarılar yeterli değildi. Haçlı kampı şehirden gelen saldırılardan kendini güçlkle koruyordu. Ordunun tamamı, özellikle soylular, sürekli bir hazır olma durumunu korumak zorunda kaldılar.³³¹ Toulouse'u savunanlar ise Haçlı kampının artan durgunluğuyla cesaretlenip sürekli saldırdılar.

Haçlılar şehir surlarının hemen dışındaki geniş meyve bahçelerine erişimi kontrol etseler de kuşatma başladıktan kısa bir süre sonra tahıl ve meyve tüketilmiş veya yok edilmişti. Bu durum Haçlıları başka yerlerden gelen malzemelere giderek daha fazla bel bağlamaya zorladı. En sonunda tamamen bu tedarik kervanlarına muhtaç kaldılar. Ancak Toulouselular da bu durumun farkında olduklarından mobil güçlerle bu kervanları hedef almaya başladı.³³²

³²⁶ Pegg, *Holy War*, s. 114.

³²⁷ Tudèle, *Chanson*, s. 45; Marvin, *Occitan War*, s. 112.

³²⁸ Tudèle, *Chanson*, s. 45-46; Marvin, *Occitan War*, s. 112.

³²⁹ Marvin, *Occitan War*, s. 113.

³³⁰ Marvin, *Occitan War*, s. 114.

³³¹ Tudèle, *Chanson*, s. 45-46.

³³² Marvin, *Occitan War*, s. 114.

Şehir önündeki en ciddi çatışma 27 Haziran'da yaşandı. Toulouse kontunun isteğinin aksine, VI. Raymond'un kâhyası ve damadı tarafından yönetilen güney birlikleri, Navarrelî paralı birliklerin lideri olan Hugues de Alfaro ve kardeşi Peire Arce'i Haçlı ordusunun çoğunluğu öğle yemeğinden sonra dinlenirken harekete geçtiler.³³³ Güneyliler tedarik kervanına saldırmak için iki ayrı çıkış yaptılar. Kuvvetlerden biri dikkatlerini dağıtmak için Haçlı ordugâhına saldırırken, diğeri hızlıca kervanı yakalamak için ilerledi. Kervanların komutanları Eustache de Cayeux ve Simon, kervan ve kamp arasındaki akıncılar tarafından tuzağa düşürdü. Eustache de Cayeux kaçmak için mücadele ettiği sırada mızrakla öldürüldü. Simon ise kaçmayı başardı. Haçlılar asıl hedefin tedarik kervanı olduğunu anladıklarında kervanı kurtarmak için koşular. Güneyli paralı askerler ise Haçlı kampını yağmalamak için şehrin içine geri çekildi.³³⁴

Haçlılar, yiyecek eksikliği ve liderlerin kuşatmayı yürütme stratejilerine karşı artan memnuniyetsizlik nedeniyle giderek umutsuz hale geldiler. Ordunun yiyecek eti yoktu, sadece fasulye ve kamp kurmuş oldukları bahçeden çalabildikleri meyveyle beslenir hale gelmişlerdi. Şehirden gelen sürekli saldırılar da sinirlerini yıpratmıştı. Bu durum sayıca ne kadar güçsüz olduklarını ve bulundukları pozisyonun zayıflığını ortaya çıkardı. Haçlı kampında sorunlar arttıkça Bar kontu ve diğer liderler arasında tartışmalar yaşanmaya başladı. Sonunda Simon, orduda yiyecek sıkıntısı baş göstermişken ve yeteri kadar asker gücüne sahip değilken kuşatmanın boşuna uğraş olduğunu fark etti ve 29 Haziran 1211'de kuşatmayı kaldırdı.³³⁵ Haçlılar, Toulouse'dan ayrılmadan önce çevredeki üzüm bağlarını ve tahılları yakmak ve meyve ağaçlarını sökmek suretiyle şehir halkına zarar vermeye çalıştılar.³³⁶

Bunu takiben Simon, kuşatma sırasında Toulouse'da bulunan Raymond Roger'yi cezalandırmaya karar verdi. Kontun toprakları şu an savunmasız durumda olduğundan Haçlı lideri hiç vakit kaybetmeden harekete geçti. İlk durağı Foix topraklarının üzerinde yer alan Avuterive kasabası oldu. Adamlarından birkaçını burada bırakarak Foix yakınlarında terk edilmiş halde bulduğu Varilhes kasabasını yaktıktan sonra Roger'nin topraklarına girdi ve çok sayıda kaleyi harap etti. Ardından sekiz gün boyunca etraftaki ormanları ve üzüm bağlarını tahrip etti.³³⁷

³³³ Tudèle, **Chanson**, s. 46-47.

³³⁴ Marvin, **Occitan War**, s. 114-115.

³³⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 47.

³³⁶ Marvin, **Occitan War**, s. 115.

³³⁷ PVC, **Historia**, s. 125; Marvin, **Occitan War**, s. 115-116.

F. Papa III. Innocentius'un Haçlı Seferi'ni Durdurması (15 Ocak 1213) ve Muret Savaşı (1213)

Aragon Kralı II. Pedro, Simon de Montfort'un devam eden askerî faaliyetlerinden memnun değildi. Endişelenmek için haklı sebepleri de vardı; çünkü Comminges ve Foix kontları onun vasallarıydı. Bölgede daha aktif bir rol üstlenmeye karar verdi. Kasilya kralı ile birlikte 1212 yılının Temmuz ayında Las Navas de Tolosa Muharebesi'nde Müslüman ordularını ezip geçene kadar bunu yapması mümkün olmadı. Ancak bu zafer sayesinde İber Yarımadası'nda askerî gerginlikler büyük ölçüde azalınca Pedro, hem kuzeydeki akranları adına müdahale etme hem de gücünü genişletme imkânı buldu.³³⁸

II. Pedro tarafından Roma'ya gönderilen elçiler, kralları adına papaya Haçlı ordusunun artık asıl amacından, yani Katharları yok etme hedefinden saptığını Simon de Montfort ve birliklerinin en az Katharlar kadar Katolikleri de öldürdüğünü ve onun kendisi için bir imparatorluk kurma yolunda ilerlediğini dile getirdiler. III. Innocentius, Pedro'nun söylediklerini düşündükten sonra kralı haklı buldu. 15 Ocak 1213'de Innocentius, Arnaud Amalric'e bir mektup yollayarak Languedoc'taki harekât için asker göndermeyi durdurduğunu ve endüljansı da iptal ettiğini bildirdi. Papa, Simon'a da ele geçirdiği bölgeleri geri vermesini emrederek bunu yapmadığı takdirde sapkınlığı ve destekçilerini ortadan kaldırmak yerine kişisel kazançları için çalıştığını düşüneceğini ima etti.³³⁹

Papa'nın Haçlı Seferi ve endüljansı askıya alması, Simon de Montfort'un 1213 ilkbahar, yaz ve sonrasındaki seferlerinin tehdit edilmesi anlamına geliyordu. Bu haber kilise üyelerini şaşkına çevirdi. Arnaud Amalric bu durumu kabul etmeyerek olaya müdahale etti. Papaya Katharların hala sayıca çok olduklarını ve seferin henüz amacına ulaşmadığını söyledi. Elçisini dinledikten sonra ona hak veren Innocentius bir önceki verdiği kararı değiştirdi ve Aragon kralını sanki yaramaz bir çocukmuş gibi azarladı. 21 Mayıs 1213'te gönderdiği mektup şöyle sona eriyordu: *"Yüce majestelerinizin her detayına kadar itaat etmeye davet edildiği emirler bunlardır... uymadığınız takdirde ağır azap verici ve tamir edilemeyecek adımlar atacağımızı bildirmeyi borç biliriz."*

II. Pedro, kendisine her zaman için bağlılık göstermiş olduğu papanın bu nankörce tavrına gücendi. Simon'ı sarsmak için tek yolun savaş olduğunu oldukça iyi anlamış olan

³³⁸ Marvin, *Occitan War*, s. 161.

³³⁹ Marvin, *Occitan War*, s. 163-164.

Aragon kralı savaş hazırlıklarına başlayarak Toulouse'da ordusunu topladı.³⁴⁰

Arnaud Amalric'in papayı ikna etmeyi başarması üzerine 21 Mayıs'ta Haçlı birliği tekrar kurulmuş, Simon de Monfort da ordusunun başına dönmüştü. Ancak, Kral II. Pedro'nun yönettiği büyük bir ordu kendisini bekliyordu. Toulouse milisleri, Comminges, Foix kontlarının birlikleri ve II. Pedro'nun beraberindeki ordu, Oksitanya'daki savaş sırasında şimdiye kadar oluşturulan en büyük güney ordusuydu. Toulouse milisleri kuşatma aletlerini de yanlarında getirmişlerdi. Güneyliler ve Aragon kuvvetleri 10 Eylül 1213'de Muret surlarının önüne ulaştılar. Simon ile savaşmaya hazır olan Pedro, sancağını Muret surlarının önüne dikti. Muret zayıf tahkimatı olan küçük bir kaleydi. Pierre des Vaux de Cernay'ın belirttiğine göre, buradaki Haçlı garnizonu da oldukça yetersiz olup yaklaşık 30 şövalye ve birkaç piyadeden meydana geliyordu.³⁴¹ Toulouse milisleri hemen kuşatma aletlerini kurarak bombardımana başladı. Onlar kalenin dış surlarına başarılı bir şekilde hücumla geçerken kaledeki garnizon savunmaya geçti. Garnizondaki şövalyeler tamamen kuşatılmadan önce Simon'a haber gittiği sırada o destek birlikleriyle beraber Muret'e doğru gidiyordu.³⁴² Simon, Bolbonne'daki bir Cistercian manastırında durdu ve durumun ciddiyeti sebebiyle Tanrı'ya şöyle dua etti: *"Tanrım, Merhametli İsa, lâıyk olmasam da sen kutsal savaş için beni seçtin. Bugün kollarımı senin sunağına koyuyorum ki senin adına savaşa girdiğimde bu mukaddes görev için adaleti elde etmemi sağla."*³⁴³

12 Eylül'de gerçekleşen savaş sırasında Simon, ordusunun kuşatılma riskini göze alamayacağını fark etti; düşman hattını kırmak için derhâl saldırıya geçmenin daha iyi olacağını düşünerek. *"Onları çadırlarından geri süremezsek, anında geri çekilmekten başka çaremiz yok."* dedi. Aragon Kralı Pedro, şimdiye kadar kendi ölçülerinde rakiplerle karşılaşmadıklarını düşündüğü, yenilmez Fransız şövalyelerine karşı ordusunun cesaretini gösterebileceği bir savaş arzu ediyor, Haçlıları sahada ezmek istiyordu.³⁴⁴ Müttefik ordular yüksekten olan biteni izleyebilecek iyi bir pozisyona kamp kurmuştu. Düşmanını iyi tanıyan Toulouse Kontu VI. Raymond, liderlere harekete geçmeden onların hamle yapmasını beklemeyi teklif etti. Daha sonra karşı saldırıya geçip Simon'ı kalede kısırmayı önererek bu sayede Haçlı liderinin derhâl teslim olmak zorunda kalacağını belirtti. Ancak, Raymond'u kimse dinlemedi. Aragon kralının yakın arkadaşları, özellikle Miguel de Luezia, kontun önerdiği plânla alay ederek onu korkak

³⁴⁰ Oldenbourg, **Massacre**, s. 163.

³⁴¹ PVC, **Historia**, s. 203; Marvin, **Occitan War**, s. 177-178.

³⁴² Marvin, **Occitan War**, s. 177-178.

³⁴³ PVC, **Historia**, s. 205; Oldenbourg, **Massacre**, s. 165.

³⁴⁴ Oldenbourg, **Massacre**, s. 166.

olmakla suçladı.³⁴⁵ Duruma fena halde bozulan Raymond çadırına geri çekildi. Bu savaş herkesten önce onu ilgilendiriyordu, zira Haçlı ordusunun öncelikli kurbanı kendisiydi.³⁴⁶

Simon saldırıya geçtiğinde ilk olarak Foix kontunun kuvvetleriyle karşı karşıya geldi. Bunlar hızlıca geri çekilmek zorunda kalırken bu sırada Kral Pedro, Aragon kuvvetlerini sahaya sürdü. Rakibinin 2000 şövalyesi karşısında sadece 900 şövalyesi olan Simon, düşman kuvvetlerinin yeniden pozisyon almasını engellemek adına hızla manevra yaptı. Bütün çabalarını Aragon kuvvetlerine yoğunlaştırdı. En sonunda iki karşı kuvvet korkunç bir gürültüyle çarpıştılar. Genç Kont VII. Raymond daha sonra bu durumu *“Bütün orman baltalanıyormuş gibi”* diyerek ifade edecektir. Korkunç ve karmakarışık bir meydan savaşı yaşandı. Bu sırada aralarında Aziz Dominic’in de bulunduğu din adamları kilisede, zafer için dua ediyorlardı.³⁴⁷ Savaş sırasında mızraklar ve kalkanlar birbirinden uzak yerlere fırladı; askerlerini üzerlerinden atan atlar telef olurken kafatasları topuzlarla parçalandı, yaralı askerlerin inleyişleri silâh seslerine karıştı. Simon ne pahasına olursa olsun Aragon kralını devirmek istiyordu. En iyi şövalyelerinden Alain de Roucy ve Florent de Ville kralı öldürmek yahut bu girişimlerinde ölmek için yemin etmişlerdi. Kral Pedro kendisini birden savaşın ortasına attı. Öncesinde sıradan şövalyelerinden biriyle zırhını değiştirmişti. Alain de Roucy, kraliyet silâhlarını taşıyan şövalyeye doğru ilerledi ve tek bir darbeye onu yere serdi. Ardından *“Bu adam kral olamaz. Kral daha iyi bir savaşçıdır.”* diye bağırdı. Bu durumu gören Aragon kralı *“İşte kral burada!”* diye haykırdı. Alain de Roucy, Florent de Ville ve onların askerleri soluk dahi almasına fırsat vermeden kralın etrafını sardılar. II. Pedro oracıkta öldürüldü, Aragonlu şövalyeler de geri çekilmek yerine orada savaşarak öldüler. Kralın ölümü ordunun geri kalanının paniklemesine neden oldu. Katalan şövalyeleri dağıldı ve kaçtı. Toulouse kontunun birlikleri o zamana kadar savaşa müdahale etme şansı bulamamıştı. Katalan ve Aragon birliklerinin şaşkın bir şekilde geri çekildiği an ise saldırı yapmak artık söz konusu bile değildi, hepsi kaçmaya başladı.³⁴⁸

Simon de Montfort, kendisinininkinden çok daha kalabalık olan bir orduya karşı ezici bir zafer kazanmıştı. Hatta bu zaferden de öte bir durumdu, siyasî bir güç olarak Aragon’u ortadan kaldırmıştı. Pedro’nun yerine tahta geçecek kişi yalnızca bir çocuktü. Müttefik kontlar yaşananlar karşısında birbirlerini suçlayarak kuvvetlerini tekrar bir araya getirmeyi denemeden

³⁴⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 70; PVC, **Historia**, s. 210.

³⁴⁶ Oldenbourg, **Massacre**, s. 166.

³⁴⁷ Oldenbourg, **Massacre**, s. 166-168.

³⁴⁸ Oldenbourg, **Massacre**, s. 167.

geri çekildiler. İspanyol kuvvetleri Pirenelere, Foix ve Comminges kontları da kendi topraklarına geri döndü. Toulouse Kontu ve oğlu ise Provence'e sığındı.³⁴⁹

G. IV. Lateran Konsili (1215) ve Toulouse Kuşatması (1216)

Simon artık tartışmasız bir şekilde Languedoc'un lideriydi ve birkaç sene boyunca bu konumunu pekiştirmek için çalıştı. 11 Kasım 1215 tarihinde 71 başpiskopos 412 piskopos 802 başrahip ve binlerce din adamının katılımıyla IV. Lateran Konsili toplandı. VI. Raymond, Foix Kontu Raymond Roger ve Simon'ın kardeşi Guy de Montfort da oradaydı. Konsilin tartışma konularından biri de Toulouse'un akıbeti idi.³⁵⁰ Papa III. Innocentius Kasım ayının ortalarında Simon de Montfort'u Toulouse kontu olarak ilân etti.³⁵¹ Toulouselular bu haberi duyunca ortalığı velveleye verdiler; Simon'u şehirlerine sokmamakta oldukça kararlıydılar.

Güneyli lordlar papanın verdiği kararı kabul etmek istemiyorlardı. Toulouse Kontu VI. Raymond'un oğlu VII. Raymond da konsilde bulunuyordu ve alınan kararı o da duymuştu. Simon, Kuzeyde Kral II. Philippe ile pozisyonunu garanti altına almak için görüşürken genç Raymond bir isyan hareketine kalkıştı ve 1216 kışında Beaucaire kasabasını işgal ederek Simon'ın birliklerini kuşattı. Babası VI. Raymond da yeni birlikler getirmek için İspanya'ya gitti.

Simon'ın kardeşi Guy de Montfort ve oğlu Amuary de Montfort, garnizona yardım etmek amacıyla derhâl Beaucaire'e koştular. Ayrıca, Fransa'dan geri dönmekte olan Simon'a durumu bildirdiler. 6 Haziran günü Simon kasabanın önüne vardığında yanında sadece kişisel birliği, birkaç paralı asker grubu ve Fransa'dan beri para kazanmak için kendisine eşlik eden yerel şövalyeler vardı. Yani, Beaucaire'i kuşatmak için yeterli askeri yoktu. Haçlı lideri üç ay boyunca saldırı yapmaya çalıştı ancak her hamlesi geri püskürtüldü. Ordusu bloke edildi ve adamlarının enerjisi ciddi şekilde tükendi. Kuşatılmış garnizonu zor durumdaydı, daha fazla dayanamayacağını belli etmek için garnizon komutanı Lambert de Limoux siyah bayrağını yukarı çekmişti.³⁵²

Simon, VI. Raymond'un Toulouse'a doğru, Pireneler'i geçtiğini duyunca müzakere yapmak için girişimde bulundu. 19 yaşında bir genç tarafından durdurulan Simon için bu itibar zedeleyici bir olaydı. Sahip olduklarını kaybedeceğinden korktuğu için Toulouse'a girerek

³⁴⁹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 168-169; Frassetto, **Heretic Lives**, s. 97.

³⁵⁰ Marvin, **Occitan War**, s. 228-229.

³⁵¹ Tudèle, **Chanson**, s. 78; PVC, **Historia**, s. 254.

³⁵² Oldenbourg, **Massacre**, s. 188-189.

buradaki halkı etkisiz hale getirmeye çalıştı. Toulouse'a giren Simon, vatandaşlardan yüksek miktarda vergiler istedi, bazı Toulouseluları rehine olarak aldı ve son olarak askerlerinin şehri yağmalamasına izin verdi. Ardından, şehri koruması için bir garnizon bırakarak Provence soylularını rahatsız etmek amacıyla Toulouse'u terk etti.

Simon'ın gidişiyle VI. Raymond ordusuyla beraber ağır sisten faydalanarak Garonne'u sığ yerinden geçip 13 Eylül 1217'de Toulouse'a girdi ve halkı tarafından sevinçle karşılandı. Raymond derhâl şehrin savunmasını güçlendirmek için harekete geçti. İçerideki Haçlı askerleri halk tarafından tecrit edildikten sonra tahkimatlar hızla onarıldı, Simon'un garnizonuda yok edildi.³⁵³

Ekim ayında Provence'deki seferlerinden dönmüş olan Simon hemen hücumla geçerek şehre girmeye çalıştı. Ancak, Toulouselular savunmaları hendeklerle ve saldırganların kıramayacağı diğer engellerle yeterince güçlendirmişti. Haçlı lideri Aralık ayında takviyeye ihtiyacı olacağını fark etti. Bunun üzerine karısı ve Piskopos Foulques'u Haçlı Seferi için vaaz vermekle görevlendirerek Paris'e gönderdi. III. Innocentius'un 1216'daki ani ölümünün ardından papa olan III. Honorius Hristiyan dünyasını sefer için harekete geçmeye çağırdı. Bu sayede ertesi yıl takviye güçleri güneye gelmeye başladı. Buna rağmen Haçlı ordusu Toulouse'a giremeyince kuşatma aletlerinin kurulmasına karar verdiler. Surları vurmak için kullanılan trebuchet ve mangonellerin yanı sıra, lağımlar kazmaya ve kazmacıları korumak için daha fazla "Cats" inşa etmeye karar başladılar. 24 Haziran'da hazırlıklar tamamlanınca Haçlılar surlara doğru ilerlemeye başladılar.³⁵⁴ Bu sırada kuşatma aletlerini korumakla görevli olan Guy de Montfort surlardan gelen bir ok ile yaralanmıştı. Simon, ona yardım etmek için harekete geçtiği sırada mancınıktan atılan bir taş kafasına isabet etti ve Haçlı lideri oracıkta öldü. Guillaume de Tudèle Haçlı liderinin ölümünü şöyle anlatır: "*Kasabada marangoz tarafından inşa edilmiş bir mancınık vardı. Soylu kadınlar ve küçük kızlar tarafından kullanılıyordu. Şimdi tam ihtiyaç olan yerde bir taş atıldı ve Kont Simon'ın çelik miğferini vurdu, gözlerini, beynini, sırt dişlerini, alnını ve çenesini paramparça etti. Kont kanlar içinde yere yığıldı ve öldü.*"³⁵⁵

³⁵³ Tudèle, **Chanson**, s. 122-123.

³⁵⁴ Cowper, **Cathar Castles**, s. 49.

³⁵⁵ Tudèle, **Chanson**, s. 172.

H. 1218-1229 Yılları Arasındaki Gelişmelere Bir Bakış

Simon de Montfort'un ölümü Languedoc'ta büyük bir sevinç yarattı; onlar için sanki uzun bir kâbus sona ermişti. Amaury de Montfort, babasının ölümünün ardından dört hafta daha kuşatmaya devam etti. Fakat babası kadar kabiliyetli bir lider olmayan Amaury, kısa zaman içinde Carcassonne'a geri çekilmeye karar verdi ve Fransa kralından da yardım talep etti. Papa da Kral Philippe'i Languedoc'a bir ordu göndermesi konusunda sıkıştırıyordu. Tüm bunlar olurken Toulouse kontunun oğlu VII. Raymond, Agenais ve Rouergue bölgelerini geri almış ve Baziege'de Fransızlara karşı bir zafer kazanmıştı.³⁵⁶

Bunun üzerine Kral Philippe Augustus, oğlu Louis'i Güney Fransa'ya göndermeye karar verdi. Prens Louis binlerce şövalyesiyle birlikte 1219 yazının başlarında Paris'ten yola çıktı. Marmande kalesini kuşatmış olan Amaury de Montfort'un ordusuna katıldı. Marmande bu büyük ordu karşısında direnebilecek kadar güçlü bir yapıya sahip değildi. Birkaç gün içinde surlarında gedikler açıldıktan sonra ele geçirildi. 7000 kişilik nüfusu katledilerek kale ateşe verildi. Buradaki kıyımdan ardından Prens Louis hızlıca Toulouse'a ilerledi. Toulouse savunması halk tarafından iyi organize edilmişti. VII. Raymond binlerce şövalyesiyle kendisini oraya kapatmıştı. 16 Haziran'da başlayan kuşatma 1 Ağustos'ta şiddetlendi.³⁵⁷ Prens Louis'in güçlü ordusu şehri tamamen kuşatıp şiddetli saldırılar düzenlediyse de bir başarı elde edemedi. Toulouse'u kuşatmak konusunda zaten fazla istekli görünmeyen Louis Fransa'ya dönmeye karar verdi. Bu kuşatmanın başarısız olmasını takiben Simon'ın pek çok kalesi düştü. Ülkesinin büyük çoğunluğunu tekrar ele geçiren Kont VI. Raymond 1222 yılında öldü. Oğlu ve halefi VII. Raymond (1222-1249) o sıralar 26 yaşındaydı ve babasının bıraktığı yerden ülke topraklarını geri almak için mücadeleye devam etti. Ertesi sene Amaury, VII. Raymond ve Roger Bernard de Foix tarafından Carcassonne'da kuşatıldı. Zaten sıkışmış bir durumda olan Amaury de Montfort bir de paralarını ödemediği gerekçesiyle şövalyeleri tarafından terk edilince yenilgiyi kabul ederek, 14 Ocak 1224'te Toulouse ve Foix kontları ile bir mütareke imzalamak zorunda kaldı. Bu kontlar, savaş sırasında Simon ile taraf olan kişilere ve mülklerine zarar vermeyeceklerine ve Amaury'nin Narbonne, Agde, Penne d'Albigeois, Valzergues ve Termes'e bıraktığı garnizonlara da dokunmayacaklarına dâir söz verdiler.

Bunu takiben Amaury de Montfort babasının ve kardeşinin cesetlerini de yanına alarak Carcassonne'u terk etti. Kuzey'e varır varmaz Languedoc'taki bütün haklarını Fransa kralına devretti. Gidişinin hemen ardından kontlar tarafından tekrar ele geçirilen Carcassonne, Vikont

³⁵⁶ Oldenbourg, **Massacre**, s. 201-202.

³⁵⁷ Oldenbourg, **Massacre**, s. 202-203.

Raymond Roger'nin oğlu genç Raymond Trencavel'e teslim edildi. Böylece Béziers ve Carcassonne Haçlılar tarafından ele geçirildikten ve Vikont Raymond Roger hapiste öldükten tam 15 sene sonra Languedoc tekrar eski liderlerinin ya da en azından onların halefi olan oğullarının hâkimiyetine girmiş oldu.³⁵⁸ Yine de bu durum uzun vadede pek bir şey ifade etmiyordu. Zira hem Kilise hem de Fransız kraliyeti bu durumdan rahatsızdı. Papa III. Honorius Fransa kralının Languedoc'a karşı bir sefere çıkması konusunda ısrarlıydı.³⁵⁹

Toulouse Kontu VII. Raymond'un 1225'teki Bourges Konsili'nde kilise ile uzlaşma çabaları, Katolik Kilisesi'nin Katharların direnci konusundaki endişesi sebebiyle sona erdi. 28 Ocak 1226 Çarşamba günü, VII. Raymond, Raymond Roger de Foix ve II. Raymond Trencavel, III. Honorius tarafından Fransa ve Languedoc'un yeni papalık elçisi olarak atanan Romanus Frangipani tarafından aforoz edildi. Aynı gün Philippe Augustus'un 1223 yılındaki ölümünün ardından Fransa'da tahta çıkan Kral VIII. Louis, Albi topraklarına yönelik kutsal seferini plânlamak için tüm baronlarını topladı.³⁶⁰ 1226 yazında güçlü bir orduyla Güney Fransa'ya doğru yola çıktı. 1209 yılında Béziers'e karşı harekete geçen orduya göre sayıca daha fazla olsa da bu ordu o kadar zorlu gözüküyordu. Buna rağmen Fransa kralının ordunun başında harekete geçmesi Güney Fransa'da panik yarattı. Marmande'de yaşanan katliamın sorumlusu olarak VIII. Louis güneylilerden kendisine güvenmelerini ya da saygı göstermelerini bekleyemezdi. Haçlı ordusu, 7 Haziran 1226 Cumartesi günü Haçlılar Avignon'un önünde ulaştı. Bu kuşatma Languedoc soyluları üzerinde büyük bir endişe yarattığından bölgedeki birçok senyör derhâl krala itaatini bildirmek için harekete geçti. Nîmes ve Castres kaleleri Haziran ayında teslim oldular. Güney Fransa'daki pek çok şehir kralın ordusuyla beraber yola çıkmış olduğuna dâir haberler kesinleşince kendisine elçiler gönderip ona olan bağlılıkları hususunda garanti vermeye çalışmıştı. Böylece Avignon kuşatması sırasında önce Béziers, ardından da Carcassonne, Albi, Saint-Gilles, Marseilles, Beaucaire, Narbonne, Termes, Aries, Tarascon ve Orange'dan gelen elçiler kralla görüşerek efendilerinin itaatini bildirdiler.³⁶¹ Bu suretle Rhone Vadisi'ndeki tüm kasabalar Avignon kuşatması sırasında Kral Louis'in eline geçmişti.

Avignon kuşatması iki taraf için de çok kanlı geçmemişti, ama Haçlı ordusunda dizanteri salgını ortaya çıktı. Öyle ki Kral Louis dahi hastalananlar arasındaydı. Buna rağmen

³⁵⁸ Oldenbourg, **Massacre**, s. 206-207.

³⁵⁹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 207.

³⁶⁰ Pegg, **Holy War**, s. 175.

³⁶¹ Oldenbourg, **Massacre**, s. 210-211.

Eylül ayında Avignon ele geçirildi.³⁶² Fakat 3000 Haçlı askeri dizanteri sebebiyle ölmüş, ordunun morali de bozulmuştu. Ekim 1226'da kraliyet güçleri, Toulouse kuşatmasını üstlenecek ne güce ne de isteğe sahipti. Zor durumda kalan Kral, Toulouse'u kuşatmaktan vazgeçerek kuzeye doğru yola çıktı ve Languedoc'tan ayrıldıktan birkaç gün sonra 8 Kasım 1226'da Montpensier'de öldü. Fransız tahtına Kastilyalı Kraliçe Blanche'in niabetinde kralın kralın 11 yaşındaki oğlu IX. Louis (1226-1270) geçti.³⁶³

Toulouse Kontu VII. Raymond, Fransa Kralı VIII. Louis'in ölümünün ardından birçok kaleyi ele geçirdi. Kuzeylilerin başlarında çocuk bir kral varken dağılacaklarını ya da kendisi daha fazla yer ele geçirirse Fransa kraliyetinin anlaşma yapmak isteyeceğini düşündü. Ancak, VIII. Louis'in kuzeni ve güneydeki toprakların naibi olan Imbert de Beauhe, uzlaşma yapmak yerine Raymond'un ele geçirdiği yerleri kuşatıp tekrar ele geçirdi. 1228 yazının ortasında Auch ve Bordeaux başpiskoposları, Gaskon paralı askerleri ile güneye geldiler. Imbert'in önderliğinde Haçlılar düşmanın kullanmasını önlemek için topraktaki ürünleri yakma plânını uygulamaya başladı. Toulouse ve Lauragais'te³⁶⁴ tarlalardaki tüm mahsuller ve üzüm bağları sistematik olarak yakılmak suretiyle yok edildi.³⁶⁵ Meyve ağaçları kesildi, su kaynakları kirletildi. Bu tahribat o kadar yoğundu ki bir yıl boyunca gökyüzü kapkara bir dumanla kaplı kalmıştır.³⁶⁶ Raymond artık belli belirsiz, bocalayan bir Haçlı birliğine karşı değil, oldukça iyi organize olmuş Fransız kraliyetine karşı mücadele ettiğinin farkındaydı. Barış yapmaktan başka seçeneği kalmamıştı. Bu dönemde III. Honorius'un ardından 1227'de papa olan IX. Gregorius, Romanus Frangipani'den savaşı sona erdirecek bir uzlaşma sağlamasını istedi. Grandselve başrahibi Elie Garin'i bir barış teklifiyle Raymond'a gönderdi; Raymond teklifi tereddüt etmeden kabul etti. VII. Raymond, Grandselve başrahibi, Toulouse'un önde gelenleri, Narbonne başpiskoposu, Fransa ve Provincia'nın din adamları Ocak 1229'da Paris'in kuzeydoğusundaki Meaux'da bir araya geldiler. Büyük Perhiz'in ilk günlerinde bir barış anlaşması tasarladılar. Daha sonra müzakereler Paris'e taşınarak tasarı burada da tekrar tekrar konuşuldu, gözden geçirildi ve en sonunda Paskalya zamanında IX. Louis ve papanın elçisi Romanus Frangipani için kabul edilebilir bir hale geldi. 1229 yılının Nisan ayında tarih bir kez daha tekerrür etti. VII. Raymond da 20 sene önce babası gibi küçük düşürücü bir törenin ardından kiliseyle uzlaştı. Notre Dame Katedrali'nin büyük meydanında Prens Louis, Romanus, Konrad von Urach, Amaury de Montfort, binlerce Fransız soylusu, din adamı ve

³⁶² Pegg, **Holy War**, s. 177.

³⁶³ Oldenbourg, **Massacre**, s. 213; Léglu, Rist, Taylor, **The Cathars**, s. 14.

³⁶⁴ Toulouse ve Carcassonne arasında yer alan bir bölge. Bkz. Pegg, **Holy War**, s. 15.

³⁶⁵ Oldenbourg, **Massacre**, s. 215-216; Pegg, **Holy War**, s. 179.

³⁶⁶ Martin, **Katharlar**, s. 93.

Paris halkının önünde ayakları çıplak, üzerinde sadece bir gömlekle duruyordu. Herkesin gözünün önünde kırbaçlanarak sunağın yanına götürüldü ve Romanus tarafından affedildi. İsa ve Roma Kilise ile uzlaştıktan sonra krala itaat etti. Bu sırada Raymond 31, Kral Louis ise 15 yaşındaydı.

Varılan anlaşmaya göre VII. Raymond Heretikleri, müritlerini ve onları destekleyen herkesi topraklarından kovacağına dâir söz verdi. Heretiklik şüphesi olan bir kişinin yakalanmasına yardım eden kişilere, iki yıl boyunca iki gümüş mark ödenecekti; eğer şüpheli kişi gerçekten Heretiklikten hüküm giyerse muhbire ömür boyu bir gümüş mark ödenecekti. Paralı askerlerin tamamı ihraç edilecekti. Toulouse ve Fanjeaux, Castelnaudary, Montauban, Lavaur, Moissac'ın da dâhil olduğu 30 kalenin surları yıkılacaktı. Savaş sırasında zarar gören kiliselere ve din adamlarına on bin gümüş mark dağıtılacaktı. Cîteaux başrahipleri 2000 ve Clairvaux başrahipleri 500 mark aldı. En önemlisi de Raymond'un tek kızı olan Jeanne, Kral IX. Louis'in erkek kardeşiyle evlenecekti. Jeanne, Haziran ayında dokuz yaşındaki Alphonse de Poitiers ile nişanlandı ve yedi yıl Paris'te yaşadıktan sonra onunla evlendi. Bu evliliğin bir sonucu olarak, Toulouse piskoposluğundaki tüm araziler Raymond'a verildi. Ayrıca Tarn'ın batı kıyısındaki bazı kaleler de Raymond'un elinde kalacaktı. Buna karşılık Raymond'un Rhône Nehri'nin batı kıyısındaki tüm mülkleri Fransız kraliyetine bırakıldı; doğu tarafındaki mülkleri yani Provence markiliği ise Romanus Frangipani'ye ve Kilise'ye kalıcı olarak teslim edildi. Raymond'un ölümünde bütün toprakları ya Alphonse ya da Jeanne'nin oğullarından birine kalacaktı. Ancak Jeanne'nin mülkiyet hakkı yoktu; Alphonse çocuksuz ölürse bu topraklar Fransa kralına ve mirasçılara devredilecekti.³⁶⁷ Böylece Kuzey Fransızlarının güney Fransızlarına karşı Haçlı Seferi bu şekilde son bulmuş oluyordu.

³⁶⁷ Pegg, **Holy War**, s. 178-180.

SONUÇ

XI. yüzyıl sonlarında başlayan Haçlı Seferleri sırasında Batı dünyası Doğu'daki Hristiyanların Müslümanların zulmü altında olduğunu iddia ederek güya “*Din kardeşlerine yardım*” ve “*Kutsal toprakları kurtarmak*” amacıyla bölgeye büyük çaplı birçok askerî sefer düzenlemişti. Bununla beraber Papalık tarafından *kutsal savaş* olarak ilân edilen ve esasında siyasî amaçlı askerî harekât olarak kendinin gösteren Haçlı Seferleri sadece Doğu'daki Müslümanları hedef almamıştı. Bu dönemde Roma Kilisesi Avrupa'da yaşayan ve kendisine tehdit olarak gördüğü farklı topluluklara karşı düzenlenen girişimleri de “*Tanrı adına savaş*” olarak tanımlamıştı. Bu kapsamda Güney Fransa'daki Hristiyan Katharlara karşı düzenlenen ve yıllarca sürececek iç savaşa sebep olan seferler, Haçlı Seferi adı altında Hristiyanların yine Hristiyanlara karşı mücadelesi açısından çok dikkat çekicidir. Ayrıca Papalık tarafından Avrupa içindeki mücadeleler sırasında da din olgusunun gerektiğinde itici bir güç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Albi şehrinde ortaya çıkan ve Papalığı doğru yoldan uzaklaşmış olmakla suçlayan Katharlara göre İsa'nın asıl öğretisi saf ve fakir olmaktır; bu öğretiye göre şiddet de günahlı. Güney Fransa'nın o dönemdeki siyasî, dinî ve sosyokültürel yapısı Katharların burada yaşayıp inançlarını yaymalarına imkân tanımıştı. Papalık kendi otoritesine karşı çıkıp uygulamalarını sorgulayan Albilileri gittikçe büyüyen bir tehdit olarak gördüğü için bu inancı ve mensuplarını kontrol altına almak için çeşitli girişimlerde bulunmuştu; ama bu çabaları olumlu bir netice vermemiş neticede bölgeye vaaz vermek için gönderilen elçilerden Pierre'in öldürülmesi üzerine Katharlara karşı silâhlı mücadele başlatma kararı alınmıştır. Böylece Papa III. Innocentius bütün Hristiyanları Heretik olarak kabul edilen Katharlara karşı Haçlı Seferi'ne davet ederek bu sefere katılanların günahlarına af vaat etti; Doğu'ya gitmelerine gerek kalmadan Katharlara karşı sadece 40 gün savaşarak çeşitli uhrevî mükafaatlar kazanacaklardı. Bu şekilde Hristiyanların yine Hristiyanlara karşı çok kanlı ve acımasız savaşı başladı ve 20 yıl sürececek olan bu savaş sırasında Albililer hiçbir ayırım gözetilmeksizin acımasızca katledildi; hatta bazen ayırt edemedikleri için onlarla beraber Katolikler de öldürüldü.

1209 yılının Haziran ayında Fransa'nın güneyine hareket eden Haçlı ordusunun ilk hedefi Raymond Roger Trencavel tarafından yönetilip çok sayıda Kathar'a ev sahipliği yapan Béziers kasabası oldu. Haçlı ordusu sadece birkaç saat içerisinde Béziers'i ele geçirip buradaki halkı tam anlamıyla kıyımdan geçirdi. Öyle ki bazı tarihçiler tarafından Béziers'de yapılan bu katliam modern Avrupa tarihinin ilk soykırımı olarak nitelendirilmektedir. Béziers'in ardından

Carcassonne’u ele geçiren Haçlılar burayı mücadelenin merkezi hâline getirdiler. Béziers ve Carcassonne’un yeni vikontu ilân edilen Simon de Montfort da Haçlı Seferi’nin lideri seçildi. Bunu takiben Simon’ın önderliğindeki Haçlı ordusu 1210 yılında önce önemli Kathar merkezlerinden Minerve ve Termes’i, ertesi yıl da Lavaur’u zapt etti. Güneyli lordlar Haçlıların bu ilerleyişine engel olmak için Muret Kalesi’nin önünde büyük bir orduyla Haçlılarla karşı karşıya gelmeye karar verdiler. 1213 yılında Muret’te yaşanan savaşın en önemli sonucu Aragon Kralı Pedro’nun hayatını kaybetmesi oldu. Bu sayede Simon de Montfort’un üzerinden Aragon baskısı kalkmış oldu.

1215 yılında toplanan IV. Lateran Konsili’nde papanın Simon’ı Toulouse kontu ilân etmesi üzerine VII. Raymond Beaucaire kasabasını işgal edince Simon da buna karşılık Toulouse’u kuşattı. Tam 10 ay boyunca Toulouse’u kuşatan Simon’ın kafasına atılan bir taş sebebiyle hayatını kaybetmesi sonucunda bu kuşatma Güneylilerin zaferiyle sonuçlandı. Güneyli lordlar Haçlı liderinin ölümünün ardından Languedoc coğrafyasında Haçlılar tarafından ellerinden alınan pek çok yeri geri kazanmayı başardılar. Nitekim, babasının yerini alan Amaury de Montfort, Carcassonne’u terk ederek Languedoc’taki haklarını Fransız kraliyetine devretmek durumunda kaldı. Yine de Güneyli lordların bu zafer dönemi çok kısa sürdü. Papa III. Honorius’un bu durumu kabullenmeye niyeti yoktu. 1226 yılında VII. Raymond, Raymond Roger de Foix ve II. Raymond Trencavel, aforoz edildi. Birkaç ay sonra ise Fransa Kralı VIII. Louis Güney Fransa’ya yönelik yeni bir sefere başladı. Bunun üzerine güneydeki birçok kasaba VIII. Louis’e itaatini bildirdi. Buna rağmen orduda baş gösteren salgın hastalık sebebiyle Fransa kralı Toulouse’u kuşatamadan kuzeye geri dönmek zorunda kaldı. Kral Louis’in dönüş yolunda ölümünün ardından VII. Raymond ile mücadeleyi Imbert de Beauhe üstlendi. Bu sırada Papa IX. Gregorius’un girişimleriyle Raymond’a barış teklifi götürüldü. Kraliyet ordusuna karşı daha fazla mücadele edemeyeceğini anlayan VII. Raymond’un da bu teklifi olumlu karşılaması üzerine taraflar 1229 yılının Ocak ayında Meaux’da bir anlaşma imzaladılar. Böylece askerî safhası 20 yıl süren bu Haçlı Seferi 1229’da Meaux Antlaşması’nın imzalanması ile resmen sona ermiş oldu.

Bu savaşlar hem Katharlar hem de Katolikler için oldukça büyük kayıplara mâl oldu. Çok sayıda Katolik ve Kathar hayatını kaybetti. Meaux Antlaşması’na göre Roma Kilisesi, Güneyli lordlara karşı zafer kazanmış olarak gözükse de Katharların en büyük destekçilerinden olan Toulouse Kontluğu, Fransız Krallığı tarafından tabiri caizse dize getirilmiş olarak düşünülse de Katharlar, Languedoc coğrafyasından tamamen silinemedi. Özellikle başta Foix kontu ve Béziers vikontu olmak üzere soyluların pek çoğu Heretik olarak adlandırılan bu grubu korumaya devam ettiler. Bu sayede yavaş yavaş tekrar güçlenen Katharlar inançlarını yeniden

tebliğ etmeye başladılar. Büyük kasabalara gidemeseler de birçok soylunun kalelerinde özgürce vaaz veriyorlardı. 1232 yılında dönemin Kathar lideri Perelle lorduyla görüşüp Montsegur'un kendileri için sığınak olmaya devam edeceğine dâir söz aldı. Böylece Montsegur, Katharların yeni merkezi oldu. 1239 yılında Toulouse Kontu VII. Raymond ve Béziers Vikontu Raymond Trencavel özgürlüklerini geri kazanmak amacıyla harekete geçtilerse de başarılı olamadılar. Toulouse kontu tekrar kiliseye itaat etmek zorunda kaldı. Ayrıca kendisinden Montsegur kalesini yok etmesi istendi. Burası Katoliklerden kaçan birçok Kathar için sığınma yeri olmuştu ve Katharlar buraya sahip oldukları sürece onları tamamen yok etmek mümkün gözüküyordu. 1243 yılında kuşatılan kale 1244 yılında teslim alınıp yok edildi ve burada bulunan yaklaşık 200 *Kusursuz* mahkemeye bile çıkarılmadan hemen yakıldı.³⁶⁸

Kathar nüfusunu tamamen yok etmek adına 1233 yılında Papa IX. Gregorius tarafından engizisyon mahkemeleri devreye sokuldu. Yargı ve yürütme işlemleri Dominiken tarikatına verildi. Kendi inancından vazgeçip Katolikliği benimseyen Katharlar da kilise adına soruşturmaları yürütenlere yardım ettiler. Böylece büyük kasabalardan başlayıp zamanla daha küçük kasabalara ve kırsal alanlara inerek bütün Languedoc'ta soruşturmalar yapıldı. 1245-1246 yılları arasında Toulouse'da yaklaşık olarak 10.000 kişi sorgulandı ve bunlardan en az 203 kişiye kınama hükmü verildi. 1252'de *Ad Extirpandum* bildirgesinin yayınlanmasıyla engizitörlere Heretiklere işkence yapma yetkisi de verildi. Hükümlülerin çoğu çeşitli cezalar ve kısıtlamalarla karşılaşırken *Kusursuzlar* öldürüldü. Çok sayıda *İnanan* ölüm cezası karşısında inancını bırakıp Katolik olmayı seçti. Kathar inancını benimsememiş ancak onlarla ilişki içerisinde olan kişiler de engizisyon mahkemeleri tarafından cezalandırıldı.³⁶⁹

Zamanla Katharlar merkezî olmayan, hazineleri ve kitapları için sığınak yeri bulunmayan bir yeraltı tarikatı hâline geldiler. Bazı *Kusursuzlar* kutsal kitaplarını yanlarına alarak Pirenelere doğru yola çıktılar. Fakat buraya ulaşmayı başarabilseler de huzur içinde yaşayamadılar. Gittikleri her yerden kısa zamanda ayrılmak zorunda kaldılar. Bu sebeple Katharların hazineleri ve yazmaları yollarda yok oldu. Bütün bu olumsuzluklara rağmen büyük Kathar cemaatleri varlıklarını sürdürdü. Engizisyon mahkemeleri yarım yüzyıl daha Katharları yok etmek için uğraştı.³⁷⁰ Bu süreçte Katharlar hayatta kalabilmek için İtalya ve Aragon'a göç ettiler.

³⁶⁸ Lambert, *The Cathars*, s. 144-145.

³⁶⁹ Michael Costen, "The Inquisition", *Crusades: An Encyclopedia*, Ed. Alan V. Murray, s. 33.

³⁷⁰ Lambert, *The Cathars*, s. 145.

Katharizm önemli ölçüde güç kaybetmiş olsa da XIII. yüzyıl boyunca ve XIV. yüzyılın ilk yıllarına kadar bir inanç olarak varlığını sürdürebilmiştir. Ancak engizisyonun acımasız uygulamaları bu inancın yayılmasını durdurabilmiş, büyük soylular ve kırsal aristokrasiyle olan bağlantılarını kesmiştir. Öyle ki XIV. yüzyılda *Consolamentum* törenini yönetecek çok az sayıda *Kusursuz* bulunmaktaydı. Bu *Kusursuzların* sonuncusu olan Guillaume Belibaste'nin 1321'de yakalanıp öldürülmesiyle Languedoc'taki Kathar nüfusunun sonu geldi.³⁷¹

Toulouse Kontu VII. Raymond'un 1249 yılında hayatını kaybetmesi üzerine kontluğu tek meşru çocuğu olan kızı Jeanne ve kocası Alphonso de Poitiers'a miras olarak kaldı. 1271 yılında Alphonse ve Jeanne'in birbirlerinden birkaç arayla geride bir çocuk bırakmadan ölmelerinin ardından ise Meaux Antlaşması şartları gereğince Toulouse Kontluğu Fransız kraliyetine teslim edildi. Böylece tüm Languedoc doğrudan kraliyet kontrolüne alınmış oldu.³⁷²

³⁷¹ Michael Costen, "The Inquisition", **Crusades: An Encyclopedia**, Ed. Alan V. Murray, s. 34.

³⁷² Oldenbourg, **Massacre**, s. 365; Pegg, **Holy War**, s. 180-181.

BİBLİYOGRAFYA

- Albayrak, Kadir: **Bogomilizm ve Bosna Kilisesi**, Adana 2004.
- Albayrak, Kadir: “İznik Konsili Öncesinde ve Sonrasında Heretik Hristiyan Akımları”, **Uluslararası İznik Sempozyumu**, İznik 2005, s. 103-137.
- Altan, Ebru: **İkinci Haçlı Seferi (1147-1148)**, Ankara 2003.
- Aydın, Mehmet: **Hristiyan Genel Konsilleri ve II. Vatikan Konsili**, Konya 1991.
- Aydın, Mehmet: “Hristiyanlık”, **DİA**, XVII, 345-353.
- Barber, Malcolm: **The Cathars: Dualist Heretics in Languedoc in the High Middle Ages**, Londra 2000.
- Biller, Peter-Antonio Sennis: “Goodbye to Catharism?”, **Cathars in Question**, Ed. Antonio Sennis, İngiltere 2016.
- Bird, Jessalynn-Edward Peters-James M. Power: **Crusade And Christendom**, Pennsylvania 2013.
- Cevizci, Ahmet: **Felsefe Sözlüğü**, İstanbul 1999.
- Costen, Michael: **The Cathars and The Albigensian Crusade**, Manchester 1997.
- Costen, Michael- Alan V. Murray: “The Inquisition”, **Crusades: An Encyclopedia**, Ed. Alan V. Murray, California 2006, s. 28-34.
- Cowper, Marcus: **Cathar Castles Fortresses of the Albigensian Crusade 1209-1300**, Oxford 2006.
- Çelebi, İlyas: “Remil”, **DİA**, XXXIV, 555-556.

- Demirci, Kürşat: “Hulûl”, **DİA**, XVIII, 340-341.
- Demirkent, Işın: **Haçlı Seferleri**, İstanbul 1997.
- Frassetto, Michael: **Heretic Lives: Medieval Heresy from Bogomil and the Cathars to Wyclif and Hus**, Londra 2007.
- Graham-Leigh, Elaine: **The Southern French Nobility and the Albigensian Crusade**, Woodbridge UK 2005.
- Guillaume de Puylaurens: **Chronique (1145-1275)**, İngilizce trc. W. A. Sibly-M. D. Sibly, **The Chronicle of William of Puylaurens, The Albigensian Crusade and its Aftermath**, Woodbridge 2003.
- Guilhem de Tudèle: **Historie de la Croisade contre les Hérétiques Albigeois**, İngilizce trc. Janet Shirley, **The Song of the Cathar Wars: A History of the Albigensian Crusade**, Aldershot 1996.
- Gül, Muammer: **Orta Çağ Avrupa Tarihi**, İstanbul 2009.
- Gürkan, Salime Leyla: “Yehova”, **DİA**, XLIII, 390-391.
- Harman, Ömer Faruk: “Yahudilik”, **DİA**, XLIII, 197-201.
- Holmes, Edmond: **The Holy Heretics: The Story of the Albigensian Crusade**, London 1948.
- Kienzle, Beverly Mayne: **Cistercians, Heresy and Crusade in Occitania, 1145-1229**, İngiltere 2001.
- Kiriş, Nurten: “Tarihsel Olarak Kötülük Problemi ve Çözüm Yolu Olarak Teodise”, **Felsefe Sosyal Bilimler Dergisi**, Isparta 2008, s. 81-99.
- Lambert, Malcolm: **The Cathars**, Oxford 1998.

- Lambert, Malcolm: **Ortaçağda Dinsel Sapkınlıklar**, Türkçe trc. Erdem Gökyaran, İstanbul 2015.
- Léglu, Catherine:
Rist, Rebecca
Taylor, Claire **The Cathars and the Albigensian Crusade**, İngiltere 2014.
- Martin, Sean: **Orta Çağ'da Avrupa'da Alevi Hareketi Katharlar**, Türkçe trc. Barış Baysal, İstanbul 2009.
- Marvin, Laurence: **The Occitan War**, New York 2008.
- Moore, Robert Ian: **The Formation of a Persecuting Society**, The USA 1987.
- Moore, Robert Ian: **The War on Heresy, Faith and Power in Medieval Europe**, London 2012.
- Robertus Monochus: **Robert the Monk's History of the First Crusade**, İngilizce trc. Carol Sweetenham, New York 2005.
- Mundy, John Hine: **Europe in the High Middle Ages 1150-1309**, New York 1991.
- Oldenbourg, Zoe: **Massacre at Montsegur: A History of the Albigensian Crusade**, İngilizce trc. Peter Green, New York 1961.
- O'Shea, Stephen: **The Perfect Heresy: The Revolutionary Life and Death of the Medieval Cathars**, Britain 2001.
- Pegg, Mark Gregory: **A Most Holy War: The Albigensian Crusade and the Battle for Christendom**, New York 2008.
- Pierre des Vaux de Cernay: **Petri Vallium Sarnaii monach Hystoira Albigensis**, İngilizce trc. W. A. Sibly-M. D. Sibly, **The History of the Albigensian Crusade: Peter of Les-Vaux-de-Cernay's Historia Albigensis**,

Woodbridge 1998.

- Phillips, Jonathan- Alan V. Murray: “The Crusade against the Wends”, **Crusades: An Encyclopedia**, Ed. Alan V. Murray, California 2006, s. 1084-1090.
- Powell, James: **The Deeds of Pope Innocent III by an Anonymous Author**, Washington, 2007.
- Robinson, Ian Stuart: **The Papacy 1073-1198 Continuity and Innovation**, Cambridge 1990.
- Smith, Damian: **Crusade, Heresy and Inquisition in the Lands of the Crown of Aragon: (c. 1167- 1276)**, Boston 2010.
- Stoyanov, Yuri: **The Other God: Dualist Religions from Antiquity to the Cathar Heresy**, The USA 2000.
- Strayer, Joseph: **The Albigensian Crusade**, The USA 2000.
- Sumption, Jonathan: **The Albigensian Crusade**, London 2010.
- Turberville Arthur Stanley: **Mediaeval Heresy & The Inquisition**, London 1920.
- Uzunoğlu, Feyza: **Ortaçağ Avrupası’nda Bir Düalist Heretik Hareket olarak Katarlar**, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010.
- Yavaş, Halil: “Töton Şövalyelerinin Ortaya Çıkışı ve Geç Ortaçağ’da Kuzey Avrupa’da Tesiri”, **Ortaçağ Araştırmaları Dergisi**, Tokat 2018, s. 1-17.
- Wakefield, Walter L: **Heresy, Crusade, and Inquisition in Southern France, 1100-1250**, California 1974.

Wakefield, Walter L.-
Evans, Austin:

Heresies of the High Middle Ages, New York 1991.

İnternet linkleri:

<http://www.cathar.info>

<http://lugatim.com>

<https://www.wdl.org/en/item/354/>

<http://www.themiddleages.net/people/charlemagne.html>

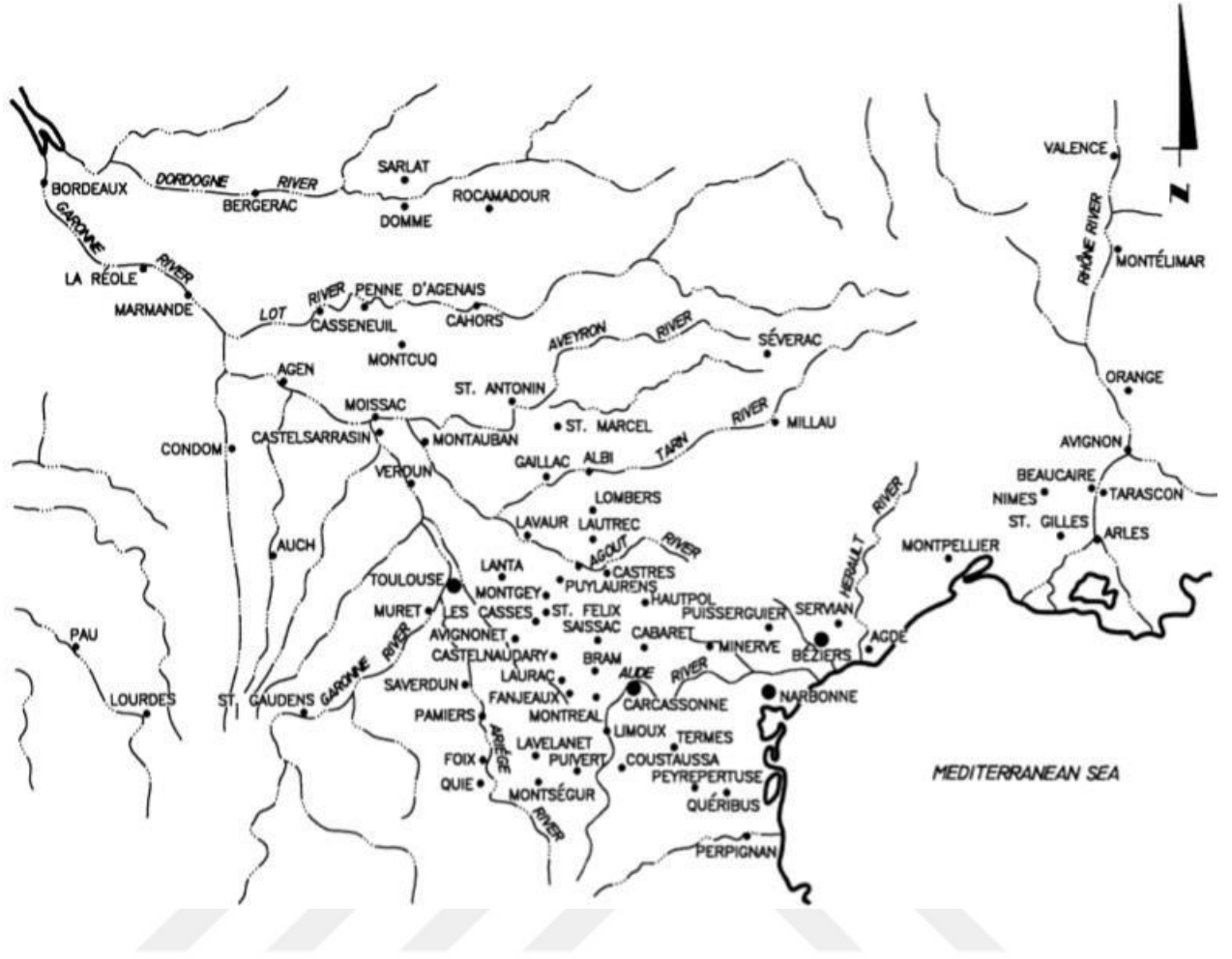


EKLER



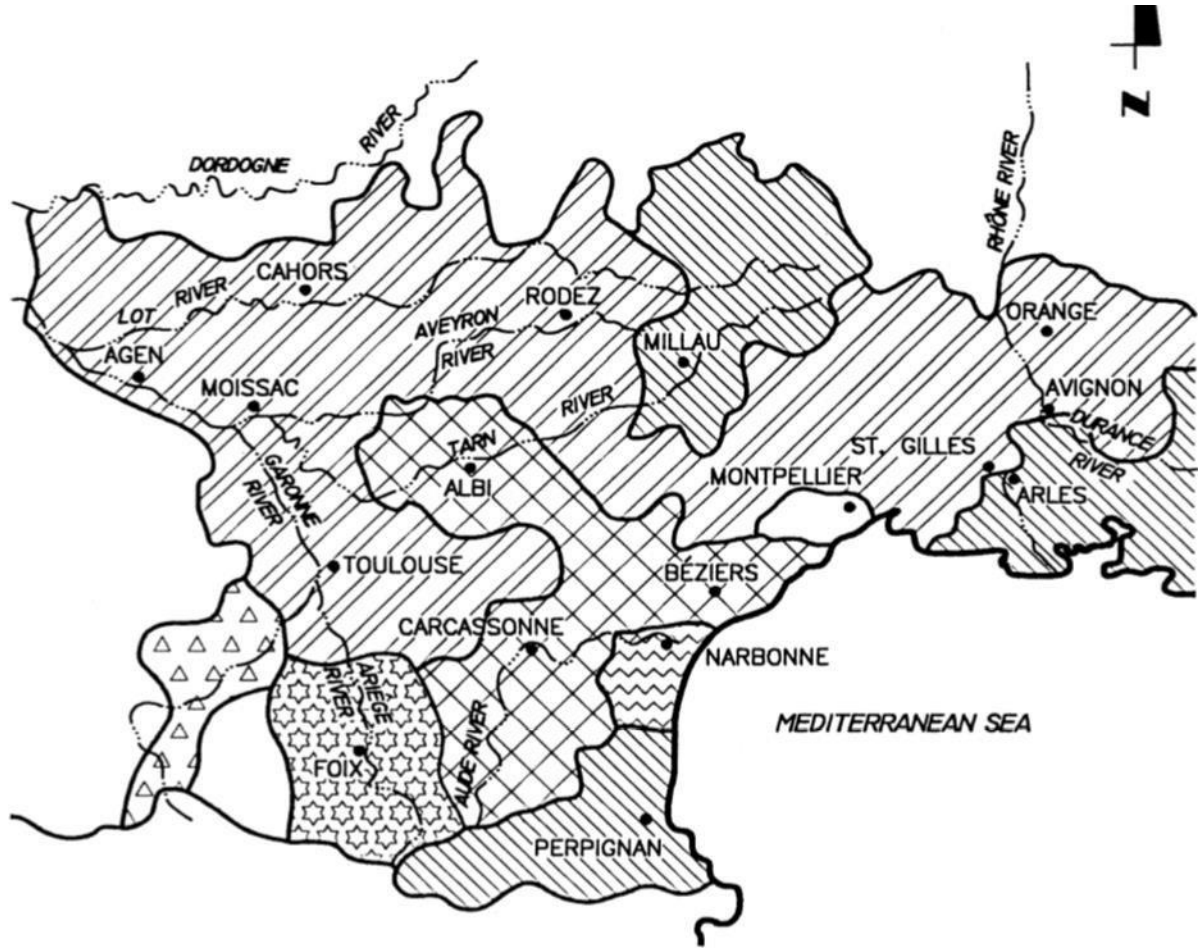
EK 1: XIII. yüzyılda Avrupa'nın siyasî durumu

Pegg, **Most Holy War**, s. 4.



EK 2: 1209 yılında Languedoc'un siyasî durumu.

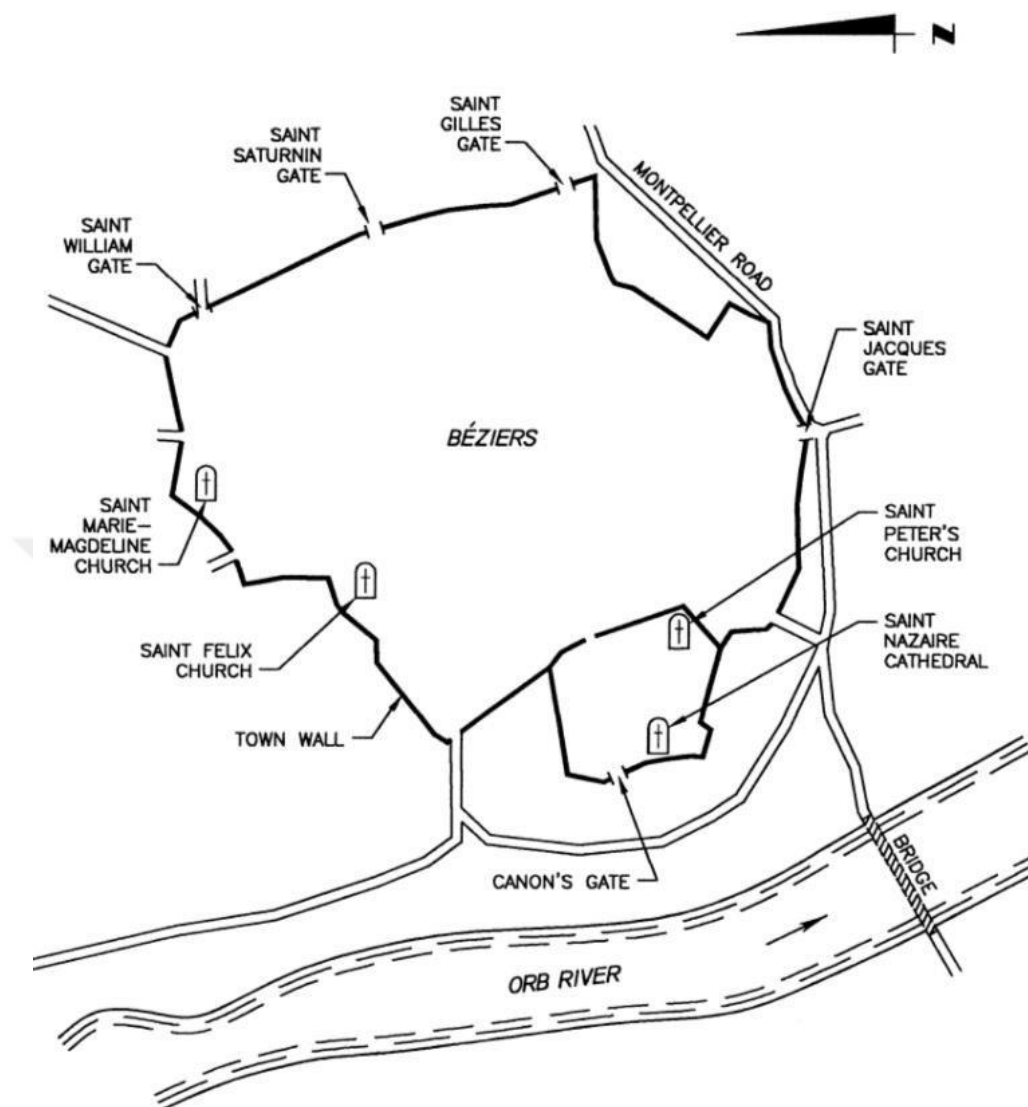
Marvin, **Occitan War**, s. xvii.



EK 3: Languedoc'un 1209 yılındaki feodal yapılanması.

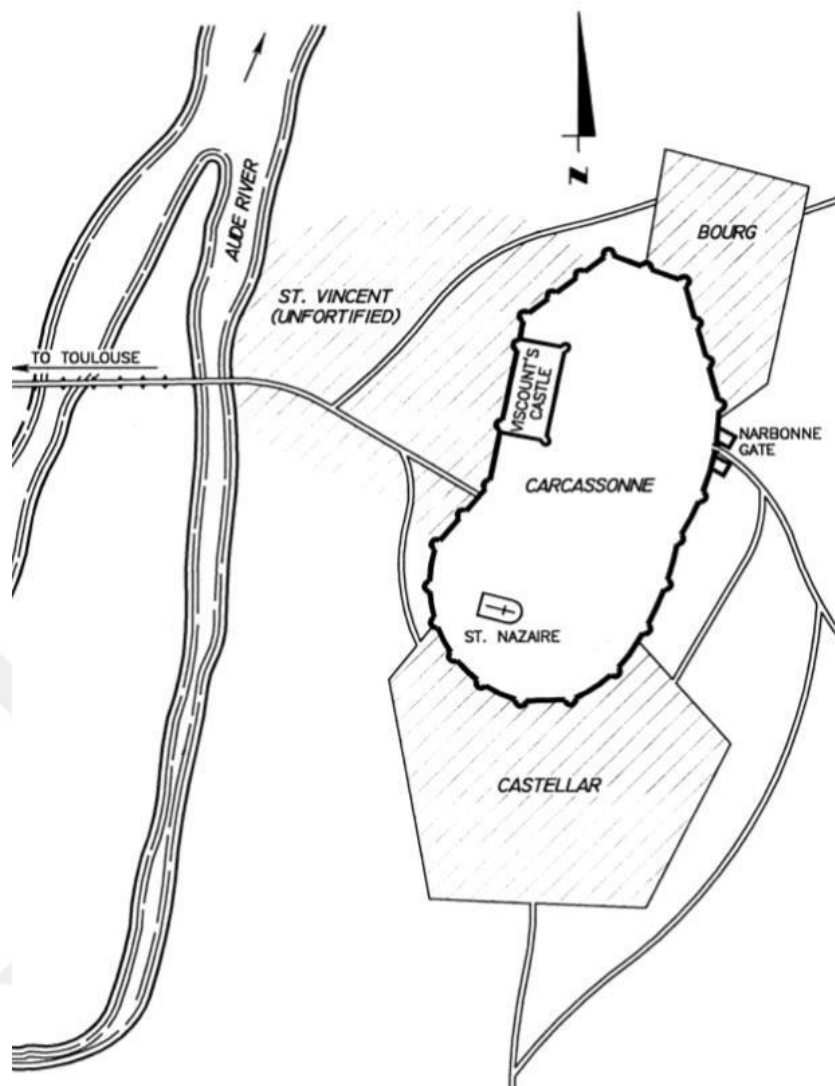
Foix Kontluğu, Toulouse Kontluğu, Trencavel Vikontluğu, Narbonne Vikontluğu.

Marvin, **Occitan War**, s. xviii.



EK 4: Béziers 1209.

Marvin, **Occitan War**, s. xix.



EK 5: Carcassonne 1209.

Marvin, **Occitan War**, s. xx.



EK 6: *Consolamentum* törenini gerçekleştiren iki Kusursuz ve onları izleyen iki Fransisken Rahibi.

http://www.cathar.info/cathar_beliefs.htm



EK 7: Katharizm'i benimsemiş bir grup genç kızın bu inancı terk etmesi üzerine Aziz Dominic korkunç bir kedi kılığına bürünmüş olarak görünen şeytanı kovuyor.

http://www.cathar.info/cathar_terminology.htm



EK 8: Papa III. Innocentius.

http://www.cathar.info/cathar_whoswho.htm



EK 9: 22 Temmuz 1209 tarihindeki Béziers Kuşatması.

<http://www.catharcastles.info/beziers.php>



EK 10: Carcassonne halkının Haçlı askerleri tarafından kentten çıkarılışı.

Cowper, **Cathar Castles**, s. 39.



EK 11: Minerve.

Cowper, **Cathar Castles**, s. 43.



EK 12: Foix Kalesi

<http://www.catharcastles.info/foix.php>



EK 13: Guiraud de Laurac'ın Haçlılar tarafından kuyuya atılarak öldürülmesini tasvir eden bir çizim.

http://www.cathar.info/cathar_legacy.htm

The siege of Toulouse 1217/18



EK 14: 1218 yılındaki Toulouse Kuşatması.

Cowper, **Cathar Castles**, s. 46.



EK 15: Montsegur'da Kathar Heretiklerinin yakılışı.

http://www.cathar.info/cathar_catholic.htm